

Chronicon sive Minus [Sp.]

ΟΙΚΤΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΦΡΑΝΤΖΗΣ, Ο ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΕΣΤΙΑΡΙΤΗΣ, ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΤΑΧΑ ΜΟΝΑΧΟΣ, ΤΑΥΤΑ ΕΓΡΑΨΑΜΕΝ ΑΠΟ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΕΑΥΤΟΝ ΚΑΙ ΤΙΝΩΝ ΜΕΡΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΤΗΣ ΑΘΛΙΑΣ ΖΩΗΣ ΑΥΤΟΥ ΧΡΟΝΩ.

Καλὸν ἦν μοι, εἰ οὐκ ἐγεννήθην, ἢ παιδίον ἀποθανεῖν. Ἐπειδὴ τοῦτο οὐκ ἐγένετο, ἰστέον ὅτι ἐν ἔτει #22 θ-ω ἐγεννή-θην, Αὐγούστῳ λ', ἡμέρᾳ τρίτῃ· ἀνεγεννήθην δὲ ὑπὸ τῆς ὀσιωτάτης καὶ ἀγίας Θωμαΐδος, περὶ ἧς ἐν τῷ προσήκοντι τόπῳ μέλλομεν διηγήσεσθαι τάληθές.

1.1 Καὶ τῇ κη-ῆ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ δεκάτου ἔτους ἐσκοτώθη ὁ ἀμηρᾶς Παῖαζήτης παρὰ τοῦ Τεμήρη· ὃς δὲ Παῖαζήτης ἦν πέμπτος ἀθύντης τῆς γενεᾶς αὐτοῦ. Ἐρτογρούλης γὰρ ἦν ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεῦτε ρος Ὀτμάνης, ἐξ οὗ καὶ Ἄτουμαλίδαι· ὁ τρίτος Ὀρχάνης, ὁ τέταρτος Μοράτης, ὁ πέμπτος Παῖαζήτης, ὁ ἕκτος Μεχέμετις, ὁ ἕβδομος Μοράτης, ὁ ὄγδοος Μεχέμετις, ὃς δὴ καὶ ἡμᾶς ἠχμαλώτευσεν καὶ ἐξέσωσε τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Εἰς τὰς ἀρχὰς οὖν τοῦ ιβ-ου ἔτους ἐπανῆλθεν ἀπὸ τῆς Δύσεως εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ ἅγιος βασιλεὺς κύρ Μανουὴλ ὁ Παλαιολόγος.

2.2 Καὶ τῷ ιγ-ῳ ἔτει μηνὶ Φεβρουαρίου η-ῆ ἐγεννήθη αὐτῷ καὶ ὁ δεῦτε ρος Κωνσταντῖνος, ὃς ἐγεγόνει καὶ βασιλεὺς.

3.1 Ἄφ' οὗ δὴ ιβ-ου ἔτους μέχρι καὶ τοῦ κα-ου πολλῶν γενομένων ἀναγκαίων καὶ μνήμης ἀξίων, λέγω δὴ, τῆς εἰς τὴν Δύσιν ἀφίξεως τῶν πέντε υἱῶν ἀμηρᾶ τοῦ Παῖαζήτη, ἡγουν τοῦ Μουλσουμάνου, τοῦ Μωσῆ, τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Μεχέμετι καὶ τοῦ Ἰωσοῦφη, ὃς ἐγεγόνει καὶ Χριστιανὸς καὶ Δημήτριος ἐπωνομάσθη· τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἰωάννου εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τῆς ἐλεύσεως ἐκεῖ τοῦ ἀγίου βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ καὶ θείου αὐτοῦ καὶ τῆς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ δεσπότη κυρ Ἀνδρονίκου εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἀποκαταστάσεως· καὶ τοῦ θανάτου τοῦ δεσπότη κυρ Θεοδώρου τοῦ πορφυρογεννήτου εἰς τὸν Μυζηθρᾶν καὶ τοῦ ἀγίου βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ κυρ Μανουὴλ εἰς τὸν Μορέαν ἐλεύσεως· καὶ τοῦ θανάτου τοῦ ἀμηρᾶ Μουλσουμάνου παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μωσῆ καὶ τῆς τριετοῦς μάχης αὐτοῦ δὴ τοῦ Μωσῆ μετὰ τοῦ βασιλέως τοῦ ἀγίου κυρ Μανουὴλ· καὶ τῆς περὶ τὰ μέρη τῆς Λαρίσσου ἐκτυφλώσεως Ὀρχάνη, τοῦ υἱοῦ τοῦ Μουλσουμάνου· καὶ τῆς ἐλεύσεως ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὴν Δύσιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μεχέμετι τοῦ καὶ Κυρίτζη καὶ τῆς ἥττης καὶ ἐπιστροφῆς αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ πάλιν ἐλεύσεως αὐτοῦ διὰ τῆς Πόλεως εἰς τὴν Δύσιν καὶ τῆς νίκης αὐτοῦ καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Μωσῆ· ἔτι δὲ καὶ τοῦ δευτέρου υἱοῦ τοῦ ἀγίου τοῦ βασιλέως κυρ Μανουὴλ, Κωνσταντίνου τὸν θάνατον ἐν τῇ Μονεμβασιά, ἀλλὰ δὴ καὶ δύο θυγατέρων αὐτοῦ· καὶ τῆς γεννήσεως εἰς τὴν Πόλιν τοῦ ἀθηντοπούλου κυρ Μιχαὴλ καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ὑπὸ λοιμώδους νοσήματος καὶ τοῦ θανάτου ὁμοίως τοῦ τζαλαπῆ κυρ Δημητρίου· καὶ τῆς γεννήσεως τοῦ ἀθηντοπούλου κυρ Δημητρίου καὶ τοῦ ἀθηντοπούλου κυρ Θωμᾶ καὶ ἄλλων τινῶν μερικῶν ἀναγκαίων. Ταῦτα δὴ πάντα διὰ τὸ τῆς ἡλικίας μου ἀτελὲς πάντη, οὐ καλῶς εἰδότης μου καὶ ἀκριβῶς, ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ καὶ μηνὶ ἐγένοντο καὶ πῶς, σιωπῇ παραλείπω. Τὸν δὲ Ἰούλιον μῆνα τοῦ κα-ου ἔτους ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς Πόλεως ἀπῆλθεν εἰς τὴν νῆσον Θάσον ὁ ἅγιος βασιλεὺς κύρ Μανουὴλ καὶ ἀπῆρεν αὐτὴν τὸν Σεπτέβριον τοῦ κβ-ου ἔτους. Εἶτ' ἀπ' ἐκεῖ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ εἰς τὸν Μορέαν καὶ ἔκτισε τὸ Ἐξαμίλιον.

4.2 Τῷ κβ-ω ἔτει Μαρτίῳ γὰρ ἔσωσεν ἐν τῷ λιμένι τῶν Κεχρεῶν ὀνομαζομένῳ. Καὶ τῇ η-η τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς ἤρξατο ἀνακαθαίρειν καὶ ἀνοικοδομεῖν αὐτὸ δὴ τὸ Ἑξαμίλιον, ὅπερ ἔνι τὸ μῆκος οὐργιᾶς #22γῶ. Ἀνέστησε δὲ πύργους ἐπ' αὐτῷ ρνγ'. Εὐρέθησαν καὶ γράμματα ἐν μαρ μάρῳ λέγοντα οὕτως· «Φῶς ἐκ φωτός, θεὸς ἀληθινὸς ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, φυλάξῃ τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστινιανὸν καὶ τὸν πιστὸν αὐτοῦ δοῦλον Βικτωρίνον καὶ πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἑλλάδι οἰκοῦντας τοὺς ἐκ θεοῦ ζῶν-τας.» 4.3 Καὶ τῷ κδ-ω ἔτει μηνὶ Μαρτίῳ ἐπανέστρεψεν εἰς τὴν Πόλιν. Ἐν ᾧ μηνὶ μετὰ τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ δὴ τοῦ ἀγίου βασιλέως καὶ ὁ πατριάρχης κύρ Εὐθύμιος ἀπέθανε· καὶ τῇ κα-η Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγεγόνει πατριάρχης ὁ Ἐφέσου κύρ Ἰωσήφ. 4.4 Καὶ τῷ κε-ω ἔτει ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μορέαν ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης ἐν ὥρᾳ τοῦ φθινοπώρου· ἐν ᾧ δὴ καιρῷ, εἰς τὴν Θεσσαλονίκην διερχόμενος, τὸν πλαστὸν υἱὸν τοῦ Παϊαζήτου ἐκείνον τὸν Μουσταφᾶν ἀπῆρε διωκόμενον παρὰ τοῦ τάχα ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μεχεμέτι καὶ εἰς τὴν Λήμνον ἀπέστειλε, μετέπειτα δὲ εἰς τὸν Μυζηθρᾶν.

5.1 Ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τοῦ αὐτοῦ δὴ ἔτους θανατικοῦ γενομένου ἐν τῇ Μαύρῃ Θαλάσσει καὶ φαμελικῶς εὐρισκομένων εἰς κάστρον ἐν τῶν ἐκεῖσε κεφαλατεύοντες ὁ γαμβρὸς μου Γρηγόριος ὁ Παλαιολόγος ὁ Μαμωνᾶς, ἀνὴρ ἄριστος υἱὸς μεγάλου δουκὸς τοῦ Μαρωνᾶ καὶ ἀυθέντη ποτὲ τῆς Μονεμβασίας καὶ τῶν περὶ αὐτὴν· ἔτι δὲ καὶ ἡ ἀδελφὴ μου καὶ γυνὴ αὐτοῦ καὶ παιδί ἐν αὐτῶν θῆλυ, ἀπέθανε πρῶτον τὸ παιδί καὶ εἰς ζ' ἡμέρας τοῦ παιδὸς ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ εἰς ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ πατρὸς ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ ἕξ τῶν ὑποχειρίων αὐτῶν, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἐναπολειφθέντων δὲ δύο καὶ μόνον τῶν αὐτῶν. Ἐλθόντες ἐν τῇ Πόλει εἶπον ἐν μιᾷ φωνῇ ταῦτα τοὺς ἀθλίους μου γενέτας, οἳ καὶ ἀλλοτρόπως ἀπέθανον ἀκούσαντες τοῦτο, εἰ καὶ οὐκ ἀπέθανον ὡς τελέως ἀπὸ τούτου, μετέπειτα καὶ ἀσθενῶς· ὅπερ ἦν καὶ αἴτιον τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὸν γενήσαντά με εἰς τὸν Μορέαν μετὰ τοῦ ἀυθεντοπούλου κύρ Θωμᾶ εἰς τάξιν τατᾶ αὐτοῦ, καὶ ἐμοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς ὑπηρεσίαν ἐπιτραπέζιου καὶ κελλιῶτου αὐτοῦ, ὡς ὠρίσθημεν παρὰ τοῦ ἀγίου βασιλέως, τοῦ πατρὸς τοῦ ῥηθέντος ἀυθεντοπούλου· καὶ ἠτοιμαζόμεθα, καὶ ἀπὸ τοῦ ὅτι ὁ μὲν ἐμοῦ πρῶτος ἀδελφὸς ἦν εἰς τὸν Μορέαν μετὰ τοῦ βασιλέως. Ὁ δὲ μετ' ἐμὲ ἕτερος, ὡς ἐπῆλθεν ὁ θάνατος τοῦ ἀδελφοῦ, ἀφίεις καὶ πατέρα καὶ μητέρα καὶ ἀδελφούς, εἰς τὴν τοῦ Χαρσιανίτου λεγομένην μονήν, ἐν ἣ ἦν καὶ ὁ κατ' ἀλήθειαν διδάσκαλος κύρ Ἰωσήφ, γέγονε καλόγερος. 5.2 Τοῦ δ' αὐτοῦ θανατικοῦ γενομένου περὶ τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος καὶ εἰς τὴν Πόλιν, ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ ἀπέθανε καὶ ἡ δέσποινα κυρὰ Ἄννα ἡ ἀπὸ τῆς Ῥωσσίας λοιμώθει νόσῳ καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τοῦ Λιβὸς μονῇ. 6.1 Καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ κ-ου ἔτους ἐστάλη καὶ εἰς τὸν Μορέαν παρὰ τοῦ ἀγίου βασιλέως καὶ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ὁ ἀυθεντόπουλος κύρ Θωμᾶς· ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ ἐπανέστρεψεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης. Καὶ ἐμὲ ὁ βασιλεὺς ὁ ἅγιος καὶ πατὴρ αὐτοῦ εἰς τὸ κελίον αὐτοῦ προσηγάγετο Μαρτίῳ ιζ-η, ὑπάρχοντός μου χρόνων ι', ἐκεῖ νου δὲ τοῦ ἀγίου ξθ'.

6.2 Καὶ τῷ κζ-ω ἔτει ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ἡ δέσποινα κυρὰ Σοφία, ἡ τοῦ Μόντες Φεράντες μαρκεσίου θυγάτηρ. Καὶ τῇ ιθ-η τοῦ Ἰαννουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους εὐλογήθη αὐτὴν καὶ ἐστέφη καὶ βασιλεὺς ὁ κύρ Ἰωάννης ἐν τῇ ἀγίᾳ Σοφίᾳ· ἐν ἣ δὲ στέφει ἐγεγόνει ὄντως ἑορτῶν ἑορτὴ καὶ πανηγυρὶς πανηγύρεων.

7.1 Καὶ τῷ κη-ω ἔτει ἦλθεν ὁ ἀμυρᾶς ὁ καὶ Κυρίτζης καὶ Μεχεμέτης, ἵνα ἀπὸ τῆς Πόλεως περάσῃ εἰς τὴν Ἀνατολήν· καὶ προμαθόντες ὡς ἐν μυστηρίῳ ἀπὸ τῶν ἐκείνου, ὅτι ὑπάγει, ἵνα τὰ τῆς Ἀνατολῆς διορθώσῃ, καὶ, ὡσάν ἐπιστρέψῃ, ἔχει σκοπὸν καὶ μελέτην ἐλθεῖν κατὰ τῆς Πόλεως, πάντες οἱ τοῦ βασιλέως τοῦ ἀγίου ἐμπιστευθέντες τὸ μυστήριον, ἄρχοντες καὶ τῶν ἱερωμένων παρῶτρυνον καὶ

ἐβουλεύοντο τῷ ἀγίῳ βασιλεῖ, ἵνα πιάσῃ αὐτόν. Ἐκεῖνος δὲ οὐ κατεπεῖσθη ποτέ, λέγων. Οὐκ ἀθετῶ τὸν ὄρκον, ὃν πρὸς ἐκεῖνον ἐποίησάμην, ἂν ἐβεβαιούμην καὶ ἔτι, ὅτι, καὶ ἂν ἔλθῃ, μέλλει αἰχμαλωτεύσειν ἡμᾶς· εἰ δὲ πάλιν ἐκεῖνος ἀθετήσῃ τοὺς ὄρκους του, ἀπέμεινεν εἰς τὸν θεὸν τὸν πολλὰ πλεῖον δυνάμενον ἐκείνου. 7.2 Διὰ ταύτην δὴ τὴν αἰτίαν οὐδέ τινα τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἔστειλεν εἰς συνάντησιν αὐτοῦ δὴ τοῦ ἄσεβοῦς, ἀλλὰ μόνους τὸν ἄριστον ἄνδρα Δημήτριον τὸν Λεοντάρην, Ἰσάκιον τὸν Ἀσάνην καὶ Μανουὴλ πρωτοστράτορα τὸν Καντακουζηνὸν μετὰ πολλῶν ἀρχοντοπούλων καὶ στρατιωτῶν καὶ δώρων· οἱ καὶ συνήντησαν αὐτῷ περὶ τὰ Κουτουλοῦ καὶ ἦλθον μετ' ἐκεῖνον εἰς τὸ Διπλοκιδόνιον, ὅλην δηλονότι τὴν ὁδὸν ὁμιλῶν μετὰ τοῦ Λεοντάρη. 7.3 Ἐκεῖσε δὲ εἰς τὸ Διπλοκιδόνιον εὐρεθέντες καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ ἅγιος καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ ἐνὸς κατέργου, ἵνα περάσῃ ἐκεῖνον, καὶ ἐμβὰς εἰς αὐτό, εἰς τὴν θάλασσαν μέσον ἐχαιρητήθησαν πρὸς ἀλλήλους ἀπὸ τὰ κότερα καὶ ὁμιλοῦντες ἀπῆλθον μέχρι εἰς τὸν πέρα τόπον τῆς Ἀνατολῆς, ὅπερ νῦν Σκουτάριον ὀνομάζεται, πρότερον δὲ Χρυσόπολις. Καὶ ἐκεῖνος μὲν ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ κατέργου ἀνέβη εἰς τένδας, ἃς αὐτῷ προητοίμασαν. Οἱ δὲ βασιλεῖς μετὰ τῶν κατέργων τρώγοντες καὶ πίνοντες καὶ ἀποστολὰς τροφίμους πρὸς ἀλλήλους ἀποστέλλοντες, περὶ τὸν ἑσπερινὸν ἐκεῖνος μὲν καβαλικεύσας ἀπῆλθε τὴν ὁδὸν τὴν περὶ τὴν Νικομήδειαν φέρουσαν, οἱ δὲ βασιλεῖς ἐπανέστρεψαν οἴκαδε. 7.4 Τὸ δὲ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπαναστρέψαντος εἰς τὴν Δύσιν διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Καλλιπόλεως, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν. Ὁ δὲ ἅγιος βασιλεὺς ἐτοιμάσας τὸν Λεοντάρην Δημήτριον ἔστειλε πρὸς ἐκεῖνον, ἵνα καὶ περὶ τῶν προμελετωμένων μάθῃ καὶ προμηνύσῃ καὶ ἐκεῖνον ἐλέγξῃ διὰ τῆς καλῆς ἀγάπης καὶ τιμῆς, ἧς πρὸς ἐκεῖνον ἐπεδειξάντο, καὶ διὰ τοῦ περάματος καὶ διὰ τοῦ τοιοῦτου ἀποκρισιarioῦ, τοῦ προσώπου λέγω καὶ τῶν δώρων, ὧν προσεκόμιζεν. Εἶδεν οὖν αὐτὸν ὁ ἀμηνῶς μετὰ τιμῆς καὶ ἀγάπης ὅτι πλείστης καὶ τέλος εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἐχω ἡμέρας, ὅτι οὐχ ὑγιῶς ἔχω· ἀμὴ θέλω γενεῖν καλὰ καὶ θέλομεν φάγειν καὶ πιεῖν ὁμοῦ καὶ ὁμιλήσειν». Ἐκεῖνος δὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπέθανε.

8.1 Καὶ τὸν μὲν Λεοντάρην τὸ τυχὸν οὐκ ἐποίησαν, ἀλλ' ἦν εἰς τὴν κατοῦναν αὐτοῦ, καὶ τάχα θαυμάζων, πῶς οὐδὲν παρακαλεῖται αὐτὸν ὁ αὐθέντης, ἵνα καὶ τὰς δουλείας αὐτοῦ ἀκούσῃ. Τούτου μαθόντος τὸν θάνατον αὐτοῦ κατ' αὐτὴν δὴ σχεδὸν τὴν ὥραν, ἐπειδὴ δὲ τὰς στρατάς ἔκλεισαν κρυφίως τὰς φερούσας εἰς τὴν Πόλιν, καὶ πολλοὺς γραμματικοὺς μιστὰς ἀποστείλας ὁ Λεοντάρης, οὐδὲν τοὺς ἀφήκαν νὰ διέλθουν. Καὶ ἡμέραι παρήλθον, ἰδοὺ ἀπὸ τούτου τὸ κατὰ τῆς Πόλεως ἀπεκαλύφθη μουστήριον· καὶ θροῦς μέγας ἐγένετο καὶ βουλή καὶ μελέτη· καὶ πολλοὺς ἐλέγχους ὁ ἅγιος ἔλαβε βασιλεὺς παρὰ τῶν βουλευόντων, ἵνα πιάσῃ αὐτόν, εἰς τὴν μονὴν τῆς Περιβλέπτου δι' αἰτίαν θανατικοῦ εὐρισκομένου. 8.2 Μόλις οὖν ποτὲ δι' ἄλλης ὁδοῦ τῆς εἰς Μεσέμβριαν ἀπαγούσης στείλας ὁ Λεοντάρης ἄνθρωπον καὶ ἀπ' ἐκεῖ διὰ θαλάσσης ἐλθόντος, ἔφερε γραφήν, ὅτι ὁ ἀμηνῶς ἀπέθανε· καὶ ἐγένετο τοῦτο δὴ τὸ Ἑσπέρας ἀυλισθήσεται κλαυθμὸς καὶ εἰς τὸ πρῶτ' ἀγαλλίασις. 8.3 Καὶ ἰδοὺ ἔπεσον εἰς ἑτέραν φροντίδα καὶ βουλήν καὶ μελέτην, πότερον νὰ ἔχῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Μουράτην ἀγάπην καὶ νὰ παραχωρήσωσιν εἶναι αὐτὸν αὐθέντην, ὡς καὶ τὰ ὀρκωμοτικὰ αὐτῶν διελάμβανον, ἢ νὰ φέρωσιν τὸν Μουσταφᾶν ἀπὸ τοῦ Μυζηθρᾶ καὶ ποιήσωσιν αὐτὸν αὐθέντην εἰς τὴν Δύσιν καὶ ὁ Μουράτης ἔνι εἰς τὴν Ἀνατολὴν αὐθέντης. Τοῦ μὲν ἀγίου βασιλέως καὶ πατρὸς τὸ πρῶτον βουλευομένου καὶ κρίνοντος δίκαιον ἐκ πολλῶν αἰτιῶν, τοῦ δὲ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ Καντακουζηνοῦ Δημητρίου, ὅτι νὰ ποιήσουν τὸ δεύτερον, καὶ ὅτι δίδῃ τοὺς καὶ τὴν Καλλιπόλιν, μόλις δὲ ποτε οἶονεὶ ὡς κατὰ παραχώρησιν δέδωκεν ἐξουσίαν ὁ ἅγιος βασιλεὺς τῷ υἱῷ αὐτοῦ· Ὡς θέλεις, ἐπειπὼν, ποιήσον· ἐγὼ γὰρ εἶμι, υἱέ μου, καὶ γέρων καὶ

ἀσθενῆς καὶ ἐγγὺς τοῦ θανάτου, τὴν δὲ βασιλείαν καὶ τὰ αὐτῆς δέδωκα πρὸς σὲ καὶ ποιήσον, ὡς θέλεις.

9.1 Καὶ ἐν μηνὶ Σεπτεβρίῳ τοῦ κθ-ου ἔτους μετὰ κατέργων ἀπελθόντος εἰς τὴν Καλλίπολιν τοῦ βασιλέως κύρ Ἰωάννου, ἀμῆραν τὸν Μουστὰφᾶν φέρων ἀπὸ τοῦ Μορέως αὐθέντην ἐξέβαλεν εἰς τὴν Δύσιν· καὶ ἡ Καλλίπολις αὐτὸν προσεκύνησε καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ζητηθεῖσα παρὰ τοῦ βασιλέως, τάχα κατὰ τὰς ὑποσχέσεις, ἀπεκρίνατο· πάντες οἱ Τοῦρκοι λέγουσιν, ὅτι ἡ πίστις ἡμῶν ἡ Καλλίπολις ἔστι, καὶ οὐδὲν ἐμπορεῖ νὰ τὴν δώσωμεν, πολλὰ τοῦ Μουράτη ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν δι' ἀποκρισιῶν δεομένου καὶ τάσσοντος. 9.2 Περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος τοῦ αὐτοῦ ἔτους περάσαντος τοῦ Παϊζήτη ἀπὸ τὸ ἐπάνω Στενὸν εἰς τὴν Δύσιν, ἀνδρὸς χρησίμου, μπεηλαρ μπεῖ καὶ βιζίρου ὄντος τοῦ πατρὸς τοῦ Μουράτη καὶ τὴν Ἄγκυραν ἔχοντος κεφαλατίκιον, εἰς τὸ ἀνδυνηθῆναι νὰ κρατήσῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Μουράτη τὴν Δύσιν δηλονότι. Καὶ τοῦ Μουσταφᾶ πάλιν ἀπελθόντος ἀπὸ τὴν Καλλίπολιν εἰς τὸ νὰ κυριεύσῃ αὐτοῦ, εἰς τὸ περὶ τὴν Ἀνδριανούπολιν ἐπίασεν αὐτὸν δὴ τὸν Παῖαζήτην καὶ τὸν ἐσκότωσε καὶ τὴν εἰς τὴν Δύσιν πᾶσαν ἀρχὴν τῶν ἀσεβῶν ἐκυρίευσεν. 9.3 Καὶ πάλιν ἐπιστρέψας ὁ Μουσταφᾶς εἰς τὴν Καλλίπολιν τῷ αὐτῷ ἔτει ἐπέρασεν εἰς τὴν Ἀνατολὴν κατὰ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Μουράτη εἰς τὴν Προῦσαν εὐρισκομένου· καὶ ἠττηθεὶς ἐπανεστρεψεν εἰς τὴν Δύσιν. 9.4 Καὶ τὸ θέρος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπέρασε καὶ αὐτὸς δὴ ὁ Μουράτης μετὰ γενουϊτικῶν καραβίων καὶ διώξας τὸν θεῖον αὐτοῦ ἔφθασε καὶ ἐσκότωσε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ λ-οῦ ἔτους. 10.1 Καὶ τῇ η-ῃ τοῦ Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔστειλε καὶ ἀπέκλεισε τὴν Πόλιν διὰ τοῦ Μιχάλμπεη καὶ τῇ ιε-ῃ τοῦ αὐτοῦ ἦλθε καὶ ὁ Μουράτης καὶ αὐθέντης αὐτοῦ καὶ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, φέρων μετ' αὐτοῦ καὶ δεσμίους τοὺς ἀποκρισιῶν, οὓς προαπέστειλαν εἰς ἐκεῖνον διὰ κατάστασιν ἀγάπης Δημήτριον τὸν Καντακουζηνὸν καὶ Ματθαῖον τὸν Λάσκαριν καὶ τὸν γραμματικὸν Ἄγγελον τὸν Φιλοματῆν.

10.2 Καὶ τῇ κβ-α τοῦ Αὐγούστου μηνὸς ἐπολέμησεν αὐτὴν δὴ τὴν πόλιν καθολικὸν πόλεμον. Καὶ τῇ -ῃ τοῦ Σεπτεβρίου μηνὸς τοῦ λα-ου ἔτους ἀπῆλθεν ἄπρακτος ἀπὸ τῆς Πόλεως βοηθεία θεοῦ.

11.1 Καὶ τῇ λ-ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἦλθεν ὁ Μουσταφὸπουλος καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ δὴ τοῦ Μουράτη καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ἔπεσεν ἔξω εἰς τὸν αὐθεντικὸν περίβολον· καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον τῇ α-ῃ Ὀκτωβρίου ἦλθεν εἰς προσκύνησιν τῶν βασιλέων. 11.2 Καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μετὰ τὸν ἄριστον ἐγένετο τὸ τῆς ἡμιπληξίας νόσημα τῷ ἀγίῳ βασιλεῖ κύρ Μανουήλ, ὃν ἰδόντες οἱ ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς μετὰ τοῦ Μουσταφοπούλου Τοῦρκοι καὶ θαυμάσαντες καὶ ἀπ' αὐτῆς μόνης τῆς θεωρίας αὐτοῦ μετὰ θαύματος ἔλεγον, ὅτι τὸν τῆς πίστεως αὐτῶν ἀρχηγὸν Μαχούμετ ὁμοιάζει, ὡς καὶ ὁ ποτε Παῖαζήτης καὶ ἐχθρὸς αὐτοῦ περὶ αὐτοῦ εἴρηκεν, ὅτι τὸν βασιλέα καὶ ὁποῦ οὐδὲν ἐγνωρίζει αὐτὸν καὶ ἀπὸ μόνης τῆς αὐτοῦ θεωρίας θέλει εἰπεῖν, ὅτι αὐτὸς τυχένει νὰ ἔστι βασιλεύς. 11.3 Ὁ δὲ Μουσταφὸπουλος πλημμελήσας καὶ πλείους ἡμέρας εἰς τὴν Πόλιν ἀπὸ τὸ συμβᾶν εἰς τὸν βασιλέα τὸν ἅγιον, τέλος ἀπῆλθε μέχρη καὶ τῆς Σηλυμβρίας καὶ μικρὸν διατρίψας ἐπανεστρεψεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ περάσας ἀπῆλθεν εἰς τὴν Προῦσαν. Τὸ δὲ ἔαρ· πάλιν τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπέρασε καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ κατ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἐσκότωσεν αὐτὸν προδοσίᾳ τῶν ἰδίων αὐτοῦ.

12.1 Καὶ τὸν Μάϊον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐχάλασε καὶ ὁ Τουραχάνης τὸ Ἐξαμίλιον εἰς τὸν Μορέαν καὶ πολλοὺς τῶν Ἀλβανιτῶν ἐσκότωσεν. 12.2 Καὶ τὸ θέρος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔφυγεν ὁ αὐθεντόπουλος κύρ Δημήτριος μετὰ Ἰλαρίωνος Ντώρια καὶ Γιούργη Ἰζαοῦλ καὶ γαμβροῦ αὐτοῦ δὴ τοῦ Ντώρια καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Γαλατᾶν, ἵνα ὑπάγωσιν εἰς τοὺς Τοῦρκους, εἰ καὶ οὐκ ἀπῆλθον, ἀλλ' εἰς τὴν Οὐγγαρίαν. 12.3 Καὶ τῇ ιε-ῃ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ λβ-ου ἔτους διέβη ὁ βασιλεύς κύρ

Ἰωάννης εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Οὐγγαρίαν, ποιήσας δεσπότην τὸν ἄ-δελφὸν αὐτοῦ τὸν αὐθεντόπουλον κύρ Κωνσταντῖνον καὶ καταλείψας αὐτὸν εἰς τὴν Πόλιν ἀντ' αὐτοῦ. 12.4 Τῇ δὲ κβ-α τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐποιήσαμεν ὀρκωμοτικὰ ἀγάπην μετὰ τοῦ ἀμηνῶ τοῦ Μουράτη ἀποκρισιρίων ἀπελθόντων Λουκᾶ τοῦ Νοταρᾶ τοῦ γεγονότος ὕστερον καὶ μεγάλου δουκός, τοῦ Μελαχρηνοῦ Μανουήλ καὶ ἐμοῦ δι' αἰτίας ταύτας, ὅτι ὁ μὲν Μελα χρηνὸς προαπήλθεν εἰς τὸν ἀμηνῶν καὶ ἐγνώρισεν, ὅτι θέλει γενέσθαι τὴν ἀγάπην· ὁ δὲ Νοταρᾶς, ἵνα τελέσῃ αὐτὴν καλῶς κατὰ τὸ δυνατὸν ὡς χρήσιμος καὶ καλός· ἐγὼ δὲ ὡς ἀπὸ τὴν ἀγίαν δέσποιναν συγγενίδα αὐ τοῦ δὴ τοῦ ἀμηνῶ ἀπὸ τὴν μάναν του καὶ ὅτι, ἂν δεήσῃ, νὰ γράψω καὶ δι' ὑφειλτῶν εἰς τε τὸν ἅγιον βασιλέα καὶ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν βασι λέα εἰς τὴν Οὐγγαρίαν εὐρισκόμενον.

13.1 Καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς τοῦ λγ-ου ἔτους ἐπανῆλθε καὶ εἰς τὴν Πόλιν ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ εἰς τὸν Δανούβιον πο ταμὸν Κελλίου ὀνομαζομένου ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης, ἀπελθόντων κα τέργων ἀπὸ τῆς Πόλεως ἐκεῖσε. 13.2 Προέπεμψε γὰρ ἀπὸ τὴν Οὐγγαρίαν ἄνθρωπον ἀλλόγλωσσον καὶ ἄλλογενῆ, τοῦ ἐλθεῖν διὰ τῆς στερεᾶς μετὰ πιττακίου ὑφειλτοῦ. Οὐπὲρ ἐλθόν τος ἐζήτηι νὰ ἴδῃ τὸν βασιλέα, ὅτι ἔχει τι τῶν ἀναγκαίων. Τοῦτο πῶς ἤθελε γενεῖν, ἄνθρωπος τοιοῦτος νὰ ἴδῃ βασιλέα ἀσθενῆ, κατάκοιτος γὰρ ἦν, καὶ μόνος πρὸς μόνον; Πολλῶν οὖν λόγων δαπανηθέντων, τέλος ἐστά λησαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον δύο τῶν κελλιωτῶν καὶ συντρόφων μου καὶ εἶπον τῷ ἀνθρώπῳ· Ἦ τῷ παρόντι εἶπέ τὸ θέλεις, δείξαντες ἐμέ, ἢ ἄπελθε, ἔνθα θέλεις. 13.3 Τότε παραλαβὼν με ἰδίως, δέδωκέ μοι χαρτὶ τὸ ὑφειλτὸν καὶ ἐδήλωσέ μοι καὶ ὅθεν καὶ ὁπότε ἐξήλθεν. Ὡς διώρθωσα τὸ ὑφειλτὸν καὶ ἀπήλθον ἀναγνῶναι τοῦτο, ἀνέφερον, ὅτι ζητῶ εὐεργεσίαν, ἐπεὶ χα ριέντα μέλλει ἀναφέρειν, ἐκεῖσε καὶ τῆς ἀγίας δεσποίνης καθεζομένης καὶ τῆς νύμφης αὐτῆς, τοῦ δεσπότητος λείποντος εἰς τὸ κυνήγιον. Καὶ ἀναγνοὺς τὸ χαρτὶ, ὅτι καὶ ὑγιαίνει καὶ ἀπέρχεται καλῶς καὶ εἰς τὰ περὶ τὴν Μεγάλην Βλαχίαν καὶ νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὸ Κελλὶν ὀνομαζόμενον τόπον κάτεργα, ἵνα ἐπάρωσι καὶ φέρωσιν αὐτόν, ἐχάρησαν μεγάλως. 13.4 Καὶ μετὰ μικρὸν ὀρίζει ὁ ἅγιος βασιλεὺς πρὸς τὸν ροχάριν αὐ τοῦ· Δὸς πρὸς τὸν Σφραντζῆν τὸ καβάδι, τὸν μολυβὸν χαμουχᾶν, τὸν μετὰ βαρεοκοιλίας ἐνδεδυμένον· καὶ ἄς ἔχη καὶ τὸ σεντουῖκιν, ὅπερ μοι ἐζή τησεν. Ἦν γὰρ εἰς τὰς χεῖράς μου σεντουῖκιν κάλλιστον καὶ μέγα, ἔχον πολλὰ καὶ καλὰ εἶδη, ἄπερ διεδόθησαν τὰ μὲν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, τὰ δὲ ὑπὲρ τῆς ἀγίας ψυχῆς αὐτοῦ. Καὶ τέλος ἐζήτησα ἐγὼ τὸ σεντουῖκιν καὶ ὠρισέ μοι, ὅτι αὐτὸ ἦτον τοῦ αὐθεντός μου, τοῦ βασιλέως τοῦ πατρός μου, καὶ εἶχα ἐν αὐτῷ μετὰ τῆς εὐχῆς ἐκείνου πολλὰ καὶ καλὰ καὶ πολλῶ πλείω τῶν ὧν εἶδες, καὶ θέλω πάλιν νὰ τὸ δώσω καὶ ἐγὼ πρὸς τὸν βασιλέα τὸν υἱὸν μου, ἵνα ἐν αὐτῷ ἔχη καὶ ἐκεῖνος μετὰ τῆς εὐχῆς μου τὰ ἕαυ τοῦ. Τότε δὲ πάλιν ὠρισεν, ἵνα τὸ ἔχω· καὶ εἶχον αὐτὸ μετὰ τῆς ἀγίας εὐχῆς ἐκείνου γεμάτον ἀπὸ πάντων τῶν χρησίμων καὶ τιμίων τοῦ βίου τούτου τοῦ ματαίου. Ἦ δὲ ἀγία δέσποινα ὀρίζει καὶ φέρουσί με χαμου χᾶν καλὸν προύσινον, ἢ δὲ νέα δέσποινα μηνύει με, ὅτι τὸ δεῖνά μου ροῦχον, ὅταν μέλλῃ λαβεῖν γυναῖκα, θέλει εἶσθεν ἐκείνης.

14.1 Τῇ δὲ κα-η τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους τέθνηκεν ὁ ἐν μακαρία τη λήξει γενόμενος ἀοίδιμος καὶ εὐσεβὴς βασιλεὺς κύρ Μανουήλ, ὁ διὰ θείου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετονομασθεὶς πρὸ ἡ μερῶν δύο Ματθαῖος μοναχός· καὶ ἐτάφη τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν τῇ σεβασμίᾳ βασιλικῇ καὶ περικαλλεῖ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος μετὰ πένθους καὶ συν δρομῆς, οἷας οὐ γέγονε πώποτε εἶς τινὰ τῶν ἄλλων. Ἦσαν δὲ πᾶσαι αἱ τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἡμέραι ἔτη οζ' καὶ ἡμέραι κε'. 14.2 Καὶ τῷ λδ-ω ἔτει μηνὶ Αὐγούστῳ διέβη φυγοῦσα εἰς τὴν αὐτῆς πατρίδα ἢ δέσποινα κυρὰ Σοφία. 14.3 Καὶ τῷ λε-ω ἔτει τοῦ Αὐγούστου κθ-η ἔφερον μετὰ κατέργων ἀπὸ τὴν Τραπεζοῦντα κυρὰν Μαρίαν τὴν Κομνηνὴν, θυγατέρα κυροῦ Ἀλεξίου βασιλέως Τραπεζοῦντος τοῦ

Κομνηνοῦ. 14.4 Καὶ τῷ λ-ῳ ἔτει μηνὶ Σεπτεβρίῳ εὐλογήθη αὐτήν ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης.

15.1 Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει μηνὶ Νοεμβρίῳ ἐξήλθεν αὐτὸς δὴ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς Πόλεως καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μορέαν τῇ κ-ῃ Δεκεμβρίου μετὰ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τοῦ δεσπότη κυροῦ Κωνσταντίνου, διὰ τὸ βούλεσθαι γενέσθαι τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν τὸν δεσπότην κύρ Θεόδωρον καλόγερον, καὶ ὁ κύρ Κωνσταντῖνος ἐναπομείνη ἀυθέντης τοῦ Μορέως, εἰ καὶ μετεμελήθη καὶ οὐκ ἐγένετο. 15.2 Μεθ' ὧν καὶ ἐγὼ ἀρχῇ εἰς τὸν Μορέαν ἦλθον, εἰς τὴν τοῦ βασιλέως μὲν δουλοσύνην ὑπάρχων, εἰς δὲ τὴν τοῦ δεσπότη κυροῦ Κωνσταντίνου ἀποβλέπων ἐξ αἰτίας τοιαύτης· τοῦ γὰρ ἀοιδίμου καὶ μακαρίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἐγγίζοντος πρὸς τὸ ἀποθανεῖν, ὥρισέ μοι καὶ ἔγραψα ἰδίως, οὐχὶ διαθήκη αὐτοῦ, οὐ γὰρ διατίθενται οἱ βασιλεῖς, ἀλλὰ προστάττουσιν, ὅτι νὰ ἔχη εἷς ἕκαστος τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὁ μὲν τόδε, ὁ δὲ τόδε ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀξιολόγων εἰδῶν· καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ βίου αὐτοῦ ἵνα μερισθῇ εἰς τέσσαρα μεριδικά· εἰς παραστάσιμα καὶ λειτουργίας ὑπὲρ αὐτοῦ κατεπέκεῖνα τῶν συνήθων, ὧν πολυτελῶς καὶ καλῶς ἐτελέσθησαν παρὰ τῶν αὐτοῦ καὶ τῶν εἰσοδημάτων τῆς βασιλείας, εἰς τοὺς πτωχοὺς, εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ εἰς τοὺς αὐτοῦ κελλιῶτας· ἐπίτροποι δὲ νὰ ᾧσιν ὁ πνευματικὸς αὐτοῦ ὁ εἰς τῶν Ξανθοπούλων Μακάριος ὁ ἐξ Ἰουδαίων, ὁ διδάσκαλος Ἰωσήφ ὁ εἰς τοῦ Χαρσιανίτου, καὶ ἐγὼ. 15.3 Καὶ ἀναγνωσθεῖσης ταύτης δὴ τῆς προστάξεως παρ' ἐμοῦ ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ τῆς ἀγίας δεσποίνης καὶ τοῦ βασιλέως καὶ υἱοῦ αὐτῶν καὶ μόνων, τέλος ὥρισε πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ· Ὑιέ μου, ἤκουσας τὸ σᾶς προστάττω διὰ τοὺς ἰδίους μου, ὅπου με λατρεύουσιν· ἔγραφε γὰρ οἱ δὲ κελλιῶταί μου, οἵτινες ἐδούλευσαν μοι καλῶς καὶ εὐνοικῶς διάκεινται καὶ δουλικῶς, ὡς ἔνι εἰκῶς, εἰς ἐμέ, ἃς ἔχωσι παρὰ πάντων ὑμῶν τῶν υἱῶν μου ἀγάπην τε καὶ ἀναδοχὴν καὶ προμήθειαν κατὰ τὸ ἀναλογοῦν ἐνὶ ἑκάστῳ. 15.4 Ἰδίως δὲ πάλιν λέγω σοι διὰ τοῦτον δὴ τὸν Σφραντζῆν, ὅτι ἐ 15.4 δούλευσέ μοι καλῶς καὶ ἐθεράπευσέ μοι εἰς τὰ τῆς ψυχῆς μου καὶ τοῦ σώματος· καὶ νῦν εἰς τὰ τῆς ἀσθενείας μου πλέον τῶν ἄλλων μοι θεράπευε· θαρρῶ, ὅτι καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου μετὰ θάνατον καλῶς τὰ θέλει ἐξοικονομήσει. Ἡ νεότης οὖν αὐτοῦ καὶ τὸ γῆρας τὸ ἐμὸν οὐδὲν ἀφήκαν, ἵνα τι γένηται πρὸς αὐτὸν ἀντάξιον τῆς ἀγάπης καὶ δουλοσύνης αὐτοῦ. Ἀφήμι δὲ αὐτὸν εἰς σέ καὶ νὰ ἔχῃς τὴν εὐχήν μου, τὸ ἐτύ χενεν ἵνα γένηται παρ' ἐμοῦ καὶ οὐδὲν ἐγένετο, δι' ἃς αἰτίας εἶπον, ἃς γένηται παρὰ σοῦ. 15.5 Ἐπεὶ δὲ μετὰ τοῦ δεσπότη κυροῦ Κωνσταντίνου εἶχον ἀγάπην καὶ πληροφορίαν, ἣν ὁ θεὸς ἀπεδέχετο, ὅτι ὁ τοῦ πατρὸς μου ἀδελφὸς ἦν αὐτοῦ τατᾶς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ συνανάτροφοι καὶ φίλοι καὶ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ ἐγὼ μετ' αὐτῶν· εἶτα ἔφερον ὁ καιρὸς καὶ οἰκείωσιν ἐμοῦ εἰς τὸν μακαρίτην καὶ ἀοίδιμον πατέρα αὐτοῦ καὶ τὰ ἔχρηζεν ἀπ' ἐκεῖνον, πολλὰ καὶ ἀναγκαῖα, εὗρισκεν αὐτὰ δι' ἐμοῦ, ἠγάπα καὶ τὸ νὰ με εἶχε καὶ ἰδίως εἰς τὴν δουλοσύνην του. 15.6 Καὶ συνηθείας καὶ τάξεως οὕσης εἰς τὰ τῶν βασιλέων ὁσπήτια, ὅτι τοῦ πατρὸς οἱ κελλιῶται νὰ χωρῶσι καὶ εἰς τὰ κελλία τῶν υἱῶν αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ τῶν υἱῶν εἰς τὸ τοῦ πατρὸς, τοῦτο δὲ ἕως ἂν ἐν τοῖς ζῶσιν ὁ πατὴρ εὕρισκεται, οὐχὶ δὲ καὶ μετὰ θάνατον, ὡς ἀπέθανεν ὁ μακαρίτης καὶ ἀοίδιμος πατὴρ αὐτοῦ, μετὰ τὸ ἐκεῖνον πρῶτον μνημόσου νον ἐπιστρέψαντες πάντες ἡμεῖς οἱ ἐκεῖνου κελλιῶται εἰς τὸ παλάτιν, ἔθος γὰρ ἔνι καὶ τοῦτο, ὅτι οἱ κελλιῶται αὐτοῦ δὴ τοῦ βασιλέως νὰ καταμένωσι περὶ τὸν τάφον αὐτοῦ μέχρι καὶ τοῦ πρώτου μνημοσύνου, ἀπῆλθον καὶ εἰς τὸ ὁσπήτιον, ὅπερ κατέμεινεν ὁ ῥηθεὶς δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος καὶ ἐκάθισα ἔξω ὡς οἱ πολλοί. 15.7 Μαθῶν δὲ τοῦτο ἔστειλε τὸν θῆϊόν μου καὶ ὥρισέ μοι, ὅτι σὺ μὲν ἐτήρησας τὴν τάξιν καὶ οὐδὲν ἦλθες εἰς τὸ κελλίον μου ἐξ ὀρθοῦ, ὡς ἐποίεις ζῶντος τοῦ ἀυθεντός μου τοῦ βασιλέως τοῦ πατρὸς μου· ἀμὴ πάλιν ἡμεῖς διὰ τὸ χρέος τῆς εἰς ἐκεῖνον ἀγάπης σου καὶ δουλοσύνης καὶ τῆς εἰς ἡμᾶς εὐεργετοῦμέν σοι καὶ οὕτως, ὡσάν ἢ εἰς τὴν δουλο

σύνην τοῦ βασιλέως τοῦ ἀδελφοῦ μου, νὰ ἔρχεται ἐξ ὀρθοῦ εἰς τὸ κελ λίν μου, ὡς καὶ πρότερον. 15.8 Ἀπὸ τούτων οὖν τῶν αἰτιῶν, ὡς ὠρίσθη παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι νὰ συνακολουθήσω αὐτῷ ἀπερχομένῳ εἰς τὸν Μορέαν, δι' ἣν αἰτίαν προεδηλώσαμεν, ὠρίσέ μοι ἰδίως, ὅτι τόδε μέλλει γενέσθαι· καὶ ἀγαπῶ νὰ ἤμπορῇ νὰ σε εἶχον μετ' ἐμοῦ. Καὶ ἀνέφερον αὐτῷ καὶ ἐγὼ τοῦτο πολλῶ πλεον, σωζομένου μόνον, ὅτι νὰ ἔνι μετὰ ἀποδοχῆς καὶ ὀρισμοῦ τοῦ αὐθεντοῦ τοῦ βασιλέως τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ἐζήτησεν οὖν τοῦτο τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ δι' ἑαυτοῦ μετὰ λόγων παρακλητικῶν καὶ αἰτιῶν ἀναγκαίων, ὅπου τὸν ἠνάγκαζον, ἵνα ἔχη τὸ ἐμὸν χρεῖαν. Ἐκεῖνος δὲ ἀπελογίσαστο, ὡς ζητοῦντα ἀδύνατόν τι, οὐ δι' ἄλλο τι, ἀλλ' ἢ διὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ πατρὸς αὐτῶν καὶ τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἐμὴν διὰ στόματος παράδοσιν. Ὁ δὲ πάλιν ἐζήτησε τοῦτο διὰ τῆς ἀγίας δεσποίνης καὶ μητρὸς αὐτῶν καὶ ἔτι μετὰ τῶν μεσαζόντων αὐτοῦ. Καὶ μόλις ποτὲ ὠρίσε τοῦτο, ὅτι ἄς ἔλθῃ μεθ' ἡμῶν ὁ Σφραντζῆς· καὶ εἰ μὲν ἀπομείνῃ ὁ ἀδελφός μου ἐκεῖ, νὰ τὸν ἀφήσω νὰ ἔχη αὐτόν, ἐπεὶ καὶ ἡ κυρά μου ἢ δέσποινα ὠρίσέ μοι περὶ τούτου καὶ συγχωρεῖ το. Εἰ δὲ ἐπαναστρέφει ἐδῶ ὁ ἀδελφός μου μετ' ἐμοῦ, οὐδὲν τυχένοι, εἰ μὴ νὰ ἔνι εἰς ἐμέ, καθὼς ὠρίσεν ὁ αὐθέντης μου ὁ βασιλεὺς ὁ πατήρ μου, νὰ ἔχω μεν δίκαιον νὰ ποιήσωμεν εἰς αὐτόν.

16.1 Ἐρχόμενοι δὲ εἰς τὸν Μορέαν, τοῦ μὲν ὑπῆρχον τελείως ὑποχείριος, ὡς προεῖπον, πρὸς δὲ τὸν ἀγάπη καὶ ἐλπίδι προσαπέβλεπον. Ἀποσωθέντες οὖν εἰς τὸν Μορέαν καὶ κατὰ τοῦ τόπου παντός, οὗ ἐντὸς τοῦ Μορέως ἐκράτει δεσπότης ὁ Κάρουλος, ἀπελθόντες πάντες οἱ αὐθένται καὶ ἀδελφοί, τέλος, ἐπεὶ οὔτε οὔτοι ἦσαν τεθαρρήκοτες, ὅτι θέλουν δολώσειν εἰς ἑαυτοὺς ὅλον τὸν τόπον, ὃν εἶχεν ὁ Κάρουλος, οὔτε πάλιν ἐκεῖνος, ὅτι νὰ δυνηθῇ νὰ φυλάξῃ τὸν ἐπίλοιπον τόπον, ὅπου ἀπέμεινεν αὐτόν, ἀπήρασι γὰρ οἱ αὐθένται ἡμῶν τινὰ τῶν αὐτοῦ, ἐφάνη καλόν, ἵνα ὁ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος ἐπάρῃ τὴν ἀνεψιᾶν αὐτοῦ δὴ τοῦ Καρούλου δεσπότου εἰς νόμιμον γυναῖκα καὶ τὰ κάστρη, ὅσα δὴ καὶ εἶχεν εἰς τὸν Μορέαν, λάβῃ εἰς προῖκαν αὐτῆς. Οὗ δὴ γενομένου τελείου τῆ α-η Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, σταλεῖς ἐγὼ παρέλαβον τὴν Γλαρέντζαν, καὶ ἄλλοι τὰ ἄλλα. 16.2 Καὶ ἐπαναστρέψαντες εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἐνεργεῖτο τὸ τῆς καλογερικῆς τοῦ δεσπότου κυροῦ Θεοδώρου. 16.3 Διὰ δὲ τὸ νὰ ἐπάρουν, ἂν ἤμπορέσουν, τὴν Πάτραν, ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον τόπον, καὶ διὰ τὸ νὰ μηδὲν εὐρίσκωνται εἰς τὸν Μυζηθρᾶν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν βουλομένου γενέσθαι καλόγερον, ἐξελθόντες τῆ α-η Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἦλθον κατὰ τῆς Πάτρας οἱ τρεῖς τῶν ἀδελφῶν. Καὶ περὶ τοὺς μύλους αὐτῆς σκηνώσαντες, ἐκεῖσε καὶ τὴν ἀνεψιᾶν τοῦ δεσπότου Καρούλου ἔφερον, κυρὰν Θεοδώραν· καὶ ἐκεῖσε αὐτὴν καὶ ὁ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος τὴν εὐλογήθη. 16.4 Εἰς δὲ τὴν Πάτραν οὐδὲν ἐκατορθώθη τι πρὸς ἄλωσιν, ἀλλ' ἦν μᾶλλον καὶ αἴτιον, ὅτι καὶ ὅπερ ὁ ἀδελφός αὐτῶν κύρ Θεόδωρος ὁ δεσπότης εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἔστησεν, ἵνα ποιήσῃ, ἀθετήσῃ, ὅπερ ἦν αἴτιον πολλῶν κακῶν. 16.5 Ὡς οὖν εἰς τὰ τῆς Πάτρας τι συμπέρασμα χρηστὸν οὐδὲν ἐκατορθοῦτο, ἀλλ' ἢ μόνον τρία καστελλόπουλα ὅπου ἀπῆραν, ποιήσαντες εἰς ῥήνην μετὰ τῶν ἐν τῷ κάστρῳ καὶ ὅτι νὰ δίδουν καὶ κατ' ἔτος πρὸς τὸν δεσπότην κύρ Κωνσταντῖνον φλωρία φ', ἐγερθέντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν βασιλεὺς δι' ἄλλης ὁδοῦ εἰς τὸν Μυζηθρᾶν, ὁ δὲ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος δι' ἄλλης εἰς τὸ Χλουμοῦτζιν μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ βασιλίσσης. 16.6 Μετὰ δὲ τινὰ καιρὸν ὀλίγον, ἐπεὶ ὁ βασιλεὺς ἤθελεν ἵνα ἀπέλθῃ ὀπισθεν εἰς τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ, μηνυθεὶς καὶ ὁ ἀδελφός αὐτοῦ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἀπὸ τὸ Χλουμοῦτζιν. Κάκεῖσε διαβιβάσαντες ἀμφότεροι οἱ δὴ ἀδελφοὶ ἡμέρας ὀλίγας, τῷ Ὀκτωβρίῳ μηνὶ τοῦ λζ-ου ἔτους ἐκαβαλλίκευσαν ὁμοῦ καὶ ἀπῆλθον μέχρι καὶ τῆς Κορίνθου. Καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἐμβὰς εἰς τὰ κάτεργα ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ δεσπότης κύρ Θεόδωρος ἀπῆλθεν ὀπισθεν τὴν αὐτὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὸν Μυζηθρᾶν· καὶ ὁ κύρ Θωμᾶς ὁ αὐθεντόπουλος, μετ' αὐτοῦ

μέχρι τινός, ἀπῆλθεν εἰς τὰ Καλάβρυτα. 16.7 Ἡμεῖς δὲ μετὰ τοῦ αὐθεντός ἡμῶν κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ δεσπότου διὰ τῆς ἄλλης ὁδοῦ ἦλθομεν εἰς τὴν Βοστίτζαν. Καὶ γὰρ εἰ καὶ καλόγερος οὐ ἐγένετο ὁ δεσπότης κύρ Θεόδωρος, ἵνα ἀπομείνη ἅπας ὁ τόπος αὐτοῦ εἰς τὸν κύρ Κωνσταντῖνον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀλλ' οὖν καὶ οὕτως δέδωκε πρὸς αὐτὸν τὴν Βοστίτζαν, καὶ εἰς τὸ ἄλλο μέρος, ὅσα δὴ ἦρχεν ὁ Φραγγόπουλος πρωτοστράτωρ, Ἀνδροῦσαν λέγω καὶ Καλαμάταν καὶ Πήδημα καὶ Μάνην καὶ Νησὶν καὶ Σπιτάλιν καὶ Γρεμ πένιν καὶ Ἀετὸν καὶ Λωῖ καὶ Νεόκαστρον καὶ Ἀρχάγγελον καὶ ἕτερα πολλά· ἃ καὶ σταλεῖς ἐγὼ παρέλαβον ταῦτα παρὰ τοῦ ῥηθέντος πρωτοστράτορος. 16.8 Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν μηνὶ Μαρτίῳ δ-ῆ, τέθηκεν ὁ δεσπότης κύρ Ἀνδρόνικος, ὁ διὰ τοῦ θεοῦ σχήματος μετονομασθεὶς Ἀκάκιος· καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τοῦ Παντοκράτορος μονῇ, ἐν ἣ καὶ κατέμενε.

17.1 Βουλῆς δὲ ἀποκρύφου, μόνον εἰς ἐμὲ οὔσης παρὰ τοῦ αὐθεντός μου καὶ δεσπότου, ὅτι νὰ ἀπέλθωμεν κατὰ τῆς Πάτρας· καὶ εἰ μὲν ἐπάρωμεν αὐτήν, ἰδοὺ νὰ εὕρισκώμεθα εἰς τὸν Μορέαν καὶ ὁ τόπος αὐτοῦ ὁ τῆς Μαύρης δηλονότι θαλάσσης δοθῆ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν βασιλέα. Εἰ δὲ οὐδὲν ἐπάρωμεν τὴν Πάτραν, νὰ ὑπάγωμεν ὀπισθεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ νὰ ἔχη ἐνταῦθα εἰς τὸν Μορέαν τὰ τῆς προικὸς αὐτοῦ κάστρον καὶ ἐκεῖσε τὸν τόπον τοῦ τῆς Μαύρης δηλονότι θάλασσαν· τὰ δὲ δοθέντα παρὰ τοῦ δεσπότου κάστρα πάλιν νὰ δοθῶσιν, ἔνθα ὁ βασιλεὺς διακρίνει. Παρηκολούθησε καὶ τοῦτο, ὅπερ ἦτον ἀπὸ μέρος βεβαίως σις τῆς ἀποκρύφου μελέτης. 17.2 Ἀπὸ τῆς Βοστίτζας διερχόμενοι διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Πάτρας, ἵνα εἰς τὴν Γλαρέντζαν καὶ τὸ Χλουμουτζίν ἀπέλθωμεν, ἔνθα καὶ ἡ βασιλισσα, ἐστάλη Ἀνδρόνικος Λάσκαρις ὁ Παδιάτης εἰς τοὺς ἐν τῇ Πάτρᾳ ἄρχοντας διὰ τινὰς δουλείας· κάκεισε προσμείναντος, συνέτυχον αὐτῷ ἰδίως καὶ ἱερεὺς καὶ λαϊκοὶ περὶ τοῦ, ἂν θέλῃ ὁ αὐθέντης αὐτοῦ, ἔχουσι τρόπον, ὅτι νὰ ποιήσουν νὰ ἐπάρῃ τὴν Πάτραν. Ἐλθόντος δὲ τοῦ Λάσκαρι καὶ εἰπόντος μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὰ τῶν Πατρηνῶν ἀπόκρυφα ἀπεπέμφθη ὡς ἀδύνατα καὶ περισσὰ καὶ ἀκούσαντος καὶ λέγοντος. 17.3 Σταλεῖς οὖν εἰς κεφαλὴν εἰς τὴν Ἀνδροῦσαν ὁ αὐτὸς Λάσκαρις, ἔτι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες εἰς τὰ ἐκεῖσε κάστρον κεφαλάδες, ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ πρῶτος τῶν ἀρχόντων τοῦ ὀσπητίου αὐτοῦ ὁ Λάσκαρις Ἀλέξιος εἶχε λαβεῖν εἰς κεφαλάτικον τὴν Βοστίτζαν καὶ ἐναπέμεινε ἐκεῖσε. 17.4 Διερχόμενοι, ὡς δεδήλωκα, τοῦ δεσπότου καὶ αὐθεντός μου μετ' ἐμοῦ καὶ μόνου ἐνεργούντος τὸ περὶ τῆς Πάτρας, εὕρισκομένων εἰς τὴν Γλαρέντζαν, ἐγράψαμεν πολλάκις πρὸς οὓς συνέτυχον περὶ τούτου τὸν Παδιάτην καὶ ἀντέγραψάν μας καὶ πολλάκις, πλὴν ἔκρινον τὸ παρ' ἡμῶν ἀδύνατον, ὡς καὶ ὁ καιρὸς ἔδειξεν. 17.5 Τέλος ἐστήσαμεν, ἵνα ἀπέλθωμεν καὶ νυκτὸς οὔσης εὐρεθῶμεν εἰς τόπον πλησίον τοῦ τέλους ἀμπελίων αὐτῶν δὴ τῶν πατρηνῶν εἰς Τρεῖς Ἐκκλησίας ὀνομαζόμενον, ἐπεὶ καὶ ἦσαν παλαιόθεν <ἐκεῖσε>· ἐκεῖσε δὲ εὐρεθῶσι καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ δηλώσωσιν εἰς πλάτος τὰ διὰ γραφῆς· καὶ εἰ μὲν δυνατὰ εἴσι, νὰ ἐνεργηθῶσιν, εἰ δ' οὖν, νὰ ἀπέλθωμεν φανερῶς καὶ νὰ ἀποκλείσωμεν τὸ κάστρον καὶ ὡς φέρῃ τὸ φέρον. 17.6 Καὶ ἰδοὺ ἐγράψαμεν ὀρισμοὺς εἰς πάντας τοὺς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Ἀνδρούσης, ὅτι τῇ 11-ῃ τοῦ Μαρτίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἵνα ἔλθωσι μετ' ἀρμάτων καὶ τῶν πλειόνων ἀνθρώπων τῆς ἀρχῆς ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν, ἵνα μετὰ πρέποντος διέλθῃ τὸν τόπον τοῦ πριγκίπου καὶ ἀπέλθῃ εἰς τὰ περὶ Ἀνδροῦσαν ὁ νέος αὐθέντης τοῦ τόπου ἐκείνου· ὁμοίως ἐμνηθῆ καὶ Λάσκαρις ἀπὸ τὴν Βοστίτζαν. 17.7 Ἐλθόντες δέ, ὡς ἐκαβαλλικεύσαμεν καὶ οὐδὲν ἐπιάσαμεν τὴν περὶ τὸν Ἀλφειὸν ὁδόν, ἀλλὰ τὴν ἀριστεράν, ἐθαύμαζον καὶ πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον ἐρωτῶντες· Ποῦ ἀπερχόμεθα; Ἐλθόντες δὲ περὶ τὸν συμφωνηθέντα τόπον περὶ ὦραν ἀλεκτροφωνίας καὶ εὐρόντες καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἰδόντες αὐτοὺς καὶ ἀπράκτους καὶ ἄπρακτα λέγοντες, ἀπεπέμψαμεν. Ἐξημερωθέντες δ' ἐκεῖσε, βουλευόμενοι τί ἄρα νὰ πραχθῇ· τὸ φωσάτον νὰ πηλαλήσῃ νὰ αἰχμαλωτίσῃ τοὺς

εὕρισκομένους ἔξωθεν ἀνθρώπους καὶ πᾶσαν τῶν Ἑβραίων οἴκησιν, ὡς ἐφάνη ἄπρακτον διὰ πολὺ ἀίτια, ἰδοὺ καὶ ἀπὸ τὸ κάστρον ἰδόντες ἡμᾶς καὶ ἀπορήσαντες, τί ἄρα καὶ ἔνι, οὐδὲ γὰρ προενόησαν τὸ τυχόν, ἀπέστειλαν ἓνα τῶν ἀρχόντων καὶ ἓνα κανόνικα Μάρκον ὀνομαζόμενον μετὰ καὶ δραγομά νου καὶ ἀνθρώπων, ἵνα μάθωσι, τίς ἔνι καὶ διὰ τί; Ὡς δὲ εἶδον, τίς ἔνι, καὶ ἤκουσαν, ὅτι ἤλθομεν ἢ νὰ μᾶς δώσητε τὸ κάστρον ἢ νὰ τὸ ἐπά ρωμεν, μεθ' οἴου τρόπου ἐμπορέσωμεν, ἐπιστρέψαντες καὶ μετὰ σπουδῆς καὶ κρούσαντες λάρμα συνήχθησαν βία πάντες οἱ ἐκτὸς ἐντὸς. Ἡμεῖς δ' ἐπὶ τὴν αὐρίον, ἢ τῶν Βαΐων καὶ ἐορτὴ τυχοῦσα, τεμόντες πάντες βαΐα μυρσίνης, τοῦ τόπου πλήθος ἔχοντος, καὶ φέροντες ἀνὰ χεῖρας, ἐλθόντες ἐπέσαμεν περὶ τὰς πόρτας τοῦ κάστρου. 17.8 Ὡς δ' ἐκείμεθα τῇ κ-ῆ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Μαρτίου μετὰ τὴν τοῦ μεγάλου Σαββάτου ἀκολουθίαν, ὡς ἐφάγομεν, ἐκαθήμεθα εἰς τὴν τοῦ αὐθινοῦ ἡμῶν τένταν, ὁμιλοῦντες περισσά. Ἄφνω δὲ ἐξεπώρησαν ἀπὸ τῆς Πόρτας τῆς Ἑβραϊκῆς ἢ τοῦ Ζευγαλατίου, καὶ οὕτως γὰρ ὠνομά ζετο, καβαλλάριοι ὀλίγοι καὶ, διωχθέντες ὡς ἐφάνησαν, ἀπῆλθον καὶ ἐσέβησαν εἰς τὴν τοῦ Ἁγιαλοῦ Πόρταν, ἐκεῖσε κατασκευαστικῶς πάντες οἱ τοῦ κάστρου ὑπάρχοντες μετὰ τζαγρῶν καὶ τοξαρίων καὶ σκολόπων. Τοῦ δὲ δεσπότη κάμου εὐρεθέντων ἔμπροσθεν εἰς τὸν διωγμὸν τῶν καβαλλαρίων, διὰ τὸ εὐρεθῆναι κατὰ τύχην τὰ ἄλογα ἡμῶν ἔτοιμα πλησίον τοῦ γεφυρίου τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπερχομένης εἰς τὸν ἅγιον Ἀνδρέαν, τίς τῶν Πατρηνῶν ἐτόξευσεν οὕτως τὸ τοῦ δεσπότη ἄλογον, ὅτι εὐθύς ἔπεσε· καὶ δραμόντες, ἵνα ἢ σκοτώσωσιν ἢ πιάσωσιν αὐτόν, εὐρέθη ἔγὼ ὑπέρμαχος καὶ ἐκεῖνος μὲν θεοῦ βοηθείᾳ ἀποπλακεῖς ἀπὸ τὸ ἄλογον ἔφυγε πεζός. 17.9 Ἐγὼ δὲ καὶ δέδωκα καὶ ἓνα καὶ ἐπίασα, υἱὸν Σταματέλλου, ἀλλὰ καὶ δεδώκασι με, καὶ ἐμὲ καὶ τὸ ἄλογόν μου τοσαῦτα, ὅτι ἀδυνατήσαν ἔπεσε καὶ ἐπλάκωσέ με, ἄλογον ἄριστον, ὅπερ ὁ ἀμηρᾶς δέδωκε τῷ Ἀσάνῃ Ἰσακίῳ, ὅταν ἐσυνήντησαν ἐκείνῳ· ὁ δ' Ἀσάνης τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ τῷ Φιλανθρωπηνῷ Γεωργίῳ κάκεῖνος τῷ ἀνεψιῷ αὐτοῦ τῷ Κομνηνῷ τῷ τοῦ πρωτοστράτορος τοῦ Καντακουζηνοῦ γαμβρῷ· καὶ φεύγοντος μετ' αὐτοῦ, ἵνα εἰς τὸν Γαλατᾶν ἀπέλθῃ, φθάσας ὁ ἀδελφός μου ἐπίασεν αὐτὸν καὶ εὐεργετήθη ὁ ἀδελφός μου τὸ ἄλογον αὐτοῦ παρὰ τοῦ βασιλέως· ἐγὼ δὲ πάλιν ἀπῆρα τοῦτο παρ' ἐκείνου, ἐρχόμενος εἰς τὸν Μορέαν. 17.10 Πιάσαντές με οὖν, μετὰ πολλῶν λαβωμάτων ἀπαγαγόντες με, ἔβαλόν με εἰς τὸν κουλᾶν εἰς ὀσπήτιον σκοτεινόν, ἔχον μύρμηκας καὶ σιταρόψιρας καὶ ποντικούς διὰ τὸ εἶναι ἐν αὐτῷ πρὸ τοῦ σιτηρέσιον· ἔβαλόν με καὶ σίδηρα μονοκάνονα καὶ εἰς τὸν ἀριστερὸν πόδα ἄλυσον στερεὰν εἰς τζόπον μέγαν καρφωμένην. Καὶ ἐκοιτώμην ἐν τῇ τοιαύτῃ φυλακῇ πικρῶς διαβιβάζων ἀπὸ τε τῶν λαβωμάτων καὶ τῶν σιδήρων καὶ τοῦ ξηροῦ κοιτασμοῦ καὶ τῶν ἄλλων, ὅπου εἶχεν, ὡς ἐδηλώσαμεν, τὸ ὀσπήτιον κακῶν.

18.1 Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ προσῆκον διηγήσασθαι καὶ περὶ τῆς ὀσιωτάτης Θωμαΐδος. Αὕτη γένους χρησίμου ὑπάρχουσα ἐν τῇ Ἀνατολίῃ, ἀπορφανισθεῖσα, φέροντες εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, δεδώκασι τῇ ἀδελφῇ τῶν τριῶν ἀρχιερέων καὶ ἀδελφῶν, τῶν Καβασιλαίων, καὶ μητρὶ τοῦ σοφωτάτου Καβασίλα Νικολάου. 18.2 Ἡ δὲ ταύτην ἔχουσα καὶ παιδεύουσα μετὰ καιρὸν τινὰ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, Νεῖλου τοῦ Καβασίλα καὶ ἀδελφοῦ αὐτῆς ἀρχιερέως ἐκεῖσε ὄντος, καὶ εἰς τὴν μονὴν τῆς ἁγίας Θεοδώρας ὤκησαν μετὰ Παλαιολογίνας, γυναικὸς ἐναρέτου καὶ λογίας, περὶ ἧς πολλοὺς καὶ πολυλάκεις ἤκουσα παρὰ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ ἐπαίνους· καὶ πολλοὺς κανόνας εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον καὶ τὴν ἁγίαν Θεοδώραν καὶ ἄλλους ἁγίους ἀνέγνωσα ἐκείνης ποιήματα, ἔχουσαι σὺν αὐταῖς καὶ τὴν ὀσίαν Θωμαΐδα καὶ παιδεύουσαι εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ λόγον. 18.3 Ὡς δὲ ἤλθεν τὸ τέλος αὐτῶν, κατέλιπον αὐτὴν πάντα τὰ αὐτῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ τοῦ Κυπριανοῦ γυνήν, ἣτις ἀγανακτήσασα τὸ σκληρὸν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἀπελθοῦσα εἰς τὰς ῥηθείας μοναχᾶς καλογραία γέγονεν· ἐπεὶ δὲ περὶ τὸ τέλος αὐτῶν ἐγένετο,

πάλιν εἰς τὴν κληρονόμον ἐκείνων καὶ τοῦ βίου ὅπως δήποτε καὶ τῆς ἀρέτης ὑπετάγη· καὶ καλῶς διήνυσε τὸν τῆς ὑποταγῆς δρόμον μέχρι θανάτου, Κυπριανοῦ δὲ γυνὴν λέγω, τοῦ ἐλθόντος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν μονὴν κτίσαντος τὴν εἰς ὄνομα τῶν ἁγίων Θεοδώρων, ἐπονομαζομένην δὲ τοῦ Κυπριανοῦ. 18.4 Τῶν δὲ ἄσεβῶν τὴν Θεσσαλονίκην παραλαβόντων, ἐξελθοῦσα ἡ ὁσία Θωμαΐς μετὰ καὶ τῆς ὑπακτικῆς αὐτῆς τῆς Κυπριανῆς ἦλθεν εἰς τὴν Λήμνον, ἵνα ἀπ' ἐκεῖσε πάλιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐν ἧ Λήμνω ὁ πάππος μου εὕρισκόμενος μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν παίδων, ἰδοῦσα αὐτὴν καὶ τὴν αὐτῆς ἀρετὴν καὶ τὸν λόγον ἡ πρώτη τῶν τριῶν θυγατέρων αὐτοῦ, τῆς κυρίως πρώτης θυγατρὸς αὐτοῦ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἀπομεινάσης μετὰ καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ τῶν παίδων καταλείψασα γονεῖς καὶ ἀδελφὰς καὶ ἀδελφούς καὶ τὸν ὄν ἐμνηστεύσατο εἰς ἄνδρα, ἀπελθοῦσα γέγονε καλογραία καὶ ἐν ὑποταγῇ αὐτῆς δὴ τῆς ὁσίας. Ἐκεῖθεν δὲ ἐξελθοῦσα καὶ ἐλθοῦσα αἱ τρεῖς καὶ μόνον ἐν τῇ Κωνσταντίνου κατήντησαν ἀρχὴν ἐν τῇ μονῇ τῇ ἐπονομαζομένη τῆς Κλέραινας. 18.5 Διαδοθεῖσα δὲ ἡ ἀρετὴ αὐτῆς δὴ τῆς ὁσίας καὶ ἡ εἰς τὴν θείαν γραφὴν ἐμπειρία εἶς τε τὸν βασιλέα καὶ τὸν πατριάρχην καὶ πάντας τοὺς τῆς πόλεως, ὁ μὲν βασιλεὺς ἐγύρευσε, ἵνα καὶ λάβῃ μοναστήριον, οἷον ἔνι μεγαλώτερον καὶ πολυεισοδώτερον, ὁ δὲ πατριάρχης τὸ δοῦναι αὐτὴν ἔνταλμα πνευματικῆς ἐξουσίας εἰς τὰς βουλομένας τῆς πόλεως γυναῖκας, οἱ δὲ τῆς πόλεως ὅτι καὶ νὰ προσέρχωνται καὶ νὰ βλέπουν καὶ νὰ θεραπεύουν εἰς τὰς πρὸς χρεῖαν αὐτῶν· οὐδὲ γὰρ ἦν ἐν ἐκείναις οὔτε χρυσίον, οὔτε ἀργύριον, οὐκ ἄλλοτι, εἰ μὴ τὸ ἐργόχειρον καὶ ἡ τοῦ θεοῦ διὰ τῶν ἀρχόντων προμήθεια. 18.6 Λαβοῦσα δὲ μικρὸν τι κάθισμα, συνέδραμον εἰς ὑποταγὴν τοσαῦται, ὅσαι οὐκ ἂν ἐχώρησαν εἶς τε τὴν τοῦ Λιβὸς μονὴν καὶ τῆς Κυρα μάρθας, ἡ δὲ οὐ πλείους ἢ δύο καὶ δέκα προσελάβετο. Καὶ ἦσαν τοιαῦται εἶς τε ἀκτημοσύνην καὶ ὑπακοὴν καὶ σωφροσύνην καὶ πᾶν εἶ τι εἰς θεὸν εὐαπόδεκτον, ὅτι κατέλιπον οἱ τῆς πόλεως λέγειν ἡ ἁγία, ἀλλ' αἱ ἅγιοι. καὶ αὐτὸ δὴ τὸ ὄνομα εἶχον εἰς αὐτὰς ἁγίας. Καὶ τὸ μὲν τῶν καλογραίων τὸ κοινὸν τῆς τροφῆς καὶ φορεμάτων καὶ τὸ μὴ ἔχειν τι ἴδιον καὶ τὸ μὴ ποιῆσαι τὸ μικρότερον, ἢ πρὸς κοινὸν ἢ πρὸς ἰδίαν χρεῖαν, εἰ μὴ μετὰ συγχωρήσεως, καὶ τὸ ἀνυπόδητον καὶ ὀλιγότροφον καὶ τὸ χαμαὶ κεῖσθαι καὶ ἐν εὐτελεῖ καὶ τ' ἄλλα, ὅσα τῆς ἀρετῆς εἰσὶν ἔκμαρ τύρια, τῶν περισσῶν ἐστὶ διηγῆσθαι. Ὅμοίως δὲ πάλιν καὶ τῆς αὐτῶν ὁσίας καὶ πνευματικῆς μητρὸς, τῆς εἰς ἐκείνην συνδρομῆς καὶ θεωρίας βασιλέως καὶ δεσποινῶν καὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχοντισσῶν, αἱ μὲν δι' ἔξο μολόγησιν, αἱ δὲ δι' εὐχὴν καὶ θεωρίαν, τίς ἂν ἀκριβῶς καὶ ταῦτα καὶ τὴν ἐκείνης ἀρετὴν δυνηθεῖ ἀκριβῶς διηγῆσασθαι; 18.7 Ἐν δὲ καὶ μόνον διηγησάμενοι δεῖξομεν πάντα ἀληθῆ. Τῷ ῥηθέντι μεγάλῳ Σαββάτῳ, ὥπερ μοι συμβέβηκεν, ἄπερ διηγησάμην, καθὴ μῆνης μετὰ τελετὴν τῆς λειτουργίας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ σὺν αὐτῇ πᾶσαι αἱ καλογραῖαι αὐτῆς καὶ προσμένουσαι, ἵνα μικρὸν τι καὶ ἀπογεύσωνται διὰ τὴν τοῦ ἀντιδώρου μετάληψιν, εἶτα εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων τεθῆναι ἀνάγνωσιν, λέγει ἡ ὁσία· Καλογραῖαι, ἐγείρεσθε· Αἱ δέ· Τί ἐστὶ σοι χρεῖα, κυρία ἡμῶν ἁγία; Ἡ δέ· Τῷ κυρίῳ Γεωργίῳ προσῆλθε πειρασμός· καὶ ἵνα δεηθῶμεν τῆς θεοτόκου ὑπὲρ ἐκείνου. Τὸ δὲ ἀκούσασαι πᾶσαι, ἐξαιρέτως δὲ αἱ τῆς μητρὸς μου ἀδελφαί, καὶ γὰρ ἑτέρα ἀδελφὴ καὶ ὑστέρα γέγονε κάκεινη καλογραία καὶ ὑποτακτικὴ αὐτῆς καλὴ, προσέδραμον μετὰ δακρῶν· Τί ἐστὶ τοῦτο, κυρία ἡμῶν ἁγία; Ἡ δὲ πρὸς αὐτάς· Μὴ θροεῖσθε· ὁ θεὸς ὁ συγχωρήσας τὸν πειρασμὸν θέλει χορηγήσει καὶ τὴν βοήθειαν καὶ διάλυσιν αὐτοῦ δὴ τοῦ πειρασμοῦ. Καὶ σταθεῖσαι ἔψαλλον τὴν εἰς τὴν θεοτόκον παράκλησιν μετὰ δακρῶν. Τούτου τί κρεῖττον ἔκμαρτύριον τῆς εἰς θεὸν ἐκείνης ἀρετῆς καὶ οἰκειώσεως; 18.8 Ζήσασα οὖν οὕτω καλῶς καὶ πολλὰ ἔκμαρτύρια τῆς ἀρετῆς αὐτῆς ἐνδείξας ὁ θεός, τέλος καὶ ὁ θάνατος αὐτῆς τίμιος ἐναντίον Κυρίου καὶ τῶν ἀνθρώπων προέβη. Ἡμέρας γάρ τινας ἀσθενήσασα μικρὸν καὶ πᾶσας κοινῶς

νουθετήσασα καὶ καταλείψασα εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆς μητρὸς μου ἀδελφῆς, ἢ καὶ πρώτη εἰς ἀρετὴν καὶ ὑποταγὴν αὐτῆς ἦν, καὶ πάντα τὰ τοῦ κελλίου αὐτῶν ἐκείνης διοικούσης, εἶτα ὡς ἔνθους γενομένη ἐκάθητο, τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς ἔχουσα κεκλεισμένους, τὸ δὲ στόμα ἀεὶ κινουῖσα πρὸς ὕμνους καὶ εὐχαριστίας πρὸς θεόν, μήτε τι προσλαμβάνουσα τροφίμου ἢ ποτίμου, μήτε ὀμιλοῦσα τὸ τυχόν, ἄνευ τοῦ καθ' ἡμέραν ἔρχομένου τοῦ ἱερέως εἰς τὸ μεταλαβεῖν αὐτὴν τῶν θείων μυστηρίων· τότε καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν αἴρουσα καὶ συγχώρησιν αἰτοῦσα μετελάμβανεν. Ἄλλα καὶ τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἰωάννου καὶ τῶν δεσποινῶν, καὶ ἄλλοτε πολλάκις εἰς ἐκείνην ἀπελθόντων, ἀλλὰ δὴ καὶ τότε διὰ τελευταίαν εὐχὴν, καὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχοντισσῶν καὶ ἐκ κρίτων καὶ ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν, ἀνένευε καὶ συγχώρησιν καὶ εὐχὴν ἔχορήγει· καὶ οὕτως διαρκέσασα ἡμέρας ἑπτὰ πρὸς κύριον ἐξεδήμησεν. Καὶ ἐτάφη φιλοτίμως συνδραμόντων σχεδὸν πάντων ἱερέων καὶ ἱερομονάχων ἀκλήτως καὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχοντισσῶν. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως καὶ ἀληθῶς.

19.1 Ἐμοῦ δὲ κειμένου ἐν φυλακῇ ἡμέρας μ', ὡς ἦλθεν ἡ μὴν μη τοῦ ἐλευθερωτοῦ τῶν αἰχμαλώτων, τοῦ μεγαλομάρτυρος δηλονότι Γεωργίου, ἐδεήθην αὐτοῦ, ὡς κἀγὼ Γεώργιος καὶ παιδιόθεν δοῦλος αὐτοῦ· καὶ ἀφυπνισθεὶς ἔδοξέ μοι, ὅτι εὐρέθην εἰς τὸν περικαλλῆ ναὸν τὸν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ τῶν Μαγγάνων ἐπονομαζόμενον, εἰς τὴν φιάλην ἰστάμενος καὶ φορῶν καὶ τὰ σίδηρα. Διερχομένου τοῦ βασιλέως, τάχα ἵνα εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἐκκλησίας ἀπέλθῃ, ἐδεήθην αὐτοῦ, ἵνα με ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰ σίδηρα· καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς διέβη ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, ἄρχων δέ τις νέος ἐπιστρέψας πρὸς ἐμὲ λέγει μοι· Ὁρίσεν ὁ αὐθέντης ἡμῶν ὁ βασιλεὺς, ἵνα σε ἐκβάλῃ ἀπὸ τὰ σίδηρα· ἐζήτησέ το γὰρ καὶ ἡ κυρία ἡμῶν δέσποινα. 19.2 Καὶ περὶ τὴν αὐγὴν αὐτὴν τῆς νυκτὸς ἐν ὥρᾳ ἀσυνήθει, ἰδοὺ οἱ τοῦ κουλᾶ ἄρχοντες καὶ ἕτεροι μετὰ σιδηρικῶν καὶ ἐκβάλλουσί με ἅπαντα τὰ σίδηρα· καὶ ἐξαιτιῶντας καὶ λέγουσιν, οὐχ ὅτι ἐχθρῶδως ἔχουσι, καλῶς οὐδὲν με τρέφουσιν, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔχουσιν. Καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἐλθόντες πάλιν ζητοῦσί με καὶ δέομαι τοῦ αὐθεντός μου διὰ γραφῆς, ὅτι νὰ ἐνδώσῃ νὰ ἐξέλθουν ἄρχοντες νὰ συντύχουν πρὸς συμβίβασιν, ὅπερ καὶ γέγονε. 19.3 Καὶ συμβιβασθέντες δεδώκασιν αὐτῷ τὸ Σαραβάλε οὕτως, ὅτι νὰ σηκωθῶ νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ τὴν Γλαρέντζαν· καὶ μέχρις ὅλου Μαΐου εἰ μὲν ἔλθῃ ὁ μητροπολίτης καὶ αὐθέντης αὐτῶν, ποιήσει ἐκεῖνος, ὡς θέλει, εἰ δ' οὐκ, νὰ δώσωσιν τὸ κάστρον. Καὶ γεγονότων ὄρκων καὶ παραλαβόντος καὶ τὸ Σαραβάλε, τῇ ε-η Μαΐου ἐκαβαλλίκευσε καὶ ἀπῆλθε μέχρι τῆς Σκλαβίτζας καὶ τοῦ Ῥιόλου τὰ ὄρια. 19.4 Δι' ἐμὲ δὲ ἐπαφῆκεν Ἰωάννην τὸν Ῥωσατᾶν, ἵνα με ἐπάρῃ· σωζομένου γὰρ τοῦ ἐλευθερωθῆναί με ἔξουσι τὸ βέβαιον τὰ πραχθέντα. Καὶ ἐλευθερωθεὶς ἡμιθνήσε δὲ μόλις ἀπέσωσα, ἔνθα καὶ ὁ αὐθέντης μου, ὃς ἰδὼν με μετὰ χαρᾶς ὅτι πολλῆς, καὶ λύπης, τὸ μὲν ὅτι ἤμην οὕτως ἡμιθνήσε, τὸ δὲ ὅτι ἠλευθερώθην, καὶ ὀρίσας πολλοὺς λόγους πρὸς ἔπαινον, καὶ παραμυθίαν μου, ὡς ἀπῆλθον εἰς τὴν κατοῦναν μου, ἔφερόν με εὐεργεσίαν αὐτοῦ ταμπάριον διπλὸν χαμουχᾶν πράσινον ἀπὸ τὴν Λούκκαν ἀξιόλογον, μετὰ καὶ πρασίνης τζόχας καὶ καλῆς ἐνδεδυμένην, σκούφιαν Θεσσαλονικαίαν μετὰ χρυσοκοκκίνου χασιδίου ἐνδεδυμένην, καβάδι χρεμετῆν χαμουχᾶν μετὰ βαρέου καταράχου ἐνδεδυμένην, κουρτζουβάκιν χαμουχᾶν χρυσοῦν προῦσινον καὶ φωτᾶν προῦσινον καὶ σπαθὴν ἐγκεκοσμημένον. 19.5 Ἐπὶ τὴν αὐριον ἀπελθόντες εἰς τὴν Γλαρέντζαν, ἰδοὺ καὶ ἄρχων τοῦ ἀμηνᾶ μετὰ τινὰς ὀλίγας ἡμέρας, λέγων ὅτι ἡ Πάτρα δίδει με χαράττι καὶ διαβαίνει ἰδική μου· σηκώθησιν οὖν ἀπ' αὐτῆς καὶ μηδὲν πολιορκῆς αὐτῆν· εἰ δ' οὐκ, θέλομεν πέμψειν φωσάτον κατὰ σου. Ὁ δ' αὐθέντης μου πάλιν εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἡμεῖς ἠκούσαμεν, ὅτι θέλουν νὰ δώσουν αὐτὴν τοὺς Καταλάνους· οὐδὲν οὖν ἐφάνη πρέπον ἐχθροῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου τοῦ μεγάλου ἀμηνᾶ καὶ ἡμῶν νὰ τοὺς

ἀφήσωμεν νὰ ἐπάρωσι τοιοῦτον κάστρον εἰς τὴν μέσην τοῦ τόπου μας. Διὰ τοῦτο ἂ πῆλθομεν ἐκεῖ· καὶ ἐξετάσαντες τὸ πρᾶγμα, ἐστήσαμεν νὰ μηδὲν γένηται. Καὶ ἰδοῦ, ὡς βλέπεις, ἐσηκώθημεν καὶ ἤλθομεν εἰς τὸ ὄσπιτιον ἡ μῶν· εἰς ὀλίγας οὖν ἡμέρας ἔχω σκοπὸν νὰ στέλλω τοῦτον δὴ τὸν ἄρ χοντα εἰς τὸν ἀδελφόν μου τὸν μέγαν ἀμηρᾶν, δεικνὺς ἐμέ, καὶ θέλει δηλώσειν καὶ τοὺς πλείονας ἡμῶν λόγους. Ὁ δὲ Τοῦρκος ἀκούσας τούτους λόγους, ἔτι δὲ καὶ φιλοφρονηθεὶς καλῶς, ἀπῆλθε χαίρων.

19.6 Ἐκείνου δὲ ἀπελθόντος, ὥρισεν ἐμέ· Ἴδοῦ προετοίμαζε τὰ πρὸς χρεῖαν τῆς ὁδοῦ, μὴ εἰδότος μου πρότερον τὸ τυχόν. Ἐγὼ δ' ἀνέφερον αὐτῷ ὅτι μόνον νὰ δώσῃ ὁ θεὸς νὰ μηδὲν ἔλθῃ ὁ μητροπολίτης καὶ νὰ δώσουν ἡμᾶς τὸ κάστρον, καὶ ἐγὼ νὰ ἀρρώσθῃ τί ποτε πλέον· ἀμὴ πάντα θέλω τὰ ἔξιν ἔτοιμα εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποδοχῆς σου.

19.7 Τῆς δὲ προθεσμίας ἐλθούσης καὶ τοῦ μητροπολίτου οὐκ ἐλθόντος, τῆ α-η τοῦ Ἰουνίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καβαλλικεύσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Πάτραν. Ἐν αὐταῖς οὖν ἡμέραις καὶ ὁ αὐθεντόπουλος κύρ Θωμᾶς τὸ τοῦ πρίγκιπος κεντυριῶνος κάστρον τὴν Χαλαντρίτζαν τοῦ καὶ μετέπειτα γεγονότος πενθεροῦ αὐτοῦ ἐπολιόρκει. Ὡς δὲ διήρχετο ὁ αὐθέντης μου καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν Πάτραν, κατελθὼν καὶ οὗτος δὴ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔμειναν ὁμοῦ εἰς τὴν Καμενίτζαν.

19.8 Ὡς δὲ ἔμαθε τοῦτο καὶ ὁ εἰς τὴν Χαλαντρίτζαν τοῦ πρίγκιπος εὐρισκόμενος ἄρχων, ὁ Ἰωαννουτζος Μπαλότας, αἰτήσας ἀφίρωσιν, ἵνα ἔλθῃ καὶ προσκυνήσῃ ἀμφοτέρους τοὺς αὐθέντας· ἤλθε· καὶ ἐξελθόντος εὐθύς ἐκβαλὼν τὰς τοῦ κάστρου κλεῖς δέδωκε ταύτας τῷ αὐθέντη μου τῷ δεσπότη, εἰπὼν· Τοῦτο ἔνι κάστρον ἰδίως τοῦ αὐθέντη μου καὶ συγγάμ βρου τῆς βασιλείας σου· καὶ γὰρ ὁ τοῦ πρίγκιπος υἱὸς προαπῆρεν εἰς νόμιμον γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν τῆς βασιλίσσης κυρᾶς Θεοδώρας· καὶ ὥρισέ μοι, ἵνα παραδώσω τοῦτο αὐτήν. Ὁ δὲ ἀπεκρίθη αὐτῷ· Οὕτως ἔχει, ὅτι συγγενοῦς μοῦ ἐστίν ὁ τόπος, ἀλλ' οὐ γνησιεστέρου τοῦ ἀδελφοῦ μου· λοιπὸν προγενέστερον ἂν εἶχε ποιήσειν τοῦτο καὶ ὁ ἀδελφός μου, ὡς εἰς ἐμόν, οὐδὲν ἠθέλεν ἐπιχειρήσειν τι, καὶ ἐγὼ εἰρηνικῶς ἤθελα εἶχειν αὐτὸ καὶ ὁ αὐθέντης σου ἀλλοτρόπως· ἀμὴ νῦν ἂν τὸ ἐπάρω, ἀναγκάζει νὰ διαφερώμεθα μετὰ τὸν ἀδελφόν μου· καὶ οὐδὲν τυχένοι διὰ πολὺ τι, πολλῷ μᾶλλον διὰ τοσοῦτον· ἀλλ' ἄπελθε ἐν αὐτῷ καί, ὡς δύνασαι, ποίει.

19.9 Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσεν, ἐζήτησεν, ἵνα καλῶς ἐμβῆ εἰς τὸ κάστρον αὐτοῦ. Ὁρίσθη δ' ἐγὼ καὶ ἀπῆρα αὐτὸν μετὰ στρατιωτῶν καὶ ἀπερ χόμην. Καὶ περὶ τὸ κάστρον εὐρεθεὶς Ῥαοῦλ ὁ Θωμᾶς ἐνόμισεν εὐκόλον εἶναι, ἵνα ἐπάρῃ αὐτὸν ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ εἰς κίνδυνον ἤλθε τοῦ γενέσθαι μέσον τῶν ἀδελφῶν μέγα τι μάχιμον καὶ λυπηρόν, ὅμως οὖν θεοῦ εὐδοκήσαντος, ἐκεῖνον μὲν καλῶς ἀπεκατέστησα εἰς τὸ κάστρον αὐτοῦ καὶ ἐγὼ καλῶς ἐπιστρέψας εὔρον τὸν αὐθέντην μου ἐν τῷ τοῦ ἀγίου Ἄνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου ναῷ καὶ τάφῳ ἀποσωθέντα τῆ δ-η τοῦ Ἰουνίου ἀργά.

19.10 Τῆ δὲ ε-η πρωτῆ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος α-η, ἐξελθόντες οἱ τοῦ κάστρου ἔκκριτοι καὶ πᾶς ὁ λαὸς καὶ ἐλθόντες μέχρι καὶ τοῦ ῥηθέντος ναοῦ τοῦ ἀγίου, τῷ δεσπότη καὶ αὐθέντη μου προσεκύνησαν καὶ τὰς κλεῖς τοῦ κάστρου δεδώκασι. Καὶ καβαλλικεύσαντες μετὰ πλείσθης ὅτι χαρᾶς καὶ τοῦ ἐνὸς μέρους καὶ τοῦ ἄλλου, ἐσέβημεν εἰς τὸ κάστρον καὶ μέχρι τῶν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἀγίου Νικολάου ὄσπιτιων ἂ πῆλθομεν, τῆς μὲν ὁδοῦ πάσης κατεστρωμένης πάντων ἀνθέων καὶ εὐκοσμίας καὶ ἀπὸ τὰ ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν ὄσπιτια πάντων ῥαινομένων διὰ ῥοδοσταγμάτων καὶ ῥόδων καὶ τριακονταφύλλων, ἀπὸ δ' ἄνωθεν τοῦ κουλᾶ διὰ σκευῶν καὶ τζαγρῶν κακῶς δεξιουμένων ἡμῶν, εἰ καὶ οὐδὲν τι ἔβλαψαν· οἱ γὰρ τοῦ μητροπολίτου κρατήσαντες τὸν κουλᾶν, ἔτι δὲ καὶ τὰ αὐθεντικὰ πλησίον αὐτοῦ ὄσπιτια καὶ σιταρχήσαντες καὶ ἀφίρωσαντες, κατέσχον ἐλπίζοντες [ὅτι] ἐλθόντος τοῦ μητροπολίτου διὰ τούτου ἔξιν πάλιν, ἄπερ καὶ πρότερον εἶχον.

19.11 Ἡμῶν δὲ ἐπὶ τὴν αὐριον συναχθέντων ἐν τῷ τοῦ ἀγίου Νικολάου ναῷ καὶ παντὸς τοῦ τῆς χώρας λαοῦ, δεδώκασι ὄρκον, ὅτι

νά ὧσι πιστοὶ δοῦλοι τοῦ αὐθεντοῦ ἡμῶν τοῦ δεσπότου. Καὶ ἐμὲ εἰς κεφαλὴν αὐτῶν ἐζήτησαν· ἤκουσαν δὲ ὅτι καὶ διὸ καὶ πλέον τούτου τὸν χρεω στοῦμεν καὶ διὰ τὴν ὑμῶν αἴτησιν θέλει εἶσθεν αὐτὸς εἰς κεφαλὴν ὑμῶν.

20.1 Καὶ τῆ ἡ-ἡ τοῦ Ἰουνίου μηνὸς περάσαντός μου εἰς τὸν Ναύ πακτον, ἵνα εἰς τὸν βασιλέα πρῶτον ἀπέλθω, ἵνα κάκεϊνος τὰ εἰς τὴν Πάτραν παρακολουθήσαντα μάθη, εἴτ' ἀπ' ἐκεῖσε μετὰ καὶ ἄρχοντος αὐ τοῦ εἰς τὸν ἀμυρᾶν. Καὶ γὰρ κατὰ τὴν δ-ην τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἐν ἧ φθάσαντες ἐμείναμεν ἐν τῷ τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου ναῶ, ἰδοὺ καὶ ἀπὸ τὸν Ναύ πακτον ἐπέρασαν δύο Τοῦρκοι, ὁ μὲν τοῦ ἀμυρᾶ, ὁ δὲ τοῦ Τουραχάνη, λέγοντες ὀρισμὸν, ὅτι τὴν Πάτραν ἵνα μὴ ἐπάρωμεν αὐτήν. Οἱ δὴ πάλιν ὑπέστρεψαν μετ' ἐμοῦ, ἀπολογίαν λαβόντες ὅτι ἐπεὶ ὁ παρῶν ἄρχων ἐμοῦ ὑπάγει εἰς τὸν ἀδελφόν μου τὸν μέγαν ἀμυρᾶν, ὡσὰν ὀρίση, θέλο μεν ποιήσιν. 20.2 Ὡς οὖν περάσαντες ἐν τῷ Ναυπάκτῳ ἐμείναμεν, πρῶτ' σκοτίας ἔτι οὔσης, ἰδοὺ ἐκεῖσε καὶ ὁ Παλαιῶν Πατρῶν μητροπολίτης Παντούλφω Μαλατέστας μετὰ κατεργοῦ Καταλανικοῦ ἦλθεν. Διερχόμενος γὰρ ὡς ἔμαθε περὶ τὰ νησούδρια τὰ μέσον τῆς ὁδοῦ, ὅτι ἐδόθη τὸ κάστρον πρὸς τὸν δεσπότην, ἐπίασε τὴν λιβέραν τοῦ μέρους τοῦ Ναυπάκτου, ἵνα πρῶτον τοῦτο καλῶς μάθη, ὡς ἐγένετο. Ἐδέησεν ἐπιμεῖναι κάμοι ἐκεῖσε καὶ τὴν αὔριον, ἵνα πρῶτον μηνύσω τοῦτο τῷ αὐθέντῃ μου, ὅπερ καὶ γέγονε· καὶ παρ' ἐμοῦ τοῦτο πρῶτον ἔμαθε· καὶ δεύτερον, ἵνα καὶ τίς ὁ σκοπὸς αὐτοῦ δὴ τοῦ μητροπολίτου, τὸ δυνατόν, μάθω. 20.3 Μέσου δὲ γενομένου καὶ τοῦ Περνάρδου Μαρτζέλλου ἐκείνου καπετάνου Ναυπάκτου, εἶδομεν καὶ ἀλλήλους· ὃν ἰδὼν ἐθαύμασα, ὅτι διέ φερε πάντων ἀνθρώπων εἰς τὸ δυσειδῆ εἶναι. Ἐξετάζων οὖν ἐκεῖνος, τί βούλομαι ποιῆσαι εἰς τὸν ἀμυρᾶν, κάγῳ ἐκεῖνον, τί κατὰ τῆς Πάτρας, ἀπῆρα ἐγὼ παρ' ἐκείνου τὸ δὴ λεγόμενον κουκουζέλα, ἐκεῖνος δὲ παρ' ἐμοῦ βρύα. 20.4 Ὅμως δεδωκὼς ὁ μητροπολίτης τοῖς σκλάβοις χαρτῖα πρὸς τε τὸν ἀμυρᾶν καὶ τὸν Τουραχάνη, πολὺν λογισμὸν ἐνέβαλεν εἰς ἐμέ, μὴ ποτε ὑπισχνεῖται δοῦναι καστέλλιά τινα τῆς Πάτρας, εἴπερ αὐτὸν βοήθησιν, ἵνα ἐπάρῃ αὐτήν, ἢ πολλὰ τινα χρήματα. Καὶ οὐκ ἔπαυσεν ὁ ἐμὸς λογισμὸς, ἕως οὗ πολλὰ κοπιάσας καὶ μεθύσας πολλάκις καὶ ἀκουσίως, ἐμέθυσσα κάκεϊνους τοσοῦτον, ὅτι ἀπῆρα τοὺς τὰ χαρτῖα καὶ ἀνέγνωσα καὶ μετέγραψα· κάκεϊνα πάλιν ἐβούλωσα καὶ ἀφήκα. 20.5 Ὡς δὲ ἔφθασα εἰς τὴν Πόλιν, ἐδόθη μοι συναποκρισιάρης Μάρκος Παλαιολόγος ὁ Ἰαγρός, ὁ ὕστερον πρωτοστράτωρ, τότε δὲ πρωτοβεστιαρίτης, πλέον ἀνατεθεὶς εἶναι κατὰ τῆς δουλείας μου ἢ ὑπερ αὐτῆς· οὐκ οἶδα δὲ ἄλλο τι αἴτιον, ἀλλ' ἢ τὸ φθόνος οὐκ οἶδε προτιμᾶν τὸ συμφέρον. Ἀπελθόντες δ' ὁμοῦ εἰς τὸν ἀμυρᾶν, ἀπῆραμεν ἀπολογίαν, ἵνα δώσωμεν αὐτήν οἷς εἶχον· ἀπολογησάμεν οὖν τῷ τότε πρώτῳ βυζήρη καὶ ἄρχοντι, τῷ Μπραῖμ πασίᾳ, ὅτι τοῦτο ἐγὼ τὸν αὐθέντη μου οὐ δὲν τολμῶ, ἵνα εἶπω, ἀλλ' ἐπεὶ ἐκεῖνος ὅπωςδὴποτε ἄρχοντα αὐτοῦ ἀπέστειλε πρὸς τὸν μέγαν αὐθέντην, ἰδοὺ ἄς ὀρίση καὶ ὁ αὐθέντης σκλάβον του καὶ ἄς ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ καὶ ἄς εἴπῃ τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ μεγάλου αὐθεντοῦ. Καὶ ἔστερξε τοῦτο καὶ εἶπε· Φρόνιμα καὶ καλὰ λέγετε. Τοῦ Ἰαγροῦ ἰδίως σκώπτοντος τοῦτο εἰς ἐμέ ὡς ἄπρακτον καὶ μόνον ἐπιζήμιον. Ἐγὼ δὲ θεοῦ εὐδοκοῦντος ἔπραξα τοῦτο καὶ ἀπῆρα ἄρχοντό σκλαβον· καὶ ἦν τοῦτο πρῶτον αἴτιον τοῦ λαβεῖν διόρθωσιν τὸ περὶ τῆς Πάτρας. 20.6 [Ἐν τε δ' αὐτῷ Ἰουλίῳ μηνὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπέθανε καὶ ὁ δεσπότης ὁ Κάρουλος εἰς τὰ Ἰωάννινα.] 20.7 Καὶ τῷ λη-ῳ ἔτει ἐν μηνὶ Σεπτεβρίῳ εἰς τοὺς Κρατικούς ἔπραξαν τὸ συνοικέσιον τοῦ αὐθεντοπούλου κυροῦ Θωμᾶ οἱ αὐτάδελφοι αὐτοῦ οἱ δεσπῶται μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ πρίγκιπος Ἀσάνη Ζαχαρία τοῦ Κεντυρίωνος. 20.8 Ἐν ᾧ δὴ μηνὶ κάγῳ πάλιν ἐπανέστρεψα εἰς τὰ Τρίκαλα πρὸς τὸν Τουραχάνη καὶ τὴν περὶ τῆς Πάτρας δουλείαν τελείως διώρθωσα. 20.9 Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ, ἡ βασίλισσα κυρὰ Θεοδώρα εἰς τὸ Στάμηρον εὐρισκομένη ἀπέθανε, καταλείψασα λύπην πολλὴν καὶ εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς οἰκείους αὐτοῦ διὰ τὸ εἶναι αὐτήν

καλλίστην. Ἐτάφη δὲ μέχρι τινὸς εἰς μίαν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Γλαρέντζας· καὶ μετὰ ταῦτα ἀπῆγαν αὐτὴν εἰς τὴν ἐν τῷ Μυζηθρᾷ τοῦ Ζωοδότου μονήν. 20.10 Καὶ τῷ Ἰαννουαρίῳ μηνὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους εὐλογήθη καὶ ὁ αὐθεν τόπουλος κύρ Θωμᾶς εἰς τὸν Μυζηθρᾶν κυρὰν Αἰκατερίναν, τὴν θυγατέρα τοῦ ῥηθέντος πρίγκιπος.

21.1 Τῇ δὲ κ-ῆ Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἡμέρα καὶ ὥρα, ὅπου με ἐπίασαν οἱ Πατρινοί, ἀπερχομένου μου εἰς τὸ δεσποτᾶτον ὡς ἀποκρι σιαρίου, ζητήσῃ αὐτῶν ἔνεκα εἰρήνης τοῦ ἀνεψιοῦ δεσπότου τοῦ Καρούλου καὶ γυναικαδελφοῦ τοῦ αὐθεντός μου καὶ τῶν φυσικῶν υἱῶν αὐτοῦ δὴ τοῦ Καρούλου· Ἐρκουλα καὶ Μενώνου, ἐποίησαν γὰρ ἐνόρκους συμφωνίας, ὅτι εἴτι ἄρα διακρίνη ὁ ζητήσῃ ἡμῶν σταλεῖς ἄρχων τοῦ δεσπότου κυροῦ Κωνσταντίνου εἰς τὰ μέσα ἡμῶν διαφερόμενα, στέρξομεν καὶ ἀμφοτέρω τὰ μέρη, κατὰ τὰ πλησίον νησῦδρια τῆς Ἁγίας Μαύρας ἀπήρασί με οἱ Καταλάνοι μετὰ πολλῶν καὶ ἀνθρώπων καὶ σκευῶν πολυτίμων ὄντα με. Καὶ κρατήσαντες μέχρι τινὸς καὶ ἀπαγαγόντες μέχρι καὶ τῆς Κεφαλλονίας, ὡς δῆθεν περάσοντες εἰς τὰ περὶ τὴν Νεάπολιν, τέλος ἐγυρίσαμεν εἰς τὴν Γλαρέντζαν καὶ ἐπούλησαν καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς σὺν ἐμοί. 21.2 Ἐν ᾧ δὴ Μαρτίῳ μηνὶ καὶ ὁ ἀμηρᾶς Μουράτμπεῖς τὴν Θεσσαλονίκην ἀπῆρεν ἀπὸ τοὺς Βενετικούς πολέμω. 21.3 Ὁ δὲ δεσπότης καὶ αὐθέντης μου κύρ Κωνσταντῖνος, τὸν Μάϊον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, τὸν κουλᾶν τῆς Πάτρας ἀπῆρεν ἀπὸ λιμοῦ καὶ τῆς ἄλλης κακοπαθείας τῶν εὐρισκομένων ἐντὸς αὐτοῦ. 21.4 Καὶ τῇ ιζ-ῆ Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπῆραν οἱ Καταλάνοι τὴν Γλαρέντζαν, ἣν καὶ κρατήσαντες μέχρι τινὸς πάλιν ἐπούλησαν αὐτήν. 21.5 Καὶ τῷ Αὐγούστῳ μηνὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπαναστρέψαντες οἱ ἀπὸ τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἰωάννου πρὸς τὸν πάπαν Μαρτῖνον πρέσβεις ὅ τε Μάρκος ὁ Ἰαγρος καὶ μέγας στρατοπεδάρχης, καὶ ὁ μέγας πρωτοσύγγελος καὶ ἡγούμενος τῆς σεβασμίας βασιλικῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς Μακάριος ὁ Μακρὺς ὀνομαζόμενος, ἀνὴρ ἄριστος κατὰ τε λόγον καὶ ἀρετὴν καὶ σύνεσιν, ἐποίησαν ὀρισμῶ τοῦ βασιλέως δεσπότην τὸν αὐθεντόπουλον κύρ Θωμᾶν. 21.6 Καὶ τῷ λθ-ῳ ἔτει μηνὶ Σεπτεβρίῳ εὐεργετήθη ἐγὼ τὸ κεφαλάτικον τῆς Πάτρας. 21.7 Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ἀπῆρεν ὁ μπεϊλαρμπεῖς τῶν Τουρκῶν ὁ Σινάνης τὰ Ἰωάννινα καὶ τὴν αὐτῶν περιοχὴν. 21.8 Καὶ τῇ κ-ῆ Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐν ἡμέρα καὶ ὥρα τῇ αὐτῇ, ἐν ἣ καὶ τὰ προγεγονότα μοι συνέβησαν, ἐδεξάμην καὶ τὸ ἀπευκταῖον ἐμοὶ μήνυμα δι' ὀρισμοῦ τοῦ αὐθεντός μου ἀπὸ τῆν Βοστίτζαν, ὅτι τῇ τοῦ παρελθόντος Ἰαννουαρίου ζ-ῆ τέθηκε λοιμῶδει νόσῳ ὁ ἄριστος κάμοῦ φίλος ὁ Μακάριος καὶ ὢν καὶ καλούμενος ὁ Μακρὺς, ὁ παρ' ὀφθαλμῶ μὲν πατριαρχικῶ ὑπερηφάνῳ καὶ ἀπλήστῳ ἀγαρικῇ καρδίᾳ αἰρετικός, παρὰ δὲ ὀφθαλμῶ παντοκρατορικῶ ἀκοιμήτῳ καὶ ἀληθείᾳ δικαζούσῃ ὀρθόδοξος. Ὅς καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπανῆλθεν ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τὴν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος ἔλαβε παρακινήσει καὶ συνεργεῖα ἰδικῇ μου· ὡς οἱ πάντες ἠπίσταντο. καὶ συνάρσει μὲν πρῶτον τοῦ παντοκράτορος θεοῦ, ἔπειτα δὲ σπουδῇ καὶ ἐπιμελείᾳ ἐμοῦ τε κάκείνου, πᾶν εἴ τι καλὸν καὶ πρὸς σύστασιν καὶ εὐκοσμίαν εἰς αὐτὴν μονὴν προεχώρησε. 21.9 Καὶ τῷ τέλει τοῦ ἔτους αὐτοῦ δὴ τοῦ ἔτους ἦλθεν ὁ Τουραχά νης καὶ κατεχάλασε καὶ ἔτι τὸ Ἐξαμίλιον. Καὶ θανατικὸν ὅτι πολὺ εἰς τὴν Πάτραν ἐγένετο. 21.10 Καὶ τῇ λα-ῆ Ἰαννουαρίου τοῦ μ-οῦ ἔτους ὀρισθεῖς ἀπῆλθον ἀποκρισιάριος εἷς τε τὸν βασιλέα, ἀφ' οὗ καὶ τὸ τοῦ πρωτοβεστιαρίτου τότε ὀφθίκιον εὐεργετήθη, καὶ εἰς τὸν ἀμηρᾶν. 21.11 Ἐν ᾧ ἔτει κατὰ τὸν Μάρτιον μῆνα καὶ ἡ ἐναλλαγὴ τῶν τόπων ἀμφοτέρων τῶν ἀδελφῶν καὶ δεσποτῶν κυροῦ Κωνσταντίνου καὶ κυροῦ Θωμᾶ ἐγένετο· καὶ ὁ μὲν ἀπῆρε τὰ Καλάβρυτα καὶ πάντα τὰ ἐκεῖσε τοῦ Κυροῦ Θωμᾶ, ὁ δὲ πάλιν τὴν Γλαρέντζαν καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀνδρουσαν πάντα. 21.12 Καὶ τῷ μα-ῳ ἔτει τέθηκεν ἡ τοῦ Μαλατέστα μὲν θυγάτηρ, γυνὴ δὲ τοῦ δεσπότου κυροῦ Θεοδώρου τοῦ πορφυρογεννήτου, κυρὰ Κλεώπη· καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τοῦ

Ζωοδότου μονῆ. 21.13 Καὶ τῷ μβ-ω ἔτει Ἰαννουαρίου ζ-η πάλιν ἀπῆλθον ἀποκρισιὰ ριος εἷς τε τὸν Ἀντώνιον καὶ αὐθέντην τῶν Ἀθηνῶν, καὶ εἷς τὸν ἀμη-ρᾶν καὶ εἷς τὸν βασιλέα. 21.14 Ἐν ᾧ δὴ Ἰαννουαρίῳ τῇ κθ-η αὐτοῦ νυκτὸς ὥρα γ-η ἐπυρπόλησε τὸν ἐν Βλαχέρναις εἰς ὄνομα τῆς θεομήτορος περικαλλῆ καὶ θεῖον ναὸν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπερ ἀκηκόαμεν ἐκεῖσε ἀπερχόμενοι εἰς τὸν ποταμὸν τὸν Μεστὸν ὀνομαζόμενον τῇ α-η Φευρουαρίου, ὥρα μετὰ ἔσπε ρινὸν τῆς δεσποτικῆς ἑορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς. Καὶ ἐλογισάμεθα αὐτὸ ψεῦδος, ἐπεὶ ὁ εἰρηκῶς οὐκ ἐγνώσθη· καὶ διελθόντες εἰς τὸ ἔμπροσθεν μονὰς ε΄ καὶ οὐδὲν περὶ τούτου ἀκούσαντες, τῇ εἰς τὸν Ῥαιδεστὸν -η μονῆ ἡμῶν ἐμάθομεν τοῦτο ἀκριβῶς, ὅπως καὶ ὅποτε ἐγένετο, ὅπερ πα ράδοξον.

22.1 Καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους τοῦ μγ-ου ἔτους ἀπέθανε καὶ 22.1 ὁ Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν αὐθέντης κύρ Ἀντώνιος Ντελαντζιόλης καὶ ζη-τήσει τῆς ἐκείνου γυναικὸς ἐστάλην ἐγὼ μετὰ ἐνόρκου ἀργυροβούλου καὶ πολλῶν στρατιωτῶν, ἵνα παραλάβω τὴν Ἀθήναν καὶ ἄλλον εἰς τὸν Μορέαν αὐτῇ δώσω τόπον, ὅπόσον καὶ ὅποιον φαίνεται μοι· προλαβόν τος δὲ τοῦ Τουραχάνη καὶ τὴν Θήβαν ἀποκλείσαντος, ἦν καὶ ἀπῆρε με τὰ τινὰς ἡμέρας, ἄπρακτος ἐγύρισα ἀπὸ τὸ Ἐξαμίλιον, τοῦτο παρεγγε λίαν ἔχοντος μου. 22.2 Εἰς δὲ τὰ Στυλάρια εὕρισκομένου τοῦ δεσπότη καὶ αὐθεντὸς μου καὶ τὰ τῆς πραγματείας κάτεργα Βενετικὰ ἐκδεχομένου, ἵνα ἐμβὰς εἰς τὴν Πόλιν ἀπέλθῃ, ἰδοὺ κἀγὼ ἄπρακτος ἔφθασα. Καὶ ἐμβὰς κἀγὼ ἀπερχόμε θα· καὶ εἰς τὴν Εὐρίπον φθάσαντες, ἐφάνη καλὸν καὶ ἐστάλην εἰς τὸν Τουραχάνην, εἰς τὴν Θήβαν εὕρισκόμενον καὶ τὴν δουλείαν τὴν περὶ τῆς Ἀθήνας ἐδηλοποίησα αὐτῷ. 22.3 Καὶ ἐπληροφόρησέ μοι μεθ' ὄρκου, ὅτι διὰ τὴν πρὸς τὸν δεσπότη καὶ σὲ ἐγνωριμίαν καὶ ἀγάπην, καλῶς καὶ προθύμως ἤθελα παραχωρήσει, ἵνα πραχθῆ τοῦτο, ἂν εἶχα ἐξεύρειν τι πρὸ τοῦ ἐξελθεῖν με ἀπὸ τὸ ὀσπίτιόν μου καὶ ἐλθεῖν ἐνταῦθα, ἐπεὶ ὀρισμῷ τοῦ μεγάλου αὐθεντὸς οὐδὲν ἐποίησα τοῦτο· καὶ εὕρισκομένου εἰς τὸ ὀσπίτιόν μου, εἶχον πολλὰ σκε πάσματα, νῦν δὲ πλέον σκέπασμά τι οὐκ ἔχω. Φιλοφρονηθεὶς δὲ φιλοτί μως παρ' ἐκείνου καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ φέροντος εἰς προσκύνησίν μου, καὶ παραδοὺς αὐτοὺς πρὸς ἐμὲ καὶ τὸν αὐθέντην μου, ἐξ ὧν εἷς ἦν καὶ ὁ νῦν πολὺς καὶ μέγας Ἀμάρης, ἐπανέστρεψα κἀκεῖθεν ἄπρακτος. 22.4 Καὶ ἐπεὶ προλαβόντες οἱ ἐν τῷ Εὐρίπῳ ἐσήκωσαν τὸ γεοφύριν, καὶ ἀκουσίως ἐμείναμεν εἰς τὰς ἔξω τοῦ γεοφυρίου πέτρας· διεβίβασαμεν οὖν τοιαύτην νύκταν ἀπὸ τε κρύους, κθ-η ἦν τοῦ Αὐγούστου, ἀπὸ τε πείνας, ἀπὸ τε ξηρότητος τῶν πετρῶν, ἀπὸ τε φόβου καὶ κλεπτῶν τῶν ἀπὸ τοῦ φωσάτου τοῦ Τουραχάνη διὰ τὰ ξένα ἄλογα, ἃ ἀπὸ τοὺς ἐν τῷ κάστρῳ ἐδανεισάμεθα, ὅτι παροιμία ἐγένετο ἐπὶ κακῷ τοῖς μετ' ἐμοῦ τότε οὔσιν εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον. 22.5 Ἀναβάντες οὖν εἰς τὰ κάτεργα ἐπὶ τὴν αὐρίον, τῇ κγ-η τοῦ Σεπ τεβρίου μηνὸς τοῦ μδ-ου ἔτους εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐφθάσαμεν. 22.6 Καὶ τῇ κε-η Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ἡ τοῦ Παρασπονδύλου μεγάλου δουκὸς θυγατέρα Ζωὴ μετὰ κατέργου βα σιλικοῦ, ὅπου ἐστάλη μετὰ Παλαιολόγον τὸν Μανουήλ, ἵνα φέρωσιν αὐτήν· ἦν δὴ καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας εὐλογήθη αὐτήν ὁ δεσπότης κύρ Δημήτριος. 22.7 Μεθ' οὗ δὴ κατέργου ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ὁ δεσπότης κύρ Θεόδωρος, ἵνα ἐκεῖνος εἰς τὴν πόλιν εὕρισκεται καὶ διάδοχος, ὡς δεῦτερος ἀδελφός, τῆς βασιλείας. Ὁ καὶ βασιλεὺς ἔστεργε μὲν ἀκουσίως, ἐπεὶ τὸν κύρ Κωνσταντῖνον τὸν αὐθέντην μου, πολλάκις με ἐπληροφόρησε καὶ ἐνόρκως ὡς ἐν μυστηρίῳ, ἡγάπα καὶ ἤθελεν, ὡς καὶ ὁ λόγος προῖων δηλώσει. 22.8 Ἐπεὶ δὲ οὕτως παρηκολούθησεν, ἐσπούδαζεν, ἵνα εἰς τὸν Μορέαν τοὺς τρεῖς ἄλλου ἀδελφούς ἐγκατοικήσῃ. Ὁ γοῦν αὐθέντης μου πάλιν ὁ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ κυροῦ Θωμᾶ τοῦ δεσπότη, ἦν γὰρ εἰς τὴν πόλιν μεθ' ἡμῶν ὁ πρῶτος ἄρχων τοῦ ὀσπιτίου ἐκείνου Ῥαοῦλ Μιχαήλ ὁ Ἰσῆς, ἐσπούδαζον, ἵνα οἱ δύο μὲν σὺν

τῷ βασιλεῖ εὐρίσκωνται εἰς τὴν πόλιν, οὗτοι δὲ οἱ δύο ἀυθένται εἰς τὸν Μορέαν. 22.9 Διὰ ταύτην δὴ τὴν αἰτίαν καὶ τὸν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους διέβη ἀπὸ τῆς Πόλεως εἰς τὸν Μορέαν ὁ δεσπότης κὺρ Κωνσταντῖνος ὡς φυγὰς μετὰ γαλιώτου καὶ ἐγὼ ἐστάλην παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν ἀμῆρᾶν διὰ ταύτην δὴ τὴν δουλείαν, ἵνα αὐτὸν ὑπὲρ ἑαυτὸν ἔχωσι. Καὶ ἀπῆλθον καὶ καλῶς ὠκονόμεθα τὰ ἀνατεθειμένα· καὶ διὰ τῆς στερεᾶς εἰς τὸν Μορέαν ἔφθασα. 22.10 Εὗρον δὲ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἀυθέντας ἔχοντας ὄχλησιν μάχης με γάλης. Καὶ γὰρ ὄπισθεν τοῦ κυριοῦ Κωνσταντῖνου καὶ ἀυθεντός μου στα λείς μετὰ κατέργου καὶ ὁ κὺρ Θεόδωρος ἐμάχετο τοῖς δυσὶν ἀδελφοῖς αὐτοῦ, ὡς καὶ φωσάτων συναχθέντων ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι καὶ πολλέμου μερικοῦ μέσον αὐτῶν γεγονότος. 22.11 Τῷ με-ω ἔτει καὶ ἀποκρισιαρίων ἀποσταλέντων παρὰ τοῦ βασιλέως, ἦσαν δὲ ὁ καλὸς κάγαθὸς Διονύσιος ἱερομόναχος, ὁ χρηματὶ σας καὶ μητροπολίτης Σάρδεων, καὶ Δισύπατος Γεώργιος, τὴν μάχην ἀπὸ μέρους κατεπράυναν. Τέλος δὲ πάλιν ἄλλων ἐλθόντων ἀποκρισιαρίων τοῦ βασιλέως, Γρηγορίου ἱερομόναχου καὶ πνευματικοῦ, τοῦ χρηματὶ σαντος ὕστερον καὶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ αὐτοῦ δὴ πάλιν Γεωργίου τοῦ Δισυπάτου, συνεβίβασαν, ἵνα ὁ μὲν ἀυθέντης μου δεσπότης κὺρ Κωνσταντῖνος ἀπέλθῃ καὶ ἔνι εἰς τὴν πόλιν, ὁ δὲ κὺρ Θεόδωρος καὶ κὺρ Θωμᾶς οἱ δεσπότες εἰς τὸν Μορέαν. 22.12 Καὶ τῇ ε-η Σεπτεβρίου τοῦ μ-ου ἔτους διέβημεν ἀπὸ τῆς Πάτρας διὰ τῆς στερεᾶς εἰς τὸν Εὐρίπον μετὰ τοῦ ἀυθεντός μου λέγω, καὶ ἐσέβημεν εἰς κάτεργον Βενέτικον ἀπὸ τὸ καστέλλιον τῆς Εὐρίπου τὴν Κάρυστον. Ἐν ᾧ δὴ κατέργω ἦν καὶ ὁ ποτε μὲν ἐν τῇ Πάτρᾳ κανόνικος Μάρκος, ὅταν ἀπῆλθομεν παρ' αὐτῆς, γεγονὼς δὲ λεγάτος παρὰ τοῦ πάπα Εὐγενίου τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ καὶ παρ' ἐκείνου καὶ ἀποκρισιάριος εἰς τὸν βασιλέα. Καὶ τῇ κδ-ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Σεπτεβρίου ἀπεσώθημεν εἰς τὴν Πόλιν.

23.1 Καὶ τῇ κζ-ῃ Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους διέβη ὁ βασιλεὺς κὺρ Ἰωάννης μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ δεσπότη κυροῦ Δημητρίου καὶ πολλῶν ἀρχόντων τῆς συγκλήτου καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ πάντων σχεδὸν τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων διὰ τὴν μελετηθεῖσαν, ὡς μὴ ὠφέλε, σύνοδον. 23.2 Καὶ οὐ λέγω τοῦτο διὰ τὰ τῆς ἐκκλησίας δόγματα, ταῦτα γὰρ παρ' ἄλλοις ἐδόθησαν κρίνεσθαι ἐμοὶ δ' ἀρκεῖ ἡ πατρικὴ μου διαδοχὴ τῆς πίστεως, καὶ ὅτι οὐδέποτε παρὰ τινος τῶν τοῦ μέρους ἐκείνου ἤκουσα, ὅτι τὸ ἡμῶν κακόν, ἀλλὰ καλὸν καὶ ἀρχαῖον, καὶ τὸ ἐκείνων οὐ κακόν, ἀλλὰ καλόν. 23.3 Καὶ νὰ εἶπω, ὡς ἐν παραδείγματι, ὅτι τὴν Μέσην ὁδὸν τῆς πόλεως, τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον, διέρχομαι πολλοὺς χρόνους μετὰ τινων, δι' ἧς ἐκαταντῶμεν εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν. Εἶτα μετὰ τινος καιροῦς εὐρέθη παρὰ τινων καὶ ἄλλη ὁδὸς καταντῶσα, ὡς λέγουσι, καὶ αὕτη ἐκεῖ· καὶ νὰ με παροτρύνωσιν, ὅτι ἐλθὲ καὶ διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἧς εὕρομεν· καὶ γὰρ, εἰ καὶ ἔστιν αὕτη, ὅπου ἀπέρχη, καλὴ καὶ ἀρχαία καὶ ἡμῖν ἀρχὴ θεν σὺν ὑμῖν γνωστὴ καὶ διερχομένη, ἀλλὰ καὶ αὕτη, ἣν εὕρομεν νῦν, καλὴ ἔστιν. Ἐγὼ δὲ νὰ ἀκούω παρὰ μὲν τῶν, ὅτι καλὴ ἔστι, παρὰ δὲ τῶν, ὅτι οὐ καλὴ, διὰ τὴν νὰ μηδὲν εἶπω· Μετ' εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἀπὲρ χεσθε καλῶς εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, ὁπόθεν βούλεσθε· ἐγὼ δὲ πάλιν θέλω διέρχεσθαι διὰ τῆς ὁδοῦ, ἣν καὶ μεθ' ὑμῶν πολὺν τινα χρόνον διηρχώμην καὶ καλὴν αὐτὴν καὶ παρ' ὑμῶν καὶ τῶν προγόνων μου μαρτυροῦ μένην καὶ διερχομένην. 23.4 Οὐ διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν εἶπον τὸ ὡς μὴ ὠφέλεν, ἤθελα γὰρ νὰ εἶχε γενεῖν καλῶς ἐνώσει τῶν ἐκκλησιῶν καὶ νὰ με ἔλιπεν ὁ εἶς τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἀλλὰ διὰ τὸ ὅτι ἦν καὶ αὕτη ἡ τῆς συνόδου δουλεία αἰτία μία καὶ πρώτη καὶ μεγάλη εἰς τὸ νὰ γένηται ἡ κατὰ τῆς Πόλεως τῶν ἀσεβῶν ἔφοδος καὶ ἀπὸ ταύτην πάλιν ἡ πολιορκία καὶ ἡ αἰχμαλωσία καὶ τοιαύτη καὶ τοσαύτη συμφορὰ ἡμῶν. 23.5 Καὶ ἀκούσατε λόγους ἀληθεῖς, τὴν αὐτοαλήθειαν προβαλομένου μου μάρτυρα. Εἶπεν ὁ ἀοίδιμος βασιλεὺς πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τὸν βασιλέα κὺρ Ἰωάννην, μόνος πρὸς μόνον, ἵσταμένου καὶ ἐμοῦ μόνου

ἔμπρο σθεν αὐτῶν, ἐμπεσόντος λόγου περὶ τῆς συνόδου· γιέ μου, βεβαίως καὶ ἀληθῶς ἐπιστάμεθα ἐκ μέσης τῆς καρδίας δὴ τῶν ἀσεβῶν, ὅτι πολλὰ τοὺς φοβεῖ, μὴ συμφωνήσωμεν καὶ ἐνωθῶμεν μετὰ τοὺς Φράγκους· ἔχουν το γάρ, ὅτι, ἂν τοῦτο γένηται, θέλει γενεῖν μέγα τι κακὸν εἰς αὐτοὺς παρὰ τῶν τῆς Δύσεως Χριστιανῶν δι' ἡμᾶς. 23.6 Λοιπὸν τὸ περὶ τῆς συνόδου, μελέτα μὲν αὐτὸ καὶ ἀνακάτωνα, καὶ μάλισθ' ὅταν ἔχῃς χρεῖαν τινα φοβῆσαι τοὺς ἀσεβεῖς· τὸ δὲ νὰ ποιήσῃς, αὐτήν, μηδὲν ἐπιχειρησθῆς αὐτό, διότι οὐδὲν βλέπω τοὺς ἡμετέρους, ὅτι εἰσὶν ἀρμόδιοι πρὸς τὸ εὐρεῖν τινα τρόπον ἐνώσεως καὶ εἰρήνης καὶ ὁμονοίας, ἀλλ' ὅτι νὰ τοὺς ἐπιστρέψουν εἰς τὸ νὰ ἔσμεν ὡς ἀρχήθην. Τούτου δὲ ἀδύνατον ὄντος σχεδόν, φοβοῦμαι μὴ καὶ χεῖρον σχίσμα γένηται· καὶ ἰδοὺ ἀπεσκεπάσθημεν εἰς τοὺς ἀσεβεῖς. 23.7 Τοῦ δὲ βασιλέως, ὡς ἔδοξε, μὴ δεξαμένου τὸν λόγον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μηδὲν εἰπὼν, ἀναστὰς ἀπῆλθε. Καὶ μικρὸν σύννους γεγινὼς ὁ μακαρίτης καὶ ἀοιδίμος πατήρ αὐτοῦ, ἐμβλέψας πρὸς ἐμὲ ὀρίζει· Ὁ βασιλεὺς ὁ υἱός μου ἔνι μὲν ἀρμοδίως βασιλεῖ, οὐ τοῦ παρόντος δὲ καιροῦ. Βλέπει γὰρ καὶ φρονεῖ μεγάλα καὶ τοιαῦτα, οἷα οἱ καιροὶ ἔχρηζον τῆς εὐημερίας τῶν προγόνων ἡμῶν· ἄμην σήμερον, ὡσὰν παρακολουθοῦσιν εἰς ἡμᾶς τὰ πράγματα, οὐ βασιλέα θέλει ἢ ἡμῶν ἀρχή, ἀλλ' οἰκονόμον· καὶ φοβοῦμαι, μήποτε ἐκ τῶν ἐνθυμημάτων καὶ ἐπιχειρημάτων αὐτοῦ γένηται χαλασμός τοῦ ὀσπιτίου τούτου. Προεῖδον γὰρ καὶ τὰς ἐνθυμῆσεις αὐτοῦ καὶ τὰ ἐδόξαζε κατορθῶσαι μετὰ τὸν Μουσταφᾶν, καὶ εἶδον καὶ τὰ τέλη τῶν κατορθωμάτων, εἰς τι κίνδυνον μᾶς ἔφερον. 23.8 Ἐτερον βεβαιοῦν τὴν ποτε βουλήν τοῦ ἀοιδίμου πατρὸς αὐτοῦ. Ὡς ἐστάθη, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὴν σύνοδον, ἐστάλη εἰς τὸν ἀμηνᾶν ἀποκρισιάρχης Ἀνδρόνικος ὁ Ἰαγρός, δηλῶσαι τοῦτο πρὸς ἐκεῖνον ὡς τάχα φίλον καὶ ἀδελφόν. Κάκεῖνος ἀπελογήσατο, ὅτι οὐδὲν μοι φαίνεται καλὸν νὰ ὑπάγῃ νὰ κοπιᾷ τὸσοῦτον καὶ νὰ ἐξοδιάσῃ καὶ τί νὰ κερδίσῃ; Ἰδοὺ ἐγώ, καὶ ἐὰν ἔχῃ χρεῖαν καὶ ἄσπρων δι' ἔξοδον καὶ εἰσόδημα καὶ ἄλλο τι πρὸς θεραπείαν αὐτοῦ, ἔτοιμός εἰμι νὰ τὸν θεραπεύσω. Καὶ ἐγένετο πολὺς λόγος καὶ βουλή, πότερον νὰ γένηται τὸ τοῦ ἀμηνᾶ, ἢ νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὴν σύνοδον. Καὶ ἐγένετο, ὅπερ ἠθέλεν ὁ βασιλεὺς ἢ μᾶλλον ἢ κακὴ τύχη. 23.9 Ἐξεληθόντος οὖν τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ ἀπερχομένου, ἐβουλεύσατο ὁ ἀμηνᾶς, ὅτι νὰ ποιήσῃ μάχην τὴν Πόλιν καὶ νὰ πέμψῃ φωσάτον κατ' αὐτῆς· οὐ τοσοῦτον, ὅτι νὰ ἐπάρῃ αὐτήν, ὅσον ἵνα ποιήσῃ τὸν βασιλέα νὰ ἐπιστρέψῃ. 23.10 Καὶ τοῦτο ἐβεβαιώθη καὶ ἐστάθη παρὰ πάντων τῶν αὐτοῦ ἄνευ μόνου τοῦ Χαλὶλ πασία, ὅστις ἀντέστη λέγων, ὅτι μᾶλλον μὲν οὖν αἴτιον θέλει εἶσθαι, ἐὰν ποιήσῃ μάχην τὴν Πόλιν, ἵνα ὁ βασιλεὺς εἴπῃ τοὺς Φράγκους ἀπὸ ἀνάγκης, ὅτι ὅπερ λέγετε, στέργω το. Καὶ ἰδοὺ ἐγένετο, ὅπερ φοβούμεθα· ἀμὴ ἄφες το καὶ ἰδὲ τὸ τί θέλει πράξῃ. Καὶ εἰ μὲν ὁμονοήσουν, σὺ ἀγάπην ἔχεις μετ' ἐκείνους καὶ ὄρκους· εἰς τὸ ἔμπροσθεν πάλιν, ὡς ἂν βλέπῃς, θέλεις πράττειν. Εἰ δὲ μᾶλλον οὐδὲν ὁμονοήσουν, τότε μᾶλλον ἐξέβη ὁ λογισμὸς καὶ μετὰ πλέον θάρρος ποιήσῃς τὸ θέλεις. Καὶ αὕτη ἡ βουλή τὸν μὲν ἀμηνᾶν τοῦ σκοποῦ ἐκώλυσεν. 23.11 Πρὸ δὲ τοῦ Χαλὶλ πασία τὴν βουλήν δόντος τοῦ καιροῦ μαθεῖν ἡμᾶς, ἀλλὰ τὴν ἄλλων, ὁ αὐθέντης μου ὁ δεσπότης καὶ οἱ ἄρχοντες ἐξῶρ θωσαν τὸν Παλαιολόγον Θωμᾶν καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἀπέστειλαν. Καὶ λογισμὸς καὶ τρικυμία τοῖς ἐν τῇ Πόλει περιέπεσαν ὅτι πλείστη, ἕως οὗ πάλιν ἐμάθομεν τὴν ἰσχύσαν βουλήν τοῦ Χαλὶλ πασία. 23.12 Καὶ ἰδοὺ ἐκμαρτυρία τοῦ ὡς μὴ ὠφέλε γενέσθαι τὴν σύνοδον. Ἀφίημι γὰρ τὰ ἄλλα, ἃ παρηκολούθησαν ἀπὸ τούτου.

24.1 Τοῦ δὲ αὐτοῦ μ-ου ἔτους τῆς κ-ῆ τοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς εὐλογήθη ἐγὼ Ἑλένην, τὴν θυγατέραν τοῦ ἐπὶ κανικλείου Ἀλεξίου Παλαιολόγου τοῦ Τζαμπλάκωνος. 24.2 Καὶ Μαΐου α-ῆ τοῦ μζ-ου ἔτους ἐγεννήθη μοι ὁ υἱὸς Ἰωάννης, ὃν καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ αὐθέντης μου κύρ Κωνσταντῖνος ἀνεγέννησε διὰ τοῦ θείου βαπτίσματος, ὁ καὶ πρὸ τοῦ ἡμᾶς στεφανώσας. 24.3 Καὶ Δεκεμβρίῳ ιζ-ῆ τοῦ μη-ου

ἔτους ἀπέθανεν ἡ δέσποινα κυρὰ Μαρία ἡ ἀπὸ Τραπεζοῦντας· καὶ τῆ α-ἡ Ἰαννουρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπέθανεν ἡ δέσποινα Εὐγενία, ἡ τοῦ Γατελιούζη θυγάτηρ· αἱ καὶ ἐτάφησαν ἐν τῇ τοῦ Παντοκράτορος μονῆ, καὶ σφοδροῦ εἶ πέρ ποτε χει μῶνος τότε γενομένου. Καὶ τῆ ιζ-ἡ τοῦ αὐτοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς ἀπέθανεν ἡ βασίλισσα κυρὰ Ζωὴ καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τῆς Κυραμάρθας μονῆ. 24.4 Καὶ τὸν Φευρουάριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπανάστρεψαν εἰς τὴν Πόλιν ἀπὸ τῆς συνόδου ὅ τε βασιλεὺς καὶ ὁ δεσπότης καὶ οἱ ἀπελθόντες πάντες ἄλλοι, τοῦ πατριάρχου καὶ μόνον καὶ τοῦ καλοῦ καγαθοῦ Σάρδεων κάμοι πλεῖστα φίλων ἐκεῖσε τελευτησάντων, τούτου μὲν εἰς Φεβρουάριον, τοῦ δὲ πατριάρχου ἐν Φλωρεντία ὕστερον. 24.5 Καὶ τῆ κζ-ἡ Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τῆ λαμπρᾶ κυριακῆ ἐγένετο μοι ὁ δεύτερος υἱὸς Ἀλέξιος, ὃς καὶ ἐπέζησεν ἡμέρας καὶ μόνον λ'. 24.6 Καὶ τὸ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ χρόνου ἐγεγόνει καὶ πατριάρχης ὁ πρότερον Κυζίκου κύρ Μητροφάνης. 24.7 Καὶ τῆ -ἡ Δεκεμβρίου τοῦ μθ-ου ἔτους ὀρισθεὶς ἀπῆλθον εἰς τὴν νῆσον Λέσβον καὶ κατέστησα τὸ συμπενθέριον καὶ ἐποίησα καὶ μνηστειάν γάμου μετὰ κυρᾶς Αἰκατερίνης τῆς θυγατρὸς αὐθεντὸς τῆς Μιτυλήνης καὶ τῶν ἐξῆς κυροῦ Ντωρῆ Παλαιολόγου τοῦ Γατελιούζη. 24.8 Καὶ τῆ ι-ἡ Ἀπριλλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τῆ λαμπρᾶ πάλιν κυριακῆ ἐγεννήθη μοι θυγάτηρ ἡ Θάμαρ, ἣν ἀνεδέξατο καὶ αὐτὴν ἐκ τοῦ ἀγίου βαπτίσματος ὁ αὐθέντης μου ὁ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος. 24.9 Καὶ τῆ αὐτῆς ἡμέρας λαβὼν τὴν αὐτοῦ θυγατέραν Ἀσανίναν τὴν Θεοδώραν Παῦλος ὁ Ἀσάνης ἔφυγεν ἀπὸ τῆς Πόλεως καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Μεσέμβριαν καὶ δέδωκεν αὐτὴν εἰς νόμιμον γυναῖκα τῷ δεσπότη κύρ Δημητρίῳ. 24.10 Καὶ τῆ κζ-ἡ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπῆλθεν εἰς τὴν Μιτυλήνην μετὰ κατέργων βασιλικῶν καὶ εὐλογηθὲν ὁ αὐθέντης μου δηλονότι τὴν ῥηθεῖσαν κυρὰν Αἰκατερίναν Γατελιούζεναν, καπετανίου ὄντος εἰς τὰ κάτεργα τοῦ μετὰ ταῦτα γεγονότος μεγάλου δουκὸς Λουκᾶ τοῦ Νοταρᾶ. 24.11 Καὶ τὸν Σεπτέβριον μῆνα τοῦ ν-ου ἔτους καταλείψας ἐκεῖσε εἰς τὸν αὐτῆς πατέρα τὴν βασίλισσαν καὶ γυνὴν αὐτοῦ ὁ αὐθέντης μου δηλονότι, ἦλθομεν εἰς τὸν Μορέαν μετὰ τὰ αὐτὰ κάτεργα καὶ τῆς Μιτυλήνης ἐτέρου ἐνός.

25.1 Καὶ τῆ κ-ἡ Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὀρισθεὶς διέβην ἐγὼ εἰς τὸν ἀμυρᾶν καὶ τὸν βασιλέα ἀποκρισιάρης, ἔχοντας μου καὶ ἀπὸ κρυφον μυστήριον, ὅτι, ἐὰν ἐνδώσῃ τοῦτο καὶ ὁ βασιλεὺς, νὰ ἀπέλθω εἰς τὸν δεσπότην κύρ Δημήτριον ἄνω εἰς τὴν Μεσέμβριαν καὶ δώσω πρὸς ἐκεῖνον ἅπαντα τὸν τόπον, ὃν ὁ αὐθέντης μου εἰς τὸν Μορέαν εἶχεν, αὐτὸς δὲ πάλιν ἐλθὼν εἰς τὴν Πόλιν ἔχη τὴν Σηλύβριαν καὶ τὸν πρῶτον τόπον αὐτοῦ Μεσέμβριαν καὶ τὰ ἄλλα ἕως τῶν Δέρκων, καὶ εἰς ἐλπίδαν εἶναι τῆς βασιλείας, ὡς ἡγάπα ὁ βασιλεὺς, ἐκεῖσε εὐρισκόμενον. Ὁ δὲ καλῶς ἀποδεξάμενος ὁ βασιλεὺς, τὸν Ἰαννουάριον μῆνα εἰς τὴν Μεσέμβριαν πρὸς τὸν δεσπότην κύρ Δημήτριον ἀπῆλθον. Ἐκεῖνος δὲ ἐνεργῶν τὰ κατὰ τῆς πόλεως, ἢ μᾶλλον τὰ κατ' ἐκεῖνον, ἀπέπεμψε με ἄπρακτον. 25.2 Ἐν ᾧ μηνὶ καὶ ἀποπληξία δεινῆ περιπεσῶν Παῦλος ὁ Ἀσάνης ἐναπέψυξεν. 25.3 Ἐμοῦ δ' ἐπιστρέψαντος εἰς τὴν πόλιν καὶ προσμένοντος ὀρισιμῶ τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ ἐπιστρέψαι εἰς τὸν αὐθέντην μου, τῆ κγ-ἡ τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπηλάλησε μετὰ Τουρκῶν καὶ ἀπέκλεισε καὶ ἔφθειρε τὰ τῆς πόλεως ὁ δεσπότης κύρ Δημήτριος. Ἐν ᾧ δὲ μηνὶ καὶ ἡμέρᾳ ἐγεννήθη αὐτῷ καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ. 25.4 Καὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐρχομένου τοῦ αὐθεντὸς μου καὶ δεσπότη κυροῦ Κωνσταντίνου εἰς βοήθειαν τῆς πόλεως καὶ διὰ τῆς Μιτυλήνης διελθόντος καὶ λαβόντος καὶ τὴν αὐτοῦ γυναῖκα τὴν βασίλισσαν, εἰς τὴν Λήμνον ἦλθε· καὶ εὐρεθέντος ἐκεῖσε ἐπολεμήθη εἰς τὸν Κότζηνον ἡμέρας πολλὰς ὑπὸ τοῦ στόλου παντὸς τῶν Τουρκῶν. Ἀπελθόντος δ' ἀπράκτου τοῦ στόλου βοηθεία θεοῦ, ἡ βασίλισσα ἀπὸ τῆς περιστάσεως ἀσθενήσασα καὶ ἐκτρωθεῖσα τὸν Αὐγουστον τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς τὸ Παλεόκαστρον τοῦ αὐτοῦ νησίου τῆς Λήμνου ἀπέθανε καὶ ἐτάφη. 25.5 Καὶ τῆ ιδ-ἡ τοῦ Σεπτεβρίου μηνὸς τοῦ

να-ου ἔτους ἐγεννήθη μοι ὁ ἕτερος υἱὸς Ἀλέξιος. 25.6 Καὶ τὸν Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν ὁ δε σπότης καὶ αὐθέντης μου κύρ Κωνσταντῖνος· καὶ τῆ α-η Μαρτίου ἔλαβεν ἀπὸ τὸν βασιλέα τὴν Σηλύβριαν καὶ ἀπέστειλεν ἐμὲ ἐκεῖσε εἰς κεφαλὴν, ἵνα καὶ ἀπὸ τὸν ἀμηρᾶν καὶ τὸν δεσπότην κύρ Δημήτριον καὶ αὐτὸν δὴ τὸν δεδωκότα βασιλέα προστάξας φυλάττω. 25.7 Καὶ τὸν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν Φραγκὸ πούλος ὁ πρωτοστράτωρ· καὶ ὀρισθεὶς καγὼ ἀπὸ τὴν Σηλύβριαν εἰς τὴν Πόλιν ἦλθον. Καὶ συμφωνίαι γεγόνασιν, ὅτι ὁ μὲν δεσπότης καὶ αὐθέν της μου εἰς τὸν Μορέαν ἀπέλθῃ καὶ τὸν τόπον πάντα τοῦ δεσπότη κυ ροῦ Θεοδώρου λάβῃ, ἐκεῖνος δὲ εἰς τὴν πόλιν ἔλθῃ καὶ τὴν Σηλύβριαν λάβῃ· ἃ δὴ καὶ ἐγένετο.

26.1 Καὶ τῆ ι-η τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ νβ-ου ἔτους μετὰ καρα βίου ἐξεληθόντος ἀπὸ τῆς Πόλεως τοῦ αὐθεντός μου καὶ δεσπότη καὶ ἀπελθόντος εἰς τὸν Μορέαν, καὶ πάλιν μετ' αὐτοῦ δὴ τοῦ καραβίου ὁ δεσπότης κύρ Θεόδωρος τὸν Δεκέμβριον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς τὴν Πόλιν ἀπέσωσε. Καὶ τὸν Μάρτιον παρέδωκα ἐγὼ πρὸς αὐτὸν τὴν Σηλύβριαν. 26.2 Καὶ ἐμβάντος μου εἰς καράβιον τοῦ ἀπὸ τὴν Κρήτην Ἰαλινᾶ Ἀντωνίου εἰς τὴν τοῦ Εὐρίπου Κάρυστον ἐπάφηκέ με. Καὶ τῆ γ-η τοῦ Ἰουνίου διὰ τῆς στερεᾶς ὁδοῦ εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἔφθασα, πολλὰ τοῦ δε σπότη κυροῦ Θεοδώρου ζητοῦντός με καὶ παροτρύνοντος, ἵνα καὶ τὴν Σηλύβριαν ἔχω καὶ τῶν πρώτων αὐτοῦ ὑποχειρίων εὐρίσκωμαι. 26.3 Διερχόμενος δὲ εὔρον καὶ τὸ Ἐξαμίλιον κτισθὲν παρὰ τοῦ αὐθεντός μου καὶ δεσπότη τῷ παρελθόντι καιρῷ τοῦ ἔαρος. 26.4 Φθάσαντός μου οὖν εἰς τὸν Μυζηθρᾶν, μετὰ τινὰς ἡμέρας ὀλί γας, τοῦ καρδιναλίου καὶ βιτζεκαντζελλαρίου καὶ λεγάτου καθολικοῦ τοῦ πάπα ἀπερχομένου μετὰ πολλῶν κατέργων εἰς τὴν Πόλιν διὰ τὴν κατὰ τῶν ἀσεβῶν τοῦ ῥηγὸς τῆς Οὐγγαρίας ἐξέλευσιν, ἐστάλην καὶ ἐγὼ πάλιν ἀποκρισιάρης πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ πρὸς τὸν ἀμηρᾶν καὶ αὐτὸν δὴ τὸν ῥήγαν, ἀλλὰ δὴ καὶ πρὸς τὸν λεγάτον καὶ πρὸς τὸν καπετάνιον Ἀλωῖζω Λορδᾶν δι' ἀναγκαίας δουλείας, πρὸς οὗ προβῶσι τὰ πράγματα. 26.5 Καὶ διερχομένου μου τὴν Κόρινθον τῆ λ-η τοῦ Αὐγούστου, ἵνα εἰς τὸν Εὐρίπον τὰ κάτεργα τῆς ἀρμάτας φθάσω, εὔρον θαπτόμενον τὸν καλὸν κάγαθὸν Κορίνθου Μάρκον, ὃς καὶ ἐν τῆ αὐλῇ ἡμῶν ἐγεννήθη καὶ μεθ' ἡμῶν ἀνετράφη· καὶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ τῆς μητριᾶς αὐτοῦ πολλὰ πιεζόμενος μεγάλας θεραπείας παρὰ τῶν γεννητόρων μου εὕρισκεν, εἰ καὶ ἀναγκασθεὶς ἀπὸ τοῦ πολλοῦ κακοῦ ἔφυγεν ἀπὸ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν τῶν Ξανθοπούλων μονὴν ἀπῆλθε καὶ τοιοῦτος χρήσιμος ἀπε κατεστάθη. 26.6 Φθάσας οὖν ἐγὼ εἰς τὸν Εὐρίπον, τὰ δὲ κάτεργα οὐ φθάσας δι' ἄλλου πλευσίμου εἰς τὴν Λήμνον ἀπεσώθην κάκεῖσε εὐρῶν κάτεργον βασιλικὸν εἰς τὴν Πόλιν ἀπεσώθην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Νοεμβρίου τοῦ νγ-ου ἔτους. 26.7 Τῷ δὲ αὐτῷ μηνὶ ια-η ὁ ῥῆξ τῆς Οὐγγαρίας ἐσκοτώθη παρὰ τοῦ ἀμηρᾶ εἰς τὴν Βάρναν. 26.8 Καὶ τῆ ιζ-η τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγεγόνει παγκό σμιος καύσων καὶ ἄξιος μνήμης. 26.9 Ἐν ᾧ δὴ θέρει καὶ ὁ πνευματικὸς κύρ Γρηγόριος πατριάρχης ἐγεγόνει. 26.10 Καὶ τῆ ιε-η τοῦ Αὐγούστου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγεννήθη μοι ὁ υἱὸς Ἀνδρόνικος, ὃς ἔζησεν ἡμέρας καὶ μόνον ὀκτώ.

27.1 Καὶ τῷ νδ-ω ἔτει Δεκεμβρίῳ μηνὶ πρὸς τέλος, ἐλθόντος μου εἰς τὸν Μορέαν μετὰ τῶν τῆς πραγματείας Βενετικῶν κατέργων, Σεπτεβρίου α-η τοῦ νε-ου ἔτους εὐεργετήθη τὸ κεφαλατίκιον τοῦ Μυζηθρᾶ μετὰ καὶ πάντων τῶν περὶ αὐτόν, ἦγουν Κουλαῖ, Ἐβραϊκῆς, Τρύπης, Τζεραμίου, Πακοτῶν καὶ Σκλαβοχωρίου καὶ μετὰ πάντων τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν, ὡς οὐκ εἶχεν ἄλλος τις οὕτως πώποτε τὸ τοῦ Μυζηθρᾶ κεφαλατίκιον. 27.2 Ὄρισέ μοι δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἐγὼ δέδωκά σοι τὸν Μυζηθρᾶ εἰς κεφαλατίκιον καὶ διὰ τὴν σὴν καλὴν δουλοσύνην καὶ τὴν ἐμὴν πρὸς σὲ ἀναδοχὴν καὶ ἀγάπην, καὶ ὅτι θέλω νὰ ἔνι καὶ τοῦτο ἐν ὧς ἡ Κόρινθος καὶ ἡ Πάτρα, ὧν τὴν μὲν ἔχει ὁ Καντακουζηνὸς Ἰωάννης, τὴν δὲ Ἀλέξιος ὁ Λάσκαρις.

27.3 Καὶ γίνωσκε, ὅτι ἕτερον μεσάζοντα οὐδὲν θέλω ποιήσῃν πάρεξ αὐτὸν δὴ τὸν Εὐδαιμονοϊωάννην, ὃν ἔχω· ἀλλ' οὐδὲ ἐνταῦθα θέλω εὐρίσκεσθαι αἰεὶ, ἀμὴ θέλω διέρχεσθαι τὸν τόπον μου διὰ πολλὰ ὠφέλιμα. 27.4 Καὶ ὅταν μὲν εὐρίσκωμαι εἰς τὴν Κόρινθον, θέλω πράττειν τὰς ἐμὰς δουλείας καὶ τὰς τοῦ τόπου ἐκείνου μετὰ τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ τοῦ Εὐδαιμονοϊωάννου· ὅταν δὲ εἰς τὴν Πάτραν ἀπέλθω, πάλιν μὲ τὸν Λάσκαριν καὶ τὸν Εὐδαιμονοϊωάννην, καταλιμπάνων τὸν Καντακουζηνὸν εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ· ὅταν δὲ εἶμι ἐνταῦθα, μετὰ σοῦ καὶ τοῦ Εὐδαιμονοϊωάννου. 27.5 Καὶ ἄλλο, ὅτι, ὅταν σὺν θεῶ ἔξω καὶ γυναῖκαν, διὰ σοῦ θέλω ἔξῃν αὐτὴν καὶ ἐνταῦθα τὸν πλείονα χρόνον θέλω διαβιβάζειν καὶ θέλω λείπειν εἰςθεὶν καὶ σὺ ὁ πλέον ἐγνώριμος αὐτῆς εἰς τὰ τῆς θεραπείας αὐτῆς. 27.6 Νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἀπέρχομαι πρὸς οἰκοδομὴν καλῶ τοῦ Ἑξαμιλίου· σὺ δὲ ἐνταῦθα εὐρισκόμενος ἄρχε καλῶς τὴν ἀρχὴν σου καὶ παῦσαι τὰς ἀδικίας καὶ τὰς πολλὰς ἀρχὰς τῶν ἐνταῦθα εὐρισκομένων καὶ ποιήσον πάντα τοὺς ἐνταῦθα, ἵνα σὲ μόνον ἔχωσιν ἀρχὴν ὡς ἐμὲ μόνον αὐθέντην. Προσκυνήσαντός μου οὖν αὐτῷ καὶ εὐχαριστήσαντος, ἀπῆλθεν εἰς τὸ Ἑξαμίλιον τῇ 11-ῃ τοῦ αὐτοῦ Σεπτεβρίου μηνός.

28.1 Τὸν δὲ Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς Γλαρέντζας ἡ θυγάτηρ κυροῦ Θωμᾶ τοῦ δεσπότη κυρὰ Ἑλένη, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὴν Σερβίαν καὶ Λάζαρον τὸν υἱὸν κυροῦ Γιούργη δεσπότη ἂν δρα λάβῃ· ὅπερ καὶ ἐγένετο. 28.2 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ δεσπότην καὶ αὐτὸν δὴ τὸν Λάζαρον ὁ βασιλεὺς κυρὸς Ἰωάννης διὰ τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Γεωργίου τετίμηκε. 28.3 Τῇ δὲ 11-ῃ τοῦ Νοεμβρίου μηνός τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθεν ὁ ἀμὴ ρᾶς κατὰ Ἑξαμιλίου καὶ τῇ 1-ῃ Δεκεμβρίου ἀπῆρεν αὐτὸ καὶ τὸ ἐχάλασε· καὶ ἀπελθόντος αὐτοῦ καὶ ἕως εἰς τὴν Πάτραν, τὴν χώραν καὶ τὴν μόνην ἀπῆρε καὶ κατέκαυσε καὶ ἠφάνισε. 28.4 Καὶ τὸν Αὐγούστον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐστάλην πάλιν ἐγὼ εἰς τὴν Πόλιν καὶ δι' ἄλλας μὲν δουλείας καὶ διὰ τὴν εἰς τὴν Τραπεζοῦνταν καὶ τὴν Γοθθίαν συνοικεσίου διὰ τοῦ αὐθεντός μου δουλείαν, ἐπεὶ προσεῦν τυχαν ἀπ' ἐκεῖσε, εἰς ἃ μέρη καὶ ἱερομόναχον τὸν Ἰσίδωρον, τὸν ὅστε ρον χρηματίσαντα καὶ Ἀθηνῶν, καὶ ἀνθρώπους μου ἔστειλα καὶ ἔγραψα. 28.5 Καὶ προσμένοντός μου ἐκεῖ, τὸν Ἰούνιον τοῦ ν-ου ἔτους ἀπέθανεν ἀπὸ λοιμώδους νοσήματος εἰς τὴν Σηλυμβρίαν ὁ δεσπότης κυρὸς Θεόδωρος· καὶ φέροντες αὐτὸν εἰς τὴν Πόλιν ἔθαψαν ἐν τῇ τοῦ Παντοκράτορος μονῇ. 28.6 Καὶ τῇ 15-ῃ τοῦ Αὐγούστου μηνός τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπέθανεν ἐμοὶ ὁ υἱὸς Ἀλέξιος, ζήσας χρόνους ε' καὶ μῆνας ἰα', θάνατος καὶ σφόδρα μου καθήψατο, οὐκ εἰδότης μου τοῦ ἀθλίου τὰ μέλλοντά μοι συμβῆσθαι λυπηρότερα. 28.7 Καὶ τῇ 14-ῃ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός τοῦ νζ-ου ἔτους ἀπέθανε καὶ ὁ βασιλεὺς κυρὸς Ἰωάννης χρόνων ὑπάρχων ν' καὶ μηνῶν ι' καὶ ἡμερῶν ιε'. Καὶ ἐτάφη τῇ 15-ῃ Νοεμβρίου εἰς τὴν μόνην τοῦ Παντοκράτορος, αὐτοκρατορήσας χρόνους κγ' καὶ μῆνας γ' καὶ ἡμέρας ι'.

29.1 Καὶ τῇ 14-ῃ τοῦ αὐτοῦ Νοεμβρίου μηνός ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν μετὰ παραβίου ὁ δεσπότης κυρὸς Θωμᾶς, οὐκ εἰδὼς τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ περὶ τὴν Καλλιόπολιν διερχόμενος ἀκούσας αὐτόν. 29.2 Ἐκείνου δὲ ἐλθόντος ἔπαυσαν πολλῶν πλέον, ἅπερ ὁ δεσπότης κυρὸς Δημήτριος ἢ μάλλον οἱ αὐτοῦ σφετεριζόμενοι ἐνεργοῦσαν, ἵνα βασιλεύσῃ, τὸν οὐχὶ καὶ δεσπότην καὶ πορφυρογέννητον παρὰ τῶν Κωνσταντινοπολιτῶν ἄξιον ὄντα κρίνεσθαι, ζῶντος τοῦ πρώτου καὶ τοιοῦτου ἀδελφοῦ, τοῦ καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀγαθοῖς πρωτεύοντος ἄνευ τοῦ δυστυχῆς εἶναι. Ὅμως τὸ πρέπον καὶ δίκαιον ἴσχυσαν ὀρισμῶ τῆς ἀγίας δεσποίνης καὶ τῶν υἱῶν αὐτῆς τῶν δεσποτῶν καὶ ἀρχόντων βουλῇ καὶ γνώμῃ. 29.3 Τῇ 1-ῃ τοῦ Δεκεμβρίου ἀπῆλθον ἐγὼ ἀποκρισιάρης εἰς τὸν ἀμὴ ρᾶν, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ τὸ πρωτεῖον τοῦ χρόνου καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ἐν τῇ Πόλει σχεδὸν πάντων τῶν κυρῶν Κωνσταντῖνον εἰς βασιλέα κρίνουσι, καὶ νὰ ἐπίσταται τοῦτο κάκεῖνος δὴ ὁ ἀμὴ ρᾶς, ὅπερ καὶ ἔστειλε καὶ ἀπεδέξατο· καὶ μετὰ τιμῆς καὶ δώρων κάμει ἀπέπεμψε. 29.4 Τὰς

αὐτὰς δὲ ἡμέρας καὶ ἄρχοντες ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς τὸν Μο ρεάν ἐστάλησαν Ἀλέξιος Φιλανθρωπινὸς ὁ Λάσκαρις, ὃς ἐστάλη εἰς τὴν πόλιν παρὰ τοῦ αὐθεντοῦς ἡμῶν μετὰ τοῦ δεσπότη κυροῦ Θωμᾶ ὑπὲρ τῶν δουλειῶν αὐτοῦ δὴ τοῦ δεσπότη εἰς τὸν βασιλέα καὶ αὐτὸς ἐπιμελῆ θῆναι, καὶ Μανουὴλ Παλαιολόγος ὁ Ἰαγρός καὶ βασιλέα πεποιήκασιν εἰς τὸν Μυζηθρᾶν τῆ -ῆ Ἰαννουαρίου τὸν δεσπότην κύρ Κωνσταντῖνον. 29.5 Καὶ τῆ ιβ-α τοῦ Μαρτίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθε καὶ εἰς τὴν Πόλιν μετὰ караβίου καταλανικοῦ καὶ παρὰ πάντων ἀσπασίως ἐδέχθη. 29.6 Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς Πόλεως ὁ δεσπότης, ὁ πορφυρογέννητος τιμηθεὶς κύρ Θωμᾶς καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μορέαν. 29.7 Καὶ τῆ α-ῆ Σεπτεβρίου τοῦ νη-ου ἔτους ἐξῆλθε καὶ ὁ δεσπότης καὶ πορφυρογέννητος κύρ Δημήτριος καὶ ἀπῆλθε κάκεινος εἰς τὸν Μο ρεάν, εἰς τὴν Πόλιν συμβιβασθέντων ἔμπροσθεν τῆς κυρίας καὶ ἀγίας μητρὸς αὐτῶν καὶ τοῦ βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ καὶ ἡμῶν τῶν ἐκκρίτων ἀρχόντων καὶ ὄρκους πεποιηκότων, οὓς καὶ κακῶς ἔστερξαν καὶ κακῶς ἀπέλαβον, ὡς εἶδον ὕστερον κάγῳ, εἰ καί, πῶς πρὸς ἀλλήλους διετέθησαν, οὔτε τῶν ἀναγκαίων διηγῆσθαι, οὔτε ἐν τῇ πόλει εὐρισκόμην, ἵνα καλῶς αὐτὰ ἐπίσταμαι.

30.1 Τῆ γὰρ ιδ-ῆ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐστάλην ἐγὼ εἰς τε τὸν τῆς Ἰβηρίας μέπεν, ἡγουν βασιλέα Γεώργιον, καὶ τὸν βασιλέα Τραπεζοῦντος κύρ Ἰωάννην τὸν Κομνηνὸν μετὰ χαρίτων ἄξιο λόγων καὶ παρασκευῆς ὅτι πολλῆς καὶ καλῆς, μετὰ ἀρχοντοπούλων καὶ στρατιωτῶν καὶ ἱερομονάχων καὶ ψαλτῶν καὶ ἱατρῶν καὶ τεχνιτῶν κρα τούντων καὶ ὄργανον· οἱ καὶ ἤκουον ὄνομα μὲν αὐτό, τὶ δὲ ἐστίν, οὐκ εἶδον καὶ ἐπιθυμοῦσαν ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι οἱ Ἰβηρες, καὶ διὰ τοῦτο καὶ συνέντευχον ἐκ τῶν περάτων αὐτῆς δὴ τῆς Ἰβηρίας, ἵνα ἀκούσωσιν αὐτοῦ. 30.2 Ἀπῆλθον δὲ διὰ συμπεθέριον, ὅπου ἄρα με φανῆ ἐκ τῶν δύο γενῶν. Ἐδέησεν οὖν, ἵνα διὰ τὸ ἀναίτιόν μου πλέον δηλώσω τῷ αὐθέντι μου τῷ βασιλεῖ τὰ καλὰ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ τὰ ἐναντία· καὶ πάλιν, ὡσάν ὀρίσει. Καὶ ἔστειλα γραφὰς μετὰ ἀνθρώπων, καὶ πάλιν ἄλλους ὁ αὐθέντης μου ἀπολογησάμενος· καὶ ἐρχόμενοι περὶ τὴν Ἀμισὸν ἐναυάγησαν. Καὶ ἔως οὗ νὰ μάθῃ τοῦτο ὁ αὐθέντης μου ὁ βασιλεὺς νὰ στείλῃ ἄλλους, διεβίβασα εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα χρόνους β' παρὰ ἡμέρας λ'. 30.3 Εὐρισκομένου μου οὖν ἐκεῖσε τῆ κγ-ῆ Μαρτίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους τέθηκεν ἡ ἐν μακαρία τῆ λήξει γενομένη ἀοίδιμος καὶ ἀγία δὲ σποινα, ἡ διὰ τοῦ θεοῦ καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετονομασθεῖσα Ἰσομονή μοναχὴ· καὶ ἐτάφη εἰς τὴν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος πλησίον τοῦ μακαρίτου καὶ ἀοιδίμου βασιλέως καὶ ἀνδρὸς αὐτῆς. 30.4 Καὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ νθ-ου ἔτους ἀπέθανεν ὁ ἀμηνῶς ὁ Μουράτης. Καὶ τοῦτο οὐκ ἀκούσαντός μου εἰς τὴν Ἰβηρίαν, ὡς ἦλθον εἰς τὴν Τραπεζοῦντα λέγει μοι ὁ βασιλεὺς Ἄρχον ἀποκρισιάρη, νὰ σε εἴπωμεν καλὰ μαντάτα, μόνον νὰ μᾶς δώσης τὰ συχαρίκια. Καὶ ἀναστὰς προσεκύνησα εἰπὼν· Νὰ ποιήσῃ ὁ θεὸς πολυχρόνιον τὴν βασιλείαν σου, ὅπου πᾶσι τρόποις εὐεργετεῖς ἡμῖν καὶ θέλεις εὐεργετήσῃν καὶ νῦν τὰ καλὰ μαντάτα. Ἀμὴ ἡμεῖς τί ἄξιον ἔχομεν νὰ ἀποδώσωμεν τῇ βασιλείᾳ σου; Καὶ λέγει μοι τὸν θάνατον τοῦ ἀμηνῶ καὶ ὅτι ἐγένετο καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ αὐθέντης καὶ δέδωκε πολλὰ τὸν βασιλέα καὶ ἔστερξεν, ἵνα ἔχη καὶ τὴν ἀγάπην, ἣν μετὰ τοῦ πατρός του εἶχε τὸ ὀσπίτιον ἐκεῖνο. 30.5 Καὶ ἀκούσας τοῦτο ἐγενόμην ἄφωνος καὶ οὕτως ὀδυνηθεὶς, ὡσπερ νὰ μὲ ἔλεγεν θάνατον τῶν ἐμῶν φιλάτων· καὶ μέχρι τινὸς καταφιάσας λέγω· Δέσποτά μου, τοῦτο οὐ χαριὲν μαντάτον, ἀλλὰ καὶ ὀδυνὸν λίαν. Καὶ λέγει· Πῶς καλέ; Καὶ εἶπον· Διότι ἐκεῖνος ἦν γέρων καὶ τὸ κατὰ τῆς Πόλεως ἀπεπειράσθη αὐτῷ καὶ πλέον οὐδὲν ἠθελεν ἐπιχειρηθεῖν τοιοῦτόν τι, ἀλλ' ἠθελε μόνον τὴν ἀγάπην καὶ εἰρήνην· ἀμὴ οὗτος, ὅπου ἐγένετο νῦν αὐθέντης, ἐνὶ νέος καὶ παιδιόθεν ἐχθρὸς τῶν Χριστιανῶν, νὰ ὑβρίζῃ καὶ νὰ ἐπαπειλῆται, ὅτι θέλει ποιήσῃν τὰ καὶ τὰ κατὰ τῶν Χριστιανῶν. 30.6 Καὶ ἡ Πόλις, ἡπερ ἄλλοτε ἐνὶ ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν τοῦ αὐθεντοῦς μου τοῦ βασιλέως,

τοῦ γαμβροῦ σου, ἠπορημένη καὶ χρέος εἰς τὰ εἶσο δῆματα ἐκείνης πολὺ καὶ ἀπορία εἰς πάντα. Καὶ ὁ αὐθέντης μου ὁ βασιλεὺς νέος αὐθέντης καὶ θέλει καιρὸν εἰρηνικόν, νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰ ἐκείνης· καὶ ἂν παραχωρήσῃ ὁ θεὸς νὰ νικηθῇ ἀπὸ τῆς νεότητος αὐτοῦ καὶ κακίας καὶ νὰ ὀρμήσῃ κατὰ τῆς Πόλεως, οὐκ οἶδα, τί νὰ γένηται; Naί, ἂν εἶχεν εὐδοκήσῃν ὁ θεός, νὰ ἀπέθνησκεν οὗτος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἰδοὺ εὐφρόσυνος κατὰ ἀλήθειαν ἀγγελία, ἐπεὶ ἄλλον οὐκ εἶχε καὶ ἀπὸ τῆς λύπης ἤθελε γενεῖν καὶ ἀσθενέστερος καὶ ὀλιγοχροنيώτερος· καὶ μέσον τούτου ἤθελεν ἀναρρώσθῃν καὶ τὸ ὀσπίτιον ἐκεῖνο καί, ἀποθανόντος ἐκείνου, ἤθελεν ὑπάγειν εἰς προτίμησιν μεγάλην. Καὶ λέγει μοι· Σὺ ἦσαι καὶ τῶν φρονίμων καὶ τῶν πρώτων ἀρχόντων τοῦ ὀσπιτίου ἐκεῖνου καὶ θέλεις γινώσκειν καὶ εἰς τὰ τοιαῦτα καλίω· ὅμως ὁ θεὸς δυνατὸς ἐνὶ νὰ τὸ ποιήσῃ διὰ καλόν. Καὶ εἶπον· Οὕτως ἐνι, ὡς ὀρίζεις. Καὶ ἀπέμεινεν εἰς ἐκεῖνον.

31.1 Ἐγὼ δὲ ὡς ἤκουσα τοῦτο καὶ ὅτι ἡ γυνὴ τοῦ ἀμηρᾶ, ἡ θυγάτηρ δεσπότης Σερβίας, ἐντίμως καὶ καλῶς ἐπανέστρεψεν εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς, ἐπεὶ ἐγὼ ἔμελλον μεῖναι εἰς τὴν Τραπεζοῦντα διὰ αἷτια πολὺ λά, πλεῦσιμον δὲ ἀπερχόμενον εἰς τὴν Πόλιν, ἔστελλον καὶ ἄλλα καὶ παιδία δύο, ἅτινα ὁ βασιλεὺς Ἰβηρίας ἀπελθὼν περὶ τὸ Σαμαχὶν ἐκρούσεν καὶ ἔστειλέ μοι χάριν, καὶ ἄλλα τινά, ἃ καὶ ἐχαρίσθημεν καὶ ἐκ τῆς ἀμεθῆς ἀλλοτρώπως· καθίσας ἔγραψα πρὸς τὸν αὐθέντην μου τὸν βασιλέα, ὅσα καὶ εἰς τὴν Ἰβηρίαν ἔπραξα καὶ ὅσα εἰς τὴν Τραπεζοῦντα ὑποπτεύω, ὅτι μέλλω πράξειν, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐκεῖσε προσμονῆς. 31.2 Ἐγραψα καὶ ἐτέραν ἀναφορὰν, περὶ ὧν μέλλω δηλώσειν· καὶ δὸς τὰς γραφὰς ἐνὶ τῶν σὺν ἐμοὶ ἀρχοντοπούλων ἔστειλα αὐτὸν παραγγείλας, ὅτι τὴν μὲν μίαν δὸς τῶν αὐθέντην ἡμῶν βασιλεῖ, ὡσὰν προσκυνήσῃς αὐτῶ· καὶ διὰ στόματος πάντα καθ' ἡμᾶς ἀνάφερε· ἐπὶ δὲ τὴν αὐριον δὸς τὴν ἐτέραν. 31.3 Ἐγραφε δὲ οὕτως· Ἐγὼ ἔμαθον τὸν θάνατον τοῦ ἀμηρᾶ, φθάσας ἐνταῦθα εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, παρὰ τοῦ βασιλέως· ἔμαθον καὶ τῆς ἐξαδέλφης αὐτοῦ τῆς ἀμηρίσσης ἐπαναστροφὴν εἰς τὴν πατρίδα καὶ τοὺς γονεῖς αὐτῆς. Λοιπὸν συλλογισάμενος, φαίνεται μοι κάλλιον καὶ ὠφέλιμον εἰς πολλὰ τὸ ἐκείνης, ἂν τὸ εὖρης νὰ τὸ πράξῃς παρὰ τὰ ἐνταῦθα. 31.4 Τέσσαρα γὰρ μόνον εὐρίσκω τὰ προσιστάμενα· τὸ ἔλαττον τοῦ γένους, τῆς ἐκκλησίας διὰ τὴν συγγένειαν, τὸ ὅτι εἶχεν ἄνδρα καὶ δ-ὸν ὅτι ἐνὶ χρόνου πλείονος καὶ ἐνὶ λογισμῶ, μήποτε ἐλθόντος καιροῦ τοῦ τεκεῖν παιδίον κινδυνεύσῃ, ὡς οἱ φυσικοὶ γράφουσιν, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπισυμβαίνει. 31.5 Λοιπὸν περὶ τοῦ πρώτου λέγω, ὅτι οὐδὲν ἐνὶ παράδοξον, ἐπεὶ οὐδὲν ἐνὶ ἐλάττονος γένους τῆς κυρίας μου καὶ ἀοιδίμου μητρὸς σου· περὶ τοῦ δευτέρου, καὶ ἂν ὅλως ἐλπίζωμεν, ὅτι τὸ τῆς Τραπεζοῦντος, ἂν γένηται, θέλει συγχωρήσῃ αὐτὸ ἡ ἐκκλησία, δοθέντων χρημάτων εἰς τε τὰς ἐκκλησίας καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς, πολλῶν μᾶλλον θέλει συγχωρήσῃ τὸ τοῦ δεσπότης Σερβίας, ὅπου τὸν ἐντρέπονται καὶ χρεωστοῦσι το σάυτας χάριτας καὶ ἡ ἐκκλησία καὶ ἱερομόναχοι καὶ μοναχοὶ καὶ μοναχὴ καὶ πτωχοί. 31.6 Περὶ δὲ τοῦ τρίτου καὶ οὐδὲν ἐνὶ παράδοξον, ἐπεὶ καὶ ἡ δέσποινα νὰ κυρὰ εὐδοκία ἄνδρα προεῖχε Τουρκὸν καὶ μικροῦ καὶ ὀλίγου τόπου αὐθέντην καὶ παιδία μετ' ἐκεῖνον ἐποίησεν· ἀπῆρε δὲ αὐτὴν εἰς γυναῖκαν ὁ πάππος σου. Αὕτη δὲ ἦν τοιοῦτου μεγάλου αὐθεντὸς γυνὴ καὶ οὐδὲ κἂν μετ' ἐκεῖνον, ὡς ἠκούομεν, ἔμεινε. Περὶ δὲ τοῦ δ-ου, καὶ τοῦτο ἅς ἐνὶ εἰς θεὸν καὶ ὡσὰν τοῦτο εὐδοκήσῃ. 31.7 Ἐπεὶ δὲ καὶ εἰς τὰ ἄλλα πάντα θέλει εἶσθαι συμφερότερον καὶ οἱ γονεῖς περιχαρῶς θέλουν δέξασθαι τοῦτο, στείλέ τινα ἢ τῶν τοῦ ὀσπίτιου σου ἢ τῶν μοναχῶν καὶ ἅς ἴδῃ τί περὶ τούτου· καὶ μηδὲν γένηται ἀναβολή, ἀλλὰ πράξαι αὐτό. 31.8 Ἀποσθάντων οὖν τῶν γραμματοκομιστῶν ἐν τῇ Πόλει τῇ κη-ῆ Μαΐου, τοῦ δὲ βασιλέως ὄντος εἰς χοιροκυνήγιον, ὡς ἐλαλήθη, ὅτι ἦλθον οἱ εἰς τὴν Ἰβηρίαν, σχολάσας ἦλθεν οἴκοθεν, χαίρων διὰ τὴν τῆς Σερβίας δουλείαν, ὡς παρακατιῶν ὁ λόγος δηλώσει. 31.9 Ἐτυχε δὲ ὅτι τὴν αὐτὴν δὴ τῆς κη-ῆς ἐσπέραν φαίνεται μοι καθ'

ύπνους, ὅτι ἔφθασα εἰς τὴν Πόλιν καὶ πεσόντος μου ἀσπάσασθαι τοὺς βασιλέως πόδας, οὐκ ἀφῆκέ με, ἀλλ' ἐπιλαβὼν ἐφίλησέ με τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ ἔξυπνος γενόμενος λέγω τοὺς περὶ ἐμὲ ὑπνοῦντας· Τὸ καὶ τὸ νῦν ἔδοξέ μοι καθ' ὑπνους καὶ ἐνθυμείσθε τὴν ἡμέραν. 31.10 Ὁ γοῦν αὐθέντης μου καὶ βασιλεὺς εἰδὼς, ὅτι οὐκ ἦλθον ἐγώ, ἀλλ' ἀπὸ τῶν σὺν ἐμοί, καὶ τὴν πρώτην γραφὴν ἀνέγνωσε, περίλυπος ἐγένετο καὶ ἐδυσφόρει καὶ τὴν ἐμὴν κατηγορεῖ βραδύτητα. Ὡς δ' ἐπὶ τὴν αὖριον τὴν ἄλλην γραφὴν ἀνέγνω, ἰδοὺ ἀπέμεινεν ἀρκετός, ὡς εἰ ἠρχόμενη κάγω. Καὶ εὐθύς οἰκονομήσας Μανουὴλ τὸν Παλαιολόγον, τὸν ἀνεψιὸν Καντακουζηνῆς τῆς πρωτοστρατορίσσης, ἔστειλεν εἰς τὴν Σερβίαν καὶ ἐδοκιμάσθη τὸ περὶ τούτου· καὶ ἤκουσαν οἱ γονεῖς αὐτῆς ἠδέως τὸν λόγον καὶ ἐτοίμως εἶχον καὶ πρὸς τὸ ἔργον. 31.11 Ἀλλ' εὐρέθη, ὅτι ἡ ἀμήρισα ἐδεήθη τοῦ θεοῦ καὶ ἔταξεν, ἵνα, εἰ διὰ τινος τρόπου ἐλευθερώσῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ὀσπίτιον τοῦ τάχα ἀνδρὸς αὐτῆς, ἄνδρα ἕτερον εἰς ὅλην αὐτῆς τὴν ζωὴν νὰ μηδὲ ἐπάρῃ, ἀλλὰ νὰ μένῃ ἐλευθέρα καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν θεραπεύουσα τὸν τὴν ἐλευθερίαν αὐτῇ δεδωκότα. Ἐναπέμεινεν οὖν διὰ ταύτην αἰτίαν τὸ περὶ τούτου ἄρ γόν. 31.12 Τὸν δ' αὐτοῦ τοῦ ἔτους Αὐγουστον διέβη ἀπὸ τῆς Πόλεως ὡς φυγὰς καὶ ὁ πατριάρχης κύρ Γρηγόριος.

32.1 Καὶ ἐγὼ τῇ ἰδ-ῃ τοῦ Σεπτεβρίου μηνὸς τοῦ ξ-ου ἔτους εἰς τὴν Πόλιν ἀπέσωσα μετὰ τοῦ καραβίου τοῦ καλοῦ Ἀντωνίου Ῥίτζου τοῦ καὶ ὕστερον μαρτυρήσαντος ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως αὐτοῦ, τελέσας ἢ μᾶλλον πλέον βεβαιώσας τὸ τῆς Ἰβηρίας συνοικέσιον, εἰδὼς τὰ τῆς Τραπεζοῦντος ἐλάττονα πολλῶν πλέον ἐκείνων. 32.2 Εἶπέ μοι γὰρ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰβηρίας, ὅτι ἐφ' ἡμῖν τοῦτο οὐκ ἔστι σύνηθες ὅτι νὰ δίδωσιν αἱ γυναῖκες χρήματα τοὺς μέλλοντας λαβεῖν ἄνδρας, ἀλλ' οἱ ἄνδρες τὰς γυναῖκας, ὡς καὶ σὺ μαθεῖν ἤθελες ἐν ταῦθα. Διὰ τοῦτο ποιούμεν μετ' αἰδοῦς καὶ ἀσυμβουλεύσεως ἀπὸ τοὺς ἐμοὺς καὶ δίδω τὴν θυγατέραν μου ἄνευ τῶν φορεμάτων καὶ σκευῶν τῶν εἰς ὑπηρεσίαν αὐτῆς φλωρία χιλιάδας λ' καὶ νὰ ἔχη καὶ κατ' ἔτος χιλιάδας γ', διὰ τὸ νὰ δίδῃ εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ πτωχοῖς καὶ ὅπου ἂν φανῆται αὐτῇ. 32.3 Σὺ δὲ ἀκούω, ὅτι ἔχεις παιδία δύο· καὶ τὸ ἀρσενικὸν ἐβάπτισέν το ὁ βασιλεὺς καὶ ἐνὶ ἐκείνου, τὸ δὲ θηλυκὸν νὰ ἐνὶ ἀπὸ τὴν σήμερον τῆς θυγατρὸς μου καὶ νὰ ὀφείλῃ νὰ τὸ ὑπανδρεύσῃ, ὅπου ἂν σὺ κρίνης ἄξιον καὶ εὐρῆς μετὰ βίου ἰδικοῦ τῆς. 32.4 Ὅταν δὲ ἔλθῃς σὺν θεῷ νὰ τὴν ἐπάρῃς, νὰ ἔχῃς παρ' ἐμοῦ γο μάρια τέσσαρα μετάξω· ἐνὶ δὲ ψιλὸν καί, ὡς ἠκούσαμεν, ἔχει τὸ γο μάρια φλωρία πεντακόσια. 32.5 Ὡς οὖν πάντα τὰ τοῦ ἀποκρισιarioῦ ἀπὸ μέρους ἀνέφερα, ἦλθον καὶ εἰς τὸ τῆς Σερβίας καὶ ἠρώτησα μαθεῖν. Καὶ ὥρισέ μοι οὕτως· Ἐγὼ ὀφείλω σοι πολλὰ διὰ τὴν εἰς ἐμέ σου ἀγάπην παιδιόθεν καὶ πίστιν καὶ δουλοσύνην· ἀλλὰ τοῦτο δὴ τὸ σὸν σήμερον τὸ περὶ τῆς Σερβίας ἦν βεβαίωσις καὶ ἐκσφράγισμα τῆς εἰς ἐμέ σου ἀγάπης καὶ δουλοσύνης, ὅπου λέγω καὶ εἰς ἐμὲ τοῦ νὰ χρεωστῶ νὰ ἀνταμειβῶμαι. Νὰ κοπιᾷς γὰρ τοσαῦτα καὶ νὰ πασχῆς καὶ νὰ λίπῃς ἀπὸ τὸ ὀσπίτιόν σου τοσοῦτον δὴ καιρὸν καὶ νὰ εὐρῆς, ὅσα εὔρες, καὶ τοσαύτας καὶ τοιαύτας ἐπαγ γελίας εὐεργεσιῶν καὶ τιμῶν, ἐὰν μόνον τὸ ἐκείνων τελέσῃς, σὺ δὲ νὰ προκρίνης, τὸ ἐνόησας διὰ συμφέρον πλέον ἐμόν, καὶ νὰ με γράψῃς καὶ νὰ με βουλευέσῃς, ἅπερ μοι ἔγραψας, τοῦτο ἦν μέγα τι ἐκμαρτύριον τῆς ἀληθοῦς σου ἀγάπης εἰς ἐμὲ καὶ δουλοσύνης καὶ πίστεως. Καὶ πληροφορὸς ῥήθητι ἀληθῶς, ὅτι θέλεις ἔξειν καὶ παρ' ἐμοῦ ἄξιαν τὴν ἀντάμειψιν, εἴπερ ἐν τοῖς ζῶσιν εὐρίσκομαι. 32.6 Τὸ περὶ τούτου οὖν παρηκολούθησεν οὕτως. Ὡς ἀπέθανεν ὁ ἀμηρᾶς καὶ τὸ τῆς θυγατρὸς δεσπότου Σερβίας οὕτως παρηκολούθησεν, ἐλθοῦσα ἡ πρωτοστρατορίσση συνέτυχέ μοι περὶ τούτου καὶ πολλὰς δόσεις καὶ ἐπαγγελίας εἰς τὸ μέλλον ὠφελίμους ἔταξεν, ἅπερ καὶ ἐγὼ ἀπὸ πολλῶν αἰτιῶν ἐνόμισα αὐτὰ καὶ πολλὰ καὶ καλὰ ἀληθῆ καὶ συμφέροντα. Ὅμως δὲ ἤθελε εἰς τοῦτο καὶ ἄλλων βουλήν καὶ σκέψιν πῶς ἂν τυχένη νὰ γένηται, ἵνα καὶ γένηται. 32.7 Τίνα οὖν νὰ εὐβουλευόμην; Ἡ κυρά μου ἡ δέσποινα καὶ ἀπέ

θανεν· ὁ Καντακουζηνός, ὁποῦ ὡς ἂν πολλῶ τῶν ἄλλων ἀπροσπαθῶς ἐβουλεύετο, καὶ ὁμοίως ἀπέθανεν· ὁ Νοταρᾶς καὶ πάντα τὰ ἄλλα, φανε ρῶς καὶ ἀφανῶς λέγει, ὅτι οὐδὲν ὠφελούσιν, εἰ μὴ μόνον τὸ ἐκείνου, καὶ πάντα λίθον κινεῖ, ὡς ὁ λόγος, ὡς καὶ σὺ καλλίω τῶν ἄλλων, ἐπί στασαι· ὁ μέγας δομέστικος καὶ διάκειται ἐχθρῶς εἰς τὰ τῆς Σερβίας. Καὶ ἰδοὺ μετὰ Καντακουζηνὸν Ἰωάννην ὁμονοήσαντες ἀεὶ παροτρύνουσί με εἰς τὸ τῆς Τραπεζοῦντος. Ποῦ νὰ ἐκούμβιζον; Εἰς καλογέρους; Καὶ εἰσι τῶν τοιούτων ἀπράγμονες. Εἰς ἄρχοντας; Καὶ τίνα νὰ εὔρισκον ἀπρο σπαθῆ καὶ νὰ μηδὲν πρόσκειται εἰς τι ἢ νὰ μηδὲν τὸ ἐξείπη πρὸς τοὺς ἄλλους; Λοιπὸν ἐδεινοπάθουν εἰς τὴν σὴν βραδύτηταν. 32.8 Ἐλθούσης δὲ τῆς γραφῆς σου, ἰδοὺ καὶ σὲ καὶ τὴν γνώμην σου ἔγνωκα. Καὶ τὰ εἶχομεν καὶ ἡμεῖς προσιστάμενα, φρονίμως καὶ καλῶς ἔλυσας. Καὶ εὐθὺς τὸν Παλαιολόγον ἔστειλα δι' ἄλλα μὲν τὸ φαινόμενον, ὡς ἀπὸ τῆς θείας του δὲ τῆς πρωτοστρατορίσας εἶπη τοῦτο. Καὶ ἰδοὺ ἠκούσαμεν τὸ αἴτιον τοῦ κωλύματος καὶ ἐπαύσαμεν. Λοιπὸν σὺν θεῷ ἃς τελέσωμεν τὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰβηρίας. 32.9 Καὶ γεγονότος χρυσοβούλλου καὶ ὑπογραφέντος, ὅτι ἐκείνου μὲν ἢ θυγάτηρ νὰ ἔνι γυνὴ αὐτοῦ καὶ δέσποινα τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὗτος δὲ νὰ ἔνι ἀνὴρ ἐκείνης εἰς τὰς συμφωνίας, ἃς μετ' ἐμοῦ ἔστησεν ὁ βασιλεὺς Ἰβηρίας. Καὶ κληθεὶς ὁ αὐτὸς σταλεὶς μεθ' ἡμῶν ἐκείνου ἄρχων ἀπὸ τοὺς δευτέρους, ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς καὶ αὐθέντης μου οἰκιοχειρῶς σταυροὺς τρεῖς μετὰ κινναβάρεως εἰς τὸ ἄνωθεν μέτωπον τοῦ χρυσοβούλλου εἰς βεβαίωσιν, ὡς ἢ ἐκείνων συνήθεια. Καὶ λαβὼν τὸ χρυσοβούλλον ἀπὸ τῆς χειρᾶς αὐτοῦ καὶ ἀκούσας ἰδοὺ οὗτος, δείξας ἐμέ, ὃς σὺν θεῷ τὸ ἐρχόμενον ἔαρ ἔρχεται μετὰ κατέργων, ἵνα ἐπάρῃ αὐτήν, προσκυνήσας ἀπῆλθεν.

33.1 Ἐπεὶ δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐψιθυρίζετο, ὅτι βούλεται ὁ ἀμηρᾶς ἐλθεῖν εἰς τὸ Στενὸν περὶ τὸν Ἀσώματον κτῆσαι κάστρον, ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς, ἵνα εἰς τὸ Μορέαν ἀποστείλας φέρῃ ἓνα τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ὃς ἂν καταδέξῃται τοῦτο καὶ τὰ συμπεφωνημένα στέρξῃ, ἵνα χρειᾶς τυχὸν ἐπελθούσης, πρὸς τὰ ἴδωσιν εἰς τὸν ἀμηρᾶν, εἰς ἐκ δύο ἀπέλθῃ εἰς τοὺς τῆς Δύσεως αὐθέντας. 33.2 Καὶ τούτου σταθέντος, ὀρίζει πρὸς με μίαν τῶν ἡμερῶν· Πρωτοβεστιαρίτα, εἰς τὸ ἐβουλεύσαμεθα, σὺ λέγω νὰ ἀπέλθῃς εἰς τὸν Μορέαν καί, ὡς ἂν κατορθώσης τὸ ἐκεῖσε, ἐκεῖνος μὲν νὰ ἔρχεται ἐνταῦθα, οἷος ἂν ἦ τῶν ἀδελφῶν μου, ὁποῦ θελήσει τοῦτο· σὺ δὲ νὰ ἀπέλθῃς εἰς τὴν Κύπρον εἰς τὴν ἀνεψιάν μου τὴν ῥήγεναν. Καὶ ἡμεῖς ἐδῶ θέλομεν ἔτοι μᾶσαι τὰ εἰσιν ἐν χρειᾶ, ὡσάν ἔλθῃς ἀπὸ τὴν Κύπρον, νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Ἰβηρίαν, ἵνα ἐπάρῃς τὴν μελλοκυράν σου. 33.3 Ἀνέφερον δ' αὐτῶ· Ἡ ἀγάπη καὶ τὸ χρέος τῆς δουλοσύνης μου ἀπαιτεῖ, ὅτι νὰ εἶπω εἰς τὸν ὀρισμὸν σου· ἀμὴ πάλιν φοβοῦμαι διὰ τὴν δούλην καὶ συντέκνισσάν σου, μήποτε ἀγανακτήσῃ καί, ἢ ἀπέλθῃ καὶ γένηται καλογραία, ἢ ἀφήσῃ με καὶ ἐπάρῃ ἄλλον· χθὲς γὰρ ἦλθον, ποιήσας εἰς τὴν Ἰβηρίαν χρόνον καὶ μῆνας ἰα', καὶ πάλιν νὰ ἀπέλθω νῦν, δίκαιον θέλει ἔχει νὰ ποιήσῃ, οἷον ἐκ τῶν δύο ποιήσῃ. Καὶ γελάσας ὀρίζει· Ἀλλὰ εἰπέ αὐτῇ, ὅτι ταῦτα καὶ μόνον ταξίδια νὰ σὲ συγχωρήσῃ νὰ ποιήσῃς καὶ νὰ τὴν ποιήσω ἔνορκον πρόσταγμα, ὅτι πλέον νὰ μὴ δέν σε ἐνοχλήσω διὰ τοιοῦτόν τι. 33.4 Καὶ μᾶλλον καὶ σὺ ἐπίστασαι, τί ἐνθυμούμεθα καὶ ἀμφοτέροι συν τυχένομεν καὶ βουλευόμεθα ποιῆσαι. Καὶ τοῦτο βεβαῖον καὶ χωρὶς ἐνόρκου προστάγματος, ὅτι τὰ διὰ σου ἀποκρισιάρικια νὰ παύσουν. Ἦν δ' ὅπερ συνετυχένομεν καὶ ἐβουλευόμεθα, ὅτι νὰ μηνύσῃ τὸν μέγαν δοῦκαν τὸν Νοταρᾶν, ὅτι τὸ μεσαστικίον οὐδὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἔχῃ. Καὶ οὐδὲν τυχένοι νὰ τοῦ τὸ ἐπάρωμεν διὰ τὴν τιμὴν του, ἀμὴ νὰ τὸ ἀφήσῃ ἐκεῖνος· νὰ ἔχῃ δὲ καὶ τὸ πρωτεῖον τῆς στάσεως καὶ τῆς βουλῆς καὶ πρόσοδόν τινα δι' ἄλλου τρόπου, ἐπεὶ ἔχω χρειᾶν νὰ ποιήσω ἄρχοντας δύο, ὡς ὁ βασιλεὺς ὁ ἀδελφός μου, οὐχὶ μεσάζοντας, ἵνα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἡμέρας ὦσι μετ' ἐμοῦ μέχρι πολλῆς ὥρας τῆς νυκτὸς καὶ τὰς δουλείας μου πράττω. Ὅπερ καὶ ἐγένετο. 33.5 Καὶ

ἐμηνύθη ὁ μέγας δούξ διὰ τοῦ συντέκνου αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ, ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ Νεοφύτου τοῦ εἰς τὴν Χαρσιανίτου. Ὁ δὴ καὶ ἔστερξεν, ἔκουσίως ἀκουσίως, οὐκ οἶδα· καὶ μᾶλλον ἔδειξεν, ὅτι κάκεῖνος ἐβούλετο τοῦτο ποιῆσαι καὶ ὅτι μόνον νὰ ποιῆσῃ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εἰς τιμῆν. Καὶ ἐστάθη, εἰ καὶ οὐδὲν ἐτελέσθη, ἐπελθοῦσαι αἱ συμφοραὶ εἰς πάντας ὁμοῦ. 33.6 Καὶ ὠριζεν, ὅτι ἐγὼ μὲν θέλω εἶσθαι ὁ εἷς· καὶ ὅτι στοχάζεται πρὸς τὸν Γουδέλην Νικόλαον. Καὶ ἂν ἀρεστὴ ἔνι ἡ συντροφία, νὰ γένηται καὶ μέσον ἡμῶν συμπεθέριον, ὁ υἱός μου τὴν ἐκείνου θυγατέρα. Καὶ αὕτη μὲν ἦν ἡ δουλεία, ὅπου ὠριζεν, ὅτι ἤθελαν παύειν εἰς ἐμὲ τὰ ἀποκρισιάρικια. 33.7 Ὁρισεῖ μοι δὲ ὅτι πέμψειν ἤθελα εἰς τὸν Μορέαν καὶ ἀπὸ τούτους τάχα τοὺς γεραιτέρους, ἀλλὰ θέλω νὰ δώσω οἰκειόχειρόν μου ἀνάθεσιν ἔχουσαν κεφάλαια ε', ἵνα εἶπῃ τὸ α-ον εἰς συμβίβασιν· εἰ δ' οὖν, τὸ β-ον ἢ τὸ γ-ον ἢ τὸ δ-ον ἢ ἐξ ἀνάγκης τὸ ε-ον Καὶ δοξάζω, ὅτι οἶον ἀποστείλω ἄνευ σοῦ, θέλει ὑπάγειν καὶ τὸν νὰ τον τάξουν κανένα χωρίον ἀργυρο βούλλω ἢ ὅτι θέλει ἔχει ἐκεῖνον καὶ τὰ παιδία αὐτοῦ οὕτως καὶ οὕτως, εὐθύς θέλει δώσειν τὸ ε-ον, ὅπερ θέλει εἶσθεν εἰς ἐμὲ βαρῦ. 33.8 Εἰς τὸ τῆς Κύπρου, καὶ ἐπίστασαι τὸν καλόγερον, ὅς μοι συνετύχενε τὴν δεῖνα ἡμέραν; Εἶπέ μοι ἀπὸ τὴν ἀνεψιάν μου, ὅτι τίποτε ἔχει τῶν ἀναγκαίων· ὅπου ἤθελεν, ἢ, ἂν ἦν τῶν δυνατῶν, νὰ με τὸ ἔλεγε διὰ στόματος αὐτῆς, ἢ κὰν νὰ τὸ ἐμήνυε διὰ πιστοῦ καὶ φρονίμου ἀνθρώπου αὐτῆς, ἂν εἶχεν. Ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν οὐκ ἔχει, τὸ δὲ ἔνι ἀδύνατον, νὰ στείλω ἐγὼ τόν, ὃν με θέλει φανεῖν ἀρμόδιον, νὰ το ἀκούσῃ. 33.9 Τίς οὖν πρὸς τοῦτο ἀρμοδιώτερος; Εἰς τὸ τρίτον καὶ τοῦτο λόγου οὐ δέεται, σὺ γάρ, ὅπου καὶ ἔπραξας καὶ ἔστησας καὶ εἶδες τὸ πρόσωπον καὶ συνέτυχες καὶ ἐπληροφορήθης, πῶς ἡμπορεῖ τὸ τέλος τῆς δουλείας νὰ γένηται παρ' ἄλλου; Ἀνέφερον αὐτῶ· Τοῦτο ὁμολογουμένως οὕτως ἔχει, ὡς ὀρίζεις· καὶ συγκατατίθεται το καὶ ἡ δούλη σου ἢ σύντροφός μου, ἐπεὶ καὶ τὸ πρᾶγμα ἀπαιτεῖ καὶ ὅτι διὰ τούτου θέλει ἔχειν, καὶ ἄπερ μου ἔταξας, καὶ τόπον καὶ τιμὴν καὶ ἀναδοχὴν πλείω τῶν ἄλλων ἀρχόντισσῶν. Ἀμὴ εἰς τὰ ἄλλα οὐδὲν ἠξεύρω, τί νὰ σε ἀναφέρω. Καιροῦ δ' ὄντος τοῦ ἀρίστου, ἀπῆλθον ἐγὼ οἴκαδε.

34.1 Ἀπὸ δὲ γεύματος ἐλθόντος τοῦ μεγάλου δουκός, ὠρισε πρὸς αὐτόν, ὅσα μετ' ἐμοῦ περὶ τῶν ἀποκρισιάρικίων ὠρισε, πρὸς τὸ νὰ ἀπέλθω, οὐ μὴν τὰ αἰτία. Καὶ προσέθηκε καὶ τοῦτο, ὅτι ἔνι καὶ χρεῖα, καὶ ἡμεῖς νὰ τον τιμήσωμεν· εἰς γὰρ τὸ ὀφθίκιον, ὅπου ἔχει, χάρις ἡμᾶς οὐδὲν ἔχει, εἰ μὴ τὸν βασιλέα τὸν ἀδελφόν μου. Λοιπὸν ἰδὲ αὐτόν πρὸς τοῦτο καὶ ἐγροίκησον, ποῖον τῶν ὀφθικίων νὰ ὀρέγεται καὶ πρὸς οὗ ἂ κούσωμεν. 34.2 Συνέτυχέ μοι οὖν καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐγὼ ἐν νῶ εἶχον, ὅτι νὰ τον ζητήσω νὰ με εὐεργετήσῃ ὀφθίκιον μεγαλώτερον, πλὴν ὅπερ ἄλλος οὔτε ἔχει, ἀλλ' οὐδὲ νὰ το εὐεργετήσῃ ζῶντός μου, διότι καὶ οὕτως μοι φαίνεται πρέπον καὶ ἡγάπου· καὶ ἀφ' οὗ μάλιστα εἰς τὴν Τραπεζοῦν ταν ἀπῆλθον καὶ τοσαῦτα ὄνειδη καὶ κατηγορίας ἤκουσα, πῶς εἰς τὸ αὐτὸ καὶ ἐν ὀφθίκιον εἰσὶν ἄρχοντες τρεῖς ἐνταῦθα, καὶ ἔτι ἐβεβαιώθη ὁ λογισμός μου εἰς τὴν ὄρεξιν, ἣν εἶχον. Λοιπὸν ἄς με εὐεργετήσῃ τὸ ὀφθίκιον τοῦ μεγάλου κοντοσταύλου. 34.3 Ἀπῆλθε καὶ ἀνέφερε ταῦτα τῶ βασιλεῖ καὶ ὀρίζει πρὸς αὐτόν· Τοῦτο, Νοταρᾶ, τινὰ οὐδὲν τὸ θέλω δώσειν, διότι ὁ πρῶτός μου πενθερὸς ἦν μέγας κοντόσταυλος γεγονὼς παρὰ τοῦ αὐθεντός μου τοῦ βασιλέως τοῦ πατρός μου εἰς τὸ Ἑξαμίλιον· ἀμὴ νὰ τον δώσω μεγαλώτερον τούτου ἵνα τὸν ποιήσω μέγαν λογοθέτην, ὅπερ ἔνι ὀφθίκιον δ-ον καὶ τὸ τοῦ μεγάλου κοντοσταύλου ἔνι ζ-ον. 34.4 Λέγει αὐτῶ ὁ μέγας δούξ· Καὶ τί νὰ γένηται μετὰ τὸν Παλαίον λόγον τὸν Μετοχίτην, ὅπου ἐποίησας τὸν υἱὸν τοῦ Καντακουζηνοῦ, ζητήσῃ τοῦ δεσπότη τοῦ ἀδελφοῦ σου, διὰ τὴν συγγένειαν τῆς συγγαμβρίας καὶ διὰ τὸν αὐτοῦ πατέρα πρωτοστράτορα; Καὶ ἐκεῖνος ὑπάγει νὰ δώσῃ τὴν ψυχὴν του τὸν διάβολον, ἂν καὶ νῦν ποιήσῃ καὶ τὸν Σφραντζῆν μέγαν λογοθέτην, ὅπου ἔνι καὶ αὐτὸ πρῶτον ἀπὸ τοῦ μεγάλου στρατοπεδάρχη. Τί θέλει

γενεῖν; Ἀμὴ δὸς αὐτῷ τὸ τοῦ μεγάλου πριμι κηρίου, ὅπου ἔνι μετὰ τὸν στρατοπεδάρχη. 34.5 Καὶ ὀρίζει πρὸς αὐτόν· Ἐκεῖνος προεῖπε μοι, ὅτι οὐ δὲν θέλει κανένα, ἂν ἔνι τὸ μεγαλώτερον, ἂν ἔχη αὐτὸ ἄλλος. Πῶς θέλει καταδέξασθαι αὐτό; Ὅμως εἶπε τοῦτο πρὸς αὐτόν καὶ ἄς ἀκούσωμεν. 34.6 Ἔρχεται καὶ λέγει πρὸς ἐμέ, ὅτι περὶ τοῦ μεγάλου κοντοσταύλου τὸ ὄφικιον ὀρίζει, ὅτι διὰ τὸ εἶναι τὸν πενθερόν αὐτοῦ μέγαν κοντόσταυλον οὔτε σὲ οὔτε ἄλλον θέλει εὐεργετήσῃ τοῦτο· ἀμὴ νὰ σε εὐεργετήσῃ τὸ τοῦ μεγάλου πριμικηρίου, ὅπερ ἔνι καὶ πρὸ τούτου. Εἶπον δ' ἐγὼ πρὸς αὐτόν, ὅτι ἔάν ᾤν καὶ πρῶτον τοῦ μεγάλου δουκός, οὐδὲν τὸ θέλω, ἐπεὶ τὸ ἔχει καὶ ἄλλος. Διελύθη ὁ λόγος. 34.7 Βουλευθέντος δέ μου μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων καὶ οἰκείων, ἐφάνη καλόν, ὅτι τὸ περὶ τῶν ὄφικίων ἄς γένηται, νὰ ἀπέλθω δὲ εἰς τὸν Μορέαν καὶ τὴν Κύπρον, καὶ ὅτι νὰ ἐπάρω καὶ μετ' ἐμέ καὶ τὸν ἄριστόν μου υἱόν καὶ κρείττονα σχεδὸν πάντων τῶν συνηλικιωτῶν αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ κινητοῦ μου βίου τὸ πλέον μεριδικόν καὶ νὰ ἀπέλθωμεν τῆς στερεᾶς καὶ νὰ ἴδῃ καὶ τοὺς τόπους καὶ νὰ παιδευθῇ εἰς πᾶν εἴ τι χρήσιμον ἐν τῷ βίῳ· καὶ πρὸς οὐκ ἀναδιδάξουσιν ἡμῖν τὰ τοῦ ἀμηρᾶ καί, ἂν τυχένη, νὰ ἀφήσω τὸν υἱόν μου εἰς τὸν Μορέαν μὲ τὸν βίον μου εἰς τοὺς ἀπὸ μητρὸς γνησίους αὐτοῦ συγγενεῖς, ἢ πάλιν μετ' ἐμοῦ νὰ ἐπαναστρέψῃ. Ὅπερ αἴτιον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ ἐδυσώπησεν, ὁ λογισμὸς δὲ λονότι τῆς μάχης καὶ συνεχώρησε τὴν πάλιν ἐξέλευσίν μου. 34.8 Ὡς δὲ πάντα τὰ χρειώδη τῆς ὁδοῦ οἰκονόμησα καὶ ἔλιπον μόνον αἱ γραφαί, μίαν τῶν ἡμερῶν ἀπελθόντος μου εἰς τὸ παλάτιον, ἐσέβηκα εἰς τὸ τοῦ βασιλέως κελλίον, ὡς σύνηθές μοι. Καὶ ὡς οὐχ εὖρον ἐκεῖσε τὸν βασιλέα, ἐρωτήσας, εἶπόν μοι, ὅτι εἰς τὸ τετράσαρον, ἕτερον τοῦ κελίου αὐτοῦ πλησίον ὀσπίτιον, συντυχένει μετὰ τοῦ παπᾶ Ἀντωνίου τοῦ Ῥοδαίου. Καὶ προσμείνας μικρόν, ἰδοὺ καὶ ὁ βασιλεὺς θυμοῦ πνέων καὶ ὀρίζει πρὸς με· Εἰδὲς τον, καὶ παραλείπω τὴν ὕβριν, τὸν μεσάζοντά σου· σὺ ἐζήτησας τὸ ὄφικιον τοῦ μεγάλου κοντοσταύλου· καὶ ἐγὼ εἶπον πρὸς αὐτόν, ὅτι «τοῦτο οὔτε αὐτόν οὔτε ἄλλον τινὰ τὸ θέλω δῶσειν», δι' ἃς αἰτίας εἶπον. Εἶπον δὲ ἐγὼ τὸ τοῦ μεγάλου λογοθέτου· καὶ εἶπεν ἐκεῖνος, ὅτι θέλει ὑπάγειν, ἵνα κρεμνήσῃ ὁ Παλαιολόγος μέγας στρατοπεδάρχης, ὅτι ποιῶ καὶ σὲ πρὸ ἐκείνου. Καὶ σήμερον ἔστειλε τὴν προβατίαν τὸν παπᾶν Ἀντώνιον, ὅτι, ἐπεὶ ἐζήτησεν, ἵνα τιμήσωμεν τὰ μουσκαράκια του, ζητεῖ, ἵνα ποιήσωμεν τὸν πρῶτον μέγαν λογοθέτην καὶ τὸν δεῦτερον μέγαν κοντόσταυλον, ἐπεὶ καὶ τοὺς λογατόρους νῦν ἐκεῖνος ἄρχει, ὅπερ ἔνι ὑπηρεσία τοῦ αὐτοῦ ὄφικίου. 34.9 Λοιπὸν λέγω σοι, ὅτι ἐκείνους, ἂν θέλῃ, θέλω τοὺς δῶσειν ἄλλα μικρότερα ὄφικια, ἃ ἀκόμη θέλουν εἶσθαι καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν τους· σὺ δὲ ἔχε τὸ τοῦ μεγάλου λογοθέτου. Τοῦτο δὲ μόνον σὲ ζητῶ, ὅτι διὰ πολλὰ τοῦ καιροῦ καὶ τῶν ἀρχόντων αὐτῶν αἴτια νὰ μηδὲν με προσκυνήσῃς εἰς παράστασιν ἑορτῆς ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀμὴ νὰ σε τὸ γράψῃ ὁ γραμματικὸς ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ τὴν ῥήγεναν καὶ ἀπλῶς πρὸς πάντας, οὐς μέλλει γράψαι, ὅτι ἔρχεται αὐτοῦ ὁ μέγας λογοθέτης. Καὶ σὺ πάλιν θέλεις τὸ γράψαι ἐδῶ πρὸς ἐμέ καὶ τοὺς σοὺς· καὶ θέλεις τὸ βάλλαι εἰς τὸ στόμα τους καί, ἂν τοὺς φανῇ δριμύνη ἢ πικρόν, τέλος θέλουν τὸ καταπιεῖν. 34.10 Ἐγὼ δὲ ἀπελογησάμην· Πολλὰ τὰ ἔτη τῆς ἀγίας βασιλείας σου, ἀμὴ δέομαί του καὶ παρακαλῶ, ὅτι δι' ἐμὲ μηδὲν ἔνι τίποτε, ὅπου νὰ προξενήσῃ λύπην, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ τὸ δέρμα μου ἀφαίρεσε, ἂν ἤμπορῃ νὰ ἔνι πρὸς εἰρήνην καὶ εὐφροσύνην τῆς ἀγίας βασιλείας σου. Καὶ κεῖνος ὀρίζει· Ὡς καλὸς ὑποχείριος λέγεις, πλὴν μηδὲν τὸ ἔχεις τίποτε· πρὸς γὰρ τὰς ὑπολήψεις αὐτῶν τῆς πρὸς σε τάχα φιλίας καὶ τοὺς τρόπους των ἀπιδῶν ἐλυπήθηκα. Ἀμὴ λάλησόν μοι ἐδῶ τὸν γραμματικόν· τίς ἔνι αὐτοῦ; Καὶ ἀποκριθεὶς τις ἀπῆλθε καὶ ἐλάλησεν αὐτόν. 34.11 Καὶ ὡς ἦλθεν, ὀρίζει πρὸς αὐτόν· Εἶπομεν πρὸς σε, πρὸς τίνα καὶ τίνα νὰ γράψῃς <γραφὰς> πιστώσεως, ὅτι θέλει μαθεῖν· καὶ γράψε, ὅτι θέλει μαθεῖν παρὰ τοῦ μεγάλου λογοθέτου τοῦ δεῖνος. Καὶ ἔάν ζῶμεν καὶ παρέμπροσθεν, θέλω τὸν γράψαι

καὶ συγγενεῖν εἰς τὴν πομπὴν ἐκεῖ νων, ὅπου νά το κακίσουν. Μόνον καὶ σὺ ἔχε τοῦτο, γραμματικέ, ὡσὰν ἀπόκρυφον μέχρι τινός. 34.12 Καὶ ἐξοικονομήσας τοὺς ὀρισμοὺς ἔλαβον αὐτοὺς καὶ σήμερον νὰ προσκυνήσω καὶ αὔριον ὁμοίως. Καὶ ὅτι ὁ ἀμηρᾶς ἐξῆλθε τῆς Ἀνδριανουπόλεως καὶ ἔρχεται· καὶ ἄς ἴδωμεν, μὴ ποτε καὶ καθ' ὁδὸν συναντήσῃ σοί τι ἀπευκταῖον.

35.1 Ἴδου τῆ κ-η Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἐξηκοστοῦ ἔτους ἦλθεν ὁ ἀμηρᾶς καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ Στενόν, ἵνα ἐκεῖσε κτήσῃ τὸ κάστρον· καὶ σήμερον νὰ ἴδωμεν καὶ αὔριον καὶ ὅτι διὰ τῆς στερεᾶς οὐδὲν τυχένοι, ἐπεὶ ἐπικίνδυνον θέλει εἶσθεν· ἴδου εὐρεῖν θέλομεν πλεύσιμον. 35.2 Τὸν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπεσκεπάσθη ἡ μάχη καὶ πηλαλή σαντος φωσάτου, οὗς ἔξωθεν εὔρεν, ἀπῆρε καὶ τὴν πόλιν ἀπέκλεισε. Καὶ τελέσας τὸ κάστρον, τῆ λα-η τοῦ Αὐγούστου ἐγερθεὶς ἀπ' ἐκεῖ, ἐλθὼν ἔπεσεν εἰς τὰς σοῦδας τῆς πόλεως. 35.3 Καὶ τῆ γ-η τοῦ Σεπτεβρίου μηνὸς τοῦ ξα-ου ἔτους διέβη εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν, ὡς φαίνεται, ὅτι τὰς δύο ἡμέρας αὐτὰς ἵνα κρυφίως ἴδῃ τὸ κάστρον καλῶς καὶ τὰ τοῦ κάστρου. 35.4 Καὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ φθινοπώρῳ ἦλθεν ὁ Τουραχάνης μετὰ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ πολλοῦ φωσάτου εἰς τὸν Μορέαν, ἐν ᾧ καιρῷ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐάλω ὑπὸ τῶν Μοραΐτων. 35.5 Καὶ τῆ ιζ-η τοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγεννήθη καὶ ὁ τῶν Παλαιολόγων γένους διάδοχος καὶ κληρονόμος ὁ κύρ Ἀνδρέας ὁ Παλαιολόγος. 35.6 Καὶ τῆ δ-η τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθε πάλιν ὁ ἀμηρᾶς καὶ παρέπεσε τὴν Πόλιν πολιορκῶν τὴν πόλιν πᾶσι τρόποις καὶ πάσαις μηχαναῖς διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης, περικυκλώσας καὶ τὰ ἡμίλια τῆς πόλεως, τετρακοσίων πλευσίμων ὄντων ἀπὸ τὴν θάλασσαν μικρῶν καὶ μεγάλων, διακοσίων δὲ χιλιάδων ἀνδρῶν ἀπὸ τῆς στερεᾶς, ἐχούσης τῆς πόλεως, τῆς τοσαύτης εἰς μέγεθος, ἀνδρας πρὸς ἀντιπαρατάξιν ὄψογ' ἀνευ τῶν ξένων μόλις ὄντων σ-ων ἢ μικρόν τι πρὸς. 35.7 Ἔγνων οὖν ἐγὼ τοῦτο οὕτως ἔχον ἀπὸ αἰτίας τοιαύτης. Τοῦ γὰρ βασιλέως προστάξαντος τοῖς δημάρχοις ἔγραψεν εἰς ἕκαστος τὴν δημαρχίαν αὐτοῦ ἀκριβῶς τοῦ δυναμένου σταθῆν ἐν τῷ καστρῷ κοσμοκτοῦ καὶ καλογέρου καὶ τί καὶ τί ἄρμα πρὸς ἄμυναν νὰ ἔχη εἰς ἕκαστος αὐτῶν· καὶ φέροντες, εἰς ἕκαστος τῶν δημάρχων δέδωκε τὸ κατάστιχον τῆς αὐτοῦ δημαρχίας τῷ βασιλεῖ. 35.8 Εἶτα ὀρίζει πρὸς ἐμέ· Αὕτη ἡ δουλεία πρὸς σὲ ἀφορᾷ καὶ οὐ πρὸς ἄλλον τινὰ διὰ τὸ ἐπίστασθαί σε καὶ καλῶς ἀριθμεῖν καὶ καλῶς φυλάσσειν τὰ φυλακῆς δεόμενα καὶ ἀπόκρυφα· καὶ λαβὲ τὰ κατάστιχα καὶ καθίσας εἰς τὸ ὀσπίτιόν σου, λογαρίασε ἀκριβῶς, πόσοι εἰσὶν ἄνθρωποι καὶ πόσα ἄρματα καὶ πόσα κοντάρια καὶ πόσα σκουτάρια καὶ πόσα τοξάρια. Καὶ ἐκτελέσας τὸν ὀρισμὸν αὐτοῦ φέρων δέδωκα τῷ ἀθύντῃ μου καὶ βασιλεῖ τὸ καταστιχόπουλον μετὰ λύπης καὶ σκυθρωπότητος ὅτι πολλῆς. Καὶ ἔμεινεν μόνον ἐν ἀποκρύφῳ ἡ ποσότης εἰς ἐκεῖνον καὶ ἐμέ. 35.9 Καὶ τῆ κθ-η Μαΐου, ἡμέρα γ-η, ὥρα τῆς ἡμέρας ἀρχῆς ἀπῆρε τὴν Πόλιν ὁ ἀμηρᾶς, ἐν ἣ ὥρα καὶ ἀλώσει τῆς πόλεως καὶ ὁ μακαρίτης αὐθύντης μου καὶ βασιλεὺς κύρ Κωνσταντῖνος σκοτωθεὶς ἀπέθανεν, ἐμοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐχ εὐρεθέντος τῆ ὥρα ἐκείνῃ, ἀλλὰ προστάξει ἐκείνου εἰς ἐπίσκεψιν δῆθεν ἄλλου μέρους τῆς πόλεως, ἰού, ἰοῦ κάμοι, τῆς προνοίας οὐκ εἶδ' εἰς τίνα με καιρὸν φυλαττοῦσης. 35.10 Ἦν δὲ ἡ πᾶσα ζωὴ αὐτοῦ δὴ τοῦ μακαρίτου βασιλέως καὶ μάρτυρος χρόνοι μὴ καὶ μῆνες γ' καὶ ἡμέραι κ', ὧν ἦν βασιλεὺς χρόνους δ', μῆνας δ' καὶ ἡμέρας κδ', ὄγδοος βασιλεὺς τοῦ γένους αὐτοῦ τῶν Παλαιολόγων ὑπάρχων. Ὁ γὰρ α-ος ἦν Μιχαήλ, ὁ β-ος Ἀνδρόνικος, ὁ γ-ος Μιχαήλ, ὁ δ-ος Ἀνδρόνικος, ὁ ε-ος Ἰωάννης, ὁ ζ-ος Ἰωάννης καὶ ὁ ὄγδοος Κωνσταντῖνος. Ἦρχον δὲ καὶ ἐβασίλευον ταύτην δὴ τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ τούτων γένος τῶν Παλαιολόγων χρόνους ἑκατὸν ἐνενηκόντα τέσσαρας καὶ μῆνας δέκα καὶ ἡμέρας δ'. 35.11 Ἄλους οὖν ἐγὼ καὶ πάντα τὰ δυσχερῆ καὶ κακὰ τῆς αἰχμαλωσίας ὑπενεγκῶν ὁ ἄθλιος, τέλος ἐξαγορασθεὶς τῆ α-η Σεπτεβρίου τοῦ ξβ-ου ἔτους εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἀπέσωσα, τῆς γυναικός μου καὶ

τῶν παιδίων μου ὑπὸ γερόντων καὶ καλῶν Τουρκῶν ἀλωθέντων καὶ παρ' αὐτῶν πάλιν πραθέντων εἰς τὸν τοῦ ἀμηρᾶ μεραχούρη, ἤγουν κόμητα τῶν αὐτοῦ ἄλο γων, ὃς καὶ πολλὰς καὶ καλὰς ἄλλας τῶν ἀρχοντισσῶν ἠγόρασε καὶ πολὺ ἀέκέρδισεν ἐπ' αὐταῖς. 35.12 Τοῦ δὲ κάλλους καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῶν παιδίων μου οὐ δύναμένον κρυβῆναι, μαθόντος περὶ αὐτῶν τοῦ ἀμηρᾶ ἀπῆρεν αὐτὰ δούς πρὸς τὸν μεραχούρη ἀσπρας χιλιάδας πολλὰς. Ἐναπέμεινε δὲ ἡ ἀθλία μήτηρ μόνη μετὰ μιᾶς καὶ μόνης ἀνατροφῆς αὐτῆς, αἱ δὲ ἄλλαι διεμερίσθησαν.

36.1 Ἐρωτήσῃ δ' ἄν τις, καὶ τί ἐγεγόνει παρὰ τοῦ βασιλέως τὸν δία μέσου καιρὸν τῆς μάχης, ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ καὶ καιρῷ ὁ ἀμηρᾶς παρεσκευάζετο, καὶ τί πρὸς βοήθειαν ἐποίησαν οἱ ἕξωθεν χριστιανοί; 36.2 Καὶ τῶν μὲν ἕξωθεν Χριστιανῶν, δῆλόν ἐστιν, ὅτι οὐδὲ τίποτε, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ εἰς τὸν τῆς Σερβίας δεσπότην Γεώργιον ἀποσταλεῖς ἄρχων τοῦ ἀμηρᾶ, ἵνα γένηται μέσος εἰς ἀγάπην μετὰ τῶν Οὐγκρῶν, ἣν ἀνατεθειμένος ὁ μετὰ τοῦ ἀποκρισιάρχου τοῦ ἀπερχομένου γραμματικὸς Χριστιανὸς παρά τινων Τουρκῶν τῶν τῆς βουλῆς, ἵνα εἴπῃ τῷ δεσπότη καὶ ποιῆσῃ τρόπον ἀναβολῆς εἰς τὴν ἀγάπην, ὅτι, ἂν γένηται ἢ μετὰ τῶν Οὐγκρῶν ἀγάπη, εὐθὺς ὑπάγει ὁ ἀμηρᾶς κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐκεῖνος λόγον οὐκ ἐποίησατο, οὐκ εἰδότος τοῦ ἀθλίου, ὅτι, ἂν τυχὸν ἀφαιρεθῆ ἡ κεφαλὴ σώματος, τὰ μέλη εἰσὶ νεκρά. 36.3 Εἰς τὴν Βενετίαν καὶ βουλῆς γενομένης μεγάλης ἀντέστη ὁ δόξ Φραντζέσκω Φούσκαρις οὐ κατ' ἄγνοιαν, καὶ γὰρ καὶ ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης ὠρίζε μάς, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι οἱ ἰδόντες καὶ ὁμιλίσαντες αὐτόν, ὅτι φρονιμώτερον ἄνθρωπον εἰς τὴν Ἰταλίαν οὐκ εἶδον, ἀλλὰ διὰ κακίαν καὶ φθόνον· οὐκ οἶδε γὰρ ὁ φθόνος προτιμᾶν τὸ συμφέρον. Ἦν δὲ τὸ αἴτιον τοῦτο· τοῦ Ἀλωϊζου Διέδου ἐκεῖνου μέσου γεγονότος, ἵνα ὁ μακαρίτης αὐθέντης μου κύρ Κωνσταντῖνος, δεσπότης ὢν καὶ εἰς τὸν Μορέαν αὐθέντης εὐρισκόμενος, ἐπάρῃ εἰς γυναικῶν αὐτοῦ δὴ τοῦ δουκὸς τὴν θυγατέρα καὶ μετὰ πολλῆς προικῆς, ὁ αὐθέντης μου οὖν οὐ διὰ τοῦτο, ἀλλὰ διὰ τὸ γενέσθαι οἶονεὶ καὶ αὐτὸς καὶ ὁ τόπος αὐτοῦ μετὰ τῆς Βενετίας ἔν, συνεκατέβαινε τὸ τοιοῦτον συμπενθέριον, ἐμοῦ πλέον τῶν ἄλλων συναινοῦντος τοῦτο καὶ ἀναγκάζοντος· καὶ ἰδοὺ ἦν, ἵνα γίνηται 36.4 Ὡς δὲ βασιλεὺς ἐγεγόνει καὶ εἰς τὴν Πόλιν ἀπῆλθε, τοῦτο ἦν πάλιν ἀνοίκειον. Τίς γὰρ τῶν τῆς πόλεως ἀρχόντων ἢ ἀρχοντισσῶν κυρία καὶ δέσποινα κατεδέξατο Βενετικῶν θυγατέραν, ἐνδόξου μὲν ἴσως καὶ δουκὸς, ἀλλὰ προσκαίρως; ἢ τοὺς γαμβροὺς τοὺς ἄλλους αὐτοῦ ὡς συγγάμβρους ἢ τοὺς υἱοὺς ὡς γυναικαδελφοὺς τοῦ βασιλέως; Λοιπὸν τοῦτο γυρεύσαντος ἀπεπέμφθη καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος ἐχθρὸς. Καὶ πολλὰ εἰπόντων τῶν ἀρχόντων τοῦ Ἀλωϊζου Λουρδᾶ καὶ Ἀντωνίου Διέδου καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ ἀποδειξάντων, ὅτι, ἂν ἀλωθῆ ἡ Κωνσταντινούπολις, εἰς πολλὴν ζημίαν θέλει εἶσθαι καὶ τῆς αὐθεντίας αὐτῶν, οὐκ ἴσχυσαν. 36.5 Ἡ ἐκκλησία τῆς Ῥώμης καὶ τί περὶ τούτου ἐφρόντισεν; Εὐρεθέντος καὶ γὰρ τοῦ καρδηνάλιου Ῥωσσίας εἰς τὴν Πόλιν, μέσος ἐγὼ παρ' αὐτοῦ γέγονα εἰς τὸν ἀοιδίμον καὶ μακαρίτην αὐθέντην μου τὸν βασιλέα, ἵνα γένηται πατριάρχης· καὶ τὰ καὶ τὰ γένωνται παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ τότε πάπα, ἢ κἂν ἐκ δευτέρου νὰ μνημονευθῆ ὁ πάπας. 36.6 Καὶ πολλῶν λόγων καὶ βουλῆς καὶ μελέτης γενομένης ἔδοξε τῷ ἀοιδίμῳ βασιλεῖ, ὅτι τὸ ἐν νὰ λείψῃ παντελῶς, διότι πατριάρχου γενομένου ἐνὶ χρεῖα πάντες, ἢ νὰ πείθωνται αὐτῷ, ἢ ἐχθρα νὰ γένηται καὶ πόλεμος μέσον αὐτοῦ καὶ τῶν μὴ πειθομένων αὐτῶν. Καὶ εἰς τοιοῦτον καιρὸν, ὅπου μᾶς ἐπεμβαίνει ἕξωθεν πόλεμος, νὰ ἔχωμεν καὶ ἕσωθεν πόλεμον, πόσον κακόν· τοῦ δὲ μνημοσύνου, ἃς γένηται διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς βοήθειας ἡμῶν εἰς ἀνάγκην. Καὶ ὅσοι ποιήσουν τοῦτο εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, οἱ ἄλλοι θέλωσιν εἶσθαι ἀναίτιοι καὶ εἰρηνικοί. Καὶ γενομένου τῆς 15-ης Δεκεμβρίου μηνός, διέβησαν ἰδοὺ μῆνες ἕξ καὶ τοσοῦτον λόγον ἐποίησαντο ὑπὲρ βοήθειας, ὅσον ἐποίησατο ὁ σουλτάνος τοῦ Κάρεως. 36.7 Ἀπὸ δὲ τῆς Σερβίας δυνατοῦ ὄντος νὰ ἀποστείλῃ

χρήματα καὶ κρυφίως ἀπὸ πολλὰ μέρη καὶ ἀνθρώπους ὁμοίως δι' ἄλλου τρόπου, εἶδε τίς ἓνα ὄβολον; Ναί, ἀληθῶς ἔστειλαν πολλὰ καὶ χρήματα καὶ ἀνθρώπους εἰς τὸν ἀμηνάριον πολιορκοῦντα τὴν πόλιν. Καὶ ἐθριάμβευσαν αὐτοὺς οἱ Τοῦρκοι καὶ ἔδειξαν, ὅτι ἰδοὺ καὶ οἱ Σέρβοι καθ' ὑμῶν εἰσι. 36.8 Τίς τῶν Χριστιανῶν ἢ τάχα τοῦ βασιλέως τῆς Τραπεζοῦντος ἢ τῶν Βλαχῶν ἢ τῶν Ἰβήρων ἀπέστειλαν ἓνα ὄβολον ἢ ἓνα ἄνθρωπον εἰς βοήθειαν ἢ φανερώς ἢ κρυφίως; 36.9 Οἱ Οὐγγαροὶ ἔστειλαν ἴσως ἀποκρισιarioύς, λέγοντες ὅτι σωζομένου τοῦ νὰ ἔχετε καὶ μετὰ τῆς Πόλεως ἀγάπην, ἐποιήσαμεν καὶ ἡμεῖς μεθ' ὑμῶν τὴν ἀγάπην· εἰ δ' οὖν, θέλομεν τὴν χαλάσειν. Ἦλθε τὸ ἀποκρισιarioύκιον σχεδὸν κατὰ τὴν ἐβδομάδα, ἐν ἧ ἔμελλον, ἵνα πολεμήσῃ, καί, εἰ μὲν ἐπάρουν αὐτήν, ἵνα εἴπωσι πρὸς αὐτούς· Ἴδοὺ ἀπὴν ῥαμεν αὐτήν καὶ ὑμεῖς ἀπέλθατε καί, ὡσάν θέλετε, ἔχετε ἡμᾶς ἢ ἀγάπην ἢ μάχην. Ὁ δὲ καὶ ἐγένετο· καὶ τοῦτο πρὸς ἐκείνους ἐρρέθη. Εἰ δὲ καὶ οὐδὲν τὴν ἔπερνον, νὰ σηκωθῶσι καὶ νὰ εἴπωσιν, ὅτι καὶ διὰ τὴν ὑμῶν ἀγάπην καὶ τὸν λόγον τῆς συμφωνίας ἐσηκώθημεν· ἢ καὶ νὰ ποιῆ καὶ ἀγάπην, ὡς ἠκούομεν, ὅτι ἔλεγε, ὅτι ἂν οὐδὲν ἐπάρω αὐτήν, εὐθύς νὰ ποιήσω ἀγάπην, ὅτι εἰς πᾶσάν μου τὴν ζωὴν νὰ ἴσταται. 36.10 Ὁ δὲ μακαρίτης καὶ ἀθύντης μου ὁ βασιλεύς, τί οὐκ ἔπραξε κρυφίως καὶ φανερώς πρὸς βοήθειαν τοῦ ὀσπιτίου αὐτοῦ καὶ τῶν Χριστιανῶν ἢ τῆς ζωῆς αὐτοῦ; Ἦ ἐνεθυμείτο ὅτι, ἂν ἐπισυμβῆ τίποτε, νὰ φύγῃ, δυνατοῦ καὶ εὐκόλου ὄντος; 36.11 Τίς γὰρ ἠπίστατο τῶν ἄλλων πάντων πάρεξ τοῦ Καντακουζηνοῦ Ἰωάννου καὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ Ἰάγκος προεζήτησε νὰ τὸν δώσῃ ἢ τὴν Ση-λυβρίαν ἢ τὴν Μεσέμβριαν καὶ νὰ ἔνι εἰς τῶν ὑποχειρίων αὐτοῦ καὶ πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ ἐκεῖσε ἔχη καὶ εἰς καιρὸν μάχης τῶν Τουρκῶν νὰ ἔνι ἐχθρὸς ἐκείνων καὶ βοηθὸς τῆς πόλεως. Καὶ ὡς ἐγένετο ἡ μάχη, ἐδόθη αὐτῷ ἡ Μεσέμβρια καὶ τὸ χρυσόβουλλον δι' ἐμοῦ ἐγράφῃ· καὶ ὁ γαμβρὸς Θεοδοσίου τοῦ Κυπρίου, ὁ τοῦ Μιχαήλου υἱός, ἐκόμισεν εἰς ἐκείνον. 36.12 Τίς ἠπίστατο τὴν τοῦ ῥηγὸς ζήτησιν τῶν Καταλάνων, ὅτι νὰ δοθῇ πρὸς ἐκείνον ἢ Λῆμος καὶ νὰ ἔνι κατὰ τῶν Τουρκῶν ἐν τῇ θαλάσῃ ἀεὶ καὶ ὑπὲρ τῆς Πόλεως ἐν ἀνάγκῃ βοηθός; Καὶ ἐπράττετο. 36.13 Τίς ἠπίστατο, ὅσα δὲ καὶ χρήματα καὶ ἐπαγγελίας δέδωκε καὶ ἔστειλεν εἰς τὴν Χίον διὰ τοῦ Γαλατᾶ, ἵνα στείλωσιν ἀνθρώπους καὶ οὐκ ἔστειλαν; 36.14 Τίς καὶ νηστείας καὶ δεήσεις ἐποιεῖτο καὶ δι' ἑαυτοῦ καὶ διὰ τῶν ἱερέων διδούσας αὐτοῖς χρήματα, ἢ τοῖς πτωχοῖς πλείω ἐθεράπευσεν, ἢ ἐπαγγελίας ἐποιήσατο πλείους εἰς θεὸν εἰς τὸ ἐλευθερωθῆναι τοὺς Χριστιανούς ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Τουρκῶν; Ἄλλ' ὅμως πάντα ταῦτα μὲν παρῆνθε θεός, τίσι κρίμασιν, οὐκ οἶδα, τὰ δὲ ἠγνοοῦσαν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἕκαστος ἔλεγε κατ' ἐκείνου τὸ ἠθέλεν. Ἄλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον τοῦ λόγου ἐπανέλθωμεν.

37.1 Τῷ αὐτῷ δὲ φθινοπώρῳ τοῦ ξβ-ου ἔτους δηλονότι τε λείως ἐπανέστησαν οἱ τοῦ Μορέως Ἀλβανῖται κατὰ τῶν δεσποτῶν καὶ αὐθεντῶν αὐτῶν καὶ τὸν, οὐκ οἶδα τί εἰπεῖν, Καντακουζηνὸν Μανουὴλ δεσπότην τάχα πεποιήκασι. 37.2 Τὸν δὲ Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ χρόνου ἐλθόντος πάλιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Τουραχάνη μετὰ φωσάτου ὑπὲρ βοήθειας τῶν δεσποτῶν καὶ κακώσαντος μικρὸν τοὺς Ἀλβανίτας καὶ τὸν αἰχμάλωτον αὐτοῦ ἀδελφὸν χάριτα λαβὼν ἐπανέστρεψεν. 37.3 Ἐν ᾧ δὲ χρόνῳ καὶ μηνὶ ἀνεῖλεν αὐτοχειρία τὸν φίλτατόν μου υἱὸν Ἰωάννην ὁ ἀσεβέστατος καὶ ἀπηνέστατος ἀμηνάριος ὡς δὴθεν βουλή θέντος τοῦ παιδὸς τοῦτο ποιῆσαι κατ' αὐτοῦ, οἴμοι τῷ δυστυχεῖ καὶ ἀθλίῳ γενέτη, χρόνου ὄντος ιδ-ου καὶ μηνῶν ἢ παρὰ ἡμέραν, φρόνημα καὶ κορμὴν ἔχων πολλῷ πλειόνων χρόνων. 37.4 Τῷ αὐτῷ δὲ Δεκεμβρίῳ καὶ εἰς τὸ Λεοντάριν ἀπῆλθον κάγω καὶ τὸν δεσπότην κύρ Θωμᾶν τὸν πορφυρογέννητον προσεκύνησα· καὶ εἰς τὴν δουλοσύνην αὐτοῦ με προσεδέξατο καὶ τὸ χωρίον Κέρτεζιν εὐεργέτησεν ἀργυροβούλλῳ· καὶ πρὸς τοὺς δεσπότης Σερβίας, τὸν συμπένθερον καὶ γαμβρὸν αὐτοῦ, ἐτοίμασεν ἀπελθεῖν με τῷ ἔαρι τοῦ αὐτοῦ ἔτους διὰ πολλὰς καὶ ἀναγκαίας δουλείας καὶ ὠφελίμους

ἀμφοτέρων, τούτου λέγω καὶ κάκεινων. 37.5 Καὶ ὀρθωθεὶς ἀπῆλθον καὶ εἰς τὴν Μεθώνην, ἵνα διὰ τοῦ πλευ σίμου ἀπέλθω εἰς τὸ Ῥαούζη καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Σερβίαν, εἰ καὶ ἐσκόπει, εἰς τὸν Μορέαν μὲν τοῦ γυναικαδελφοῦ αὐτοῦ, Κεντηρίωνος υἱοῦ τοῦ πριγκίπου, ἀπὸ τὴν φυλακὴν τοῦ Χλουμουτζίου φυγόντος καὶ σύγχυσιν ποιήσαντος εἰς τὴν τόπον, τοῦ δὲ ἀμηρᾶ κατὰ τῆς Σερβίας ἀπελθόντος, ἐν ᾧ δὲ καιρῷ καὶ τὸν Ὀμόμβρυδον ἀπῆρην. 37.6 Ὡς δὲ πλέον τὸ τῆς Σερβίας οὐκ εἶχε καιρὸνπραχθῆναι, ἀπῆλθον διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Πάτραν. Καὶ ἀπ' ἐκεῖ περάσας ἀπὸ τὴν Βο στίτζαν πέρα, τῆ α-η Σεπτεβρίου τοῦ ζγ-ου ἔτους ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἄνδριανούπολιν καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Αἴνον, ἵνα ἀποκρύφως διαβιβάσω καὶ ρόν, ἕως οὗ ἀπὸ τοῦ τῆς Σοφίας μέρους ἐπαναστρέψῃ ὁ ἀμηρᾶς καὶ ὁ τὴν ἀθλίαν τῶν παίδων μου μητέρα ἔχων εἰς χωρίον μεραχούρης αὐτοῦ εἰς τὴν Ἄνδριανούπολιν ἔλθῃ. Ἦν καὶ ἐξαγοράσας, ἐπιστρέψαντός μου εἰς τὴν Ἄνδριανούπολιν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν μετ' αὐτῆς Χρυσοβεργί ναν, ἐν τῆ Πάτρα τὸν Φευρούριον ἐπανέστρεψα μετ' αὐτῶν, πολλὰ κακοπαθήσας καὶ ἐξοδιάσας. 37.7 Τὸν δ' Ὀκτώβριον, ἐν ᾧ δὴ ἐγὼ εἰς τὰ περὶ τὴν Ἄνδριανούπολιν διέτριβον, ἐλθόντος τοῦ Τουραχάνη μετὰ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ πολλοῦ φωσάτου ὑπὲρ βοθηείας τῶν ἀυθεντῶν καὶ δεσποτῶν, τοὺς Ἄλβανί τας ἐδούλωσαν, ὅπωςδὴποτε κακώσαντες, καὶ τὸν ψευδοδεσπότην ἐδίωξαν. 37.8 Ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ καὶ τῆ β-α Ἰαννουαρίου ἐγεννήθη καὶ τῷ δεσπό-τῃ κῦρ Θωμᾶ καὶ ὁ κῦρ Μανουήλ ὁ Παλαιολόγος. 37.9 Καὶ τὸν Σεπτέβριον τοῦ ζδ-ου ἔτους ἀπέθανε Θάμαρ ἡ καλή μου θυγάτηρ ἐν τῷ τοῦ ἀμηρᾶ σαραγίω λοιμῶδει νόσῳ, ἰού, ἰού μοι τῷ ἀθλίῳ γενέτη, οὕσα χρονῶν ἰδ-ων καὶ μηνῶν ε'. 37.10 Ἐμοῦ δὲ τοῦ ἀθλίου οὐκ εἰδότης τοῦτο τῆ κε-η τοῦ Ὀκτωβρίου ἀπεστάλην ἀποκρισιάρης εἰς τὴν ἀυθεντιαν τῶν Βενετικῶν, δουκὸς ὄντος αὐτοῦ δὴ τοῦ Φραντζέσκω Φούσκαρι· ὑφ' ὧν καὶ ἐτιμήθηκα καὶ εὐεργετήθηκα καὶ διὰ χρημάτων καὶ γραμμάτων. 37.11 Καὶ τῆ -η Ἀπριλλίου ἐπανέστρεψα εἰς τὴν Πάτραν, θεοῦ καὶ μόνου βοθηεία ἀπὸ τοῦ ὑπερβάλλοντος τῆς θαλάσσης κακοῦ, οὐπὲρ καθ' ὁδὸν ἡμᾶς συνήντησεν. 37.12 Καὶ τὸν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ χρόνου ἀπῆρην ὁ ἀμηρᾶς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. 37.13 Τὸν δὲ Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπελθόντος τοῦ ἀμηρᾶ εἰς τὸ Μπελγράδον, τὸ πλέον μερικὸν ἀλώσαντος, αὐτὸς τέλος κακῶς ἐδιώχθη παρὰ τῶν εἰς αὐτὸ ἐλθόντων εἰς βοήθειαν, τοῦ Ἰάγκου δηλονότι καὶ τοῦ Καπιστριάνου καὶ ἐτέρων ἀξιολόγων ἀνδρῶν. Καὶ ἠττηθεὶς καὶ τοῦ χρησίμου μπεϊλερμπεῖ αὐτοῦ ἀποθανόντος ὡς φυγὰς ὤχετο. 37.14 Καὶ τῷ ξε-ω ἔτει ὁ τοῦ Οὐγγαρίας φωσάτου ἄρχων καὶ κουβερνάριος ὁ Ἰάγκος ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὸς ὁ Καπιστριάνος, ἔτι δὲ καὶ ὁ τῆς Σερβίας ἄρχων καὶ δεσπότης κῦρ Γεώργιος ὁ Βουῦλκος ἐτελεύτησε. Καὶ Μαΐου β-α τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ βασίλισσα ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπέθανεν· ἐν ἧ σχεδὸν ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ διέβη εἰς τὸν ἀμηρᾶν ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀμήρισα μετὰ τοῦ α-ου ἀδελφοῦ αὐτῆς καὶ τυφλοῦ καὶ τοῦ θείου αὐτῆς Θωμᾶ τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ παντὸς τοῦ βίου αὐτῶν, φοβηθέντες διὰ τὸν βίον τῆς μητρὸς τὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν νύμφην αὐτῶν. 37.15 Καὶ τῷ ξ-ω ἔτει μηνὶ Νοεμβρίῳ καὶ αὐτὸς ὁ δεσπότης Λάζαρος ἀπέθανεν· καὶ ὁ ἀμηρᾶς τὸν μπεϊλερμπεῖν αὐτοῦ Μεχεμέτην ἀπέστειλεν, ἵνα, εἰ δυνατόν, τὸ Σμεντόροβον καὶ πᾶσαν δὴ τὴν Σερβίαν μετ' εἰρήνης λάβῃ καὶ ἄλλον ἀντ' αὐτῶν τόπον δώσῃ τῆ γυναικὶ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτοῦ δὴ τοῦ Λαζάρου, ὅπερ τότε μὲν οὐ κατώρθωσεν, ἀλλὰ μόνον τὸ Περιστερὶν ἀπῆρε προδοσίᾳ, μετὰ τινὰ δὲ καιρὸν καὶ τὸ Σμεντόροβον καὶ τὸν ἄλλον τόπον καὶ ἔδωκε τὴν βασίλισσαν τάχα κάστρα τινά, ἅπερ ὁ ἀμηρᾶς εἰς τὴν Μπόσθαν εἶχε.

38.1 Μαΐου ιε-η τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ ἀμηρᾶς εἰς τὸν Μορέαν ἦλθε καὶ εἰς τὴν Κόρινθον καταλύσας φωσάτον, εἶχε ταύτην ἀποκλεισμένην, αὐτὸς δὲ ἐλθὼν ἔπεσεν εἰς τὴν μέσην τοῦ τόπου· καὶ πάντα τὰ ἐκεῖσε, τὰ μὲν ἠχμαλώτευσεν, τὰ δὲ κατέκαυσε καὶ ἠφάνισεν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν Ἄκωβαν, τὸν Ἄετὸν καὶ Πενταχώρια. Καὶ ἐξελθὼν

ἐκεῖσε ἦλθε καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ Μουχλίν, ὃ δὴ καὶ δέδωκε πρὸς αὐτὸν ὁ καλὸς κάγαθὸς Ἀσάνης Δημήτριος. 38.2 Τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ἀπ' ἐκεῖ πάλιν ἐπιστρέψας ὁ ἀμηρᾶς ἦλθε καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν Κόρινθον, ἣν δὴ καὶ δεδώκασιν πρὸς αὐτὸν οἱ γενναῖοι ἄρχοντες ὁ Ἀσάνης Ματθαῖος καὶ ὁ Λουκάνης Νικηφόρος ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ -η, ὧν ὁ μὲν εἷς ἦν κεφαλὴ εἰς αὐτὴν, ὡς μὴ ὠφελεν, ὁ δὲ Ἀσάνης δραμῶν ἦλθεν εἰς αὐτὴν πρότερον, ἵνα ἢ καλὴν φυλαχθῆ ἢ συντομωτέρως δοθῆ, οὐκ οἶδα, εἰ καὶ δῆλον ἐκ τῶν πραγμάτων. 38.3 Δεδωκότες οὖν τὴν κεφαλὴν τοῦ σώματος τοῦ Μορέως τὴν Κόρινθον, τάχα καὶ ὀρκωμοτικὰ ἀγάπης πεποιήκασιν, καὶ οὕτως ὅτι καὶ ὁ δεσπότης κύρ Θωμᾶς τὴν Πάτραν δώσῃ μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτῆς, ἔτι δὲ καὶ τὰ Καλάβρυτα καὶ τὸ Γρεβενὸν καὶ ἀπλῶς πάντα, ὅσα ὁ μακαρίτης βασιλεὺς κύρ Κωνσταντῖνος δεσπότης ὦν καὶ εἰς τὸν Μορέαν εὕρισκόμενος εἶχεν. 38.4 Ἄπερ δὴ ἀκούσας ὁ αὐθέντης καὶ κύριος αὐτῶν, ἦν γὰρ εὐρίσκομενος εἰς τὴν Μαντινείαν πανοικί, δραμῶν εἰς τὰ περὶ τῆς Τρίπυς βουνά, ἔνθα δὴ καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἦν καὶ οἱ ῥηθέντες καταστάται τῶν τοιούτων ἀξιεπαίνων ἔργων ἦλθον, οὐ βουλευσάμενος οὐδ' ἀναβολὴν τὴν οἴανουσιν ποιήσας, ἀλλὰ πέμψας τὸν αὐτοῦ ὄντως μέγαν πριμικήριον τὸν Λάζαρον, πάντα τῷ ἀμηρᾷ παραδέδωκεν ὡς λάχανα κήπου. Τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἡμέραν καὶ ὁ ἀμηρᾶς, ἐπεὶ ἦν ἀναγκαζόμενος ἐξελθεῖν διὰ τινὰ αἴτια, καταλείψας Ἀμάρην, τὸν τοῦ Τουραχάνη υἱόν, ἵνα αὐτὰ λάβῃ, ἐξῆλθε τοῦ Μορέως. 38.5 Τὸν δ' Ὀκτώβριον τοῦ ζξ-ου ἔτους ἀποκρισιάρην ὁ ἀμηρᾶς ἐστείλην εἰς τὸν δεσπότην κύρ Δημήτριον, ἵνα τὴν θυγατέραν αὐτοῦ εἰς γυναῖκαν πέμψῃ αὐτῷ δὴ τῷ ἀμηρᾷ· εἰ δ' οὖν, μάχη μέσον αὐτῶν ἔσται. 38.6 Ὅς δὴ ἀποκρισιάρης καὶ εἰς τὸν δεσπότην κύρ Θωμᾶν ἔλθων, εἰς τὸν Ποντικὸν εὕρισκόμενον, ὄρκους αὐτοῦ ἀπῆρην ἀγάπης καὶ τὰ μὴ φθάσαντα δοθῆναι κάστρη εἰς τὸν αὐθέντην αὐτοῦ καὶ ἀπῆλθεν.

39.1 Τὸν δὲ Ἰαννουάριον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ὁ καλὸς κάγαθὸς Λουκάνης Νικηφόρος, ἢ μᾶλλον Μορεοφθόρος, καὶ τῶν πρώτων καὶ πιστῶν ἀρχόντων τοῦ δεσπότης κύρ Δημητρίου λογιζόμενος, καὶ τινες ἄλλοι Ἀλβανιτῶν καὶ Μοραῖτῶν, οὓς καὶ αὐτὸς πλέον τὸ εἰς κακίαν ἐκείνων πρόχειρον ὠκονόμησεν, ἔπεισαν τὸν δεσπότην κύρ Θωμᾶν, ἵνα καὶ κατὰ τοῦ ἀμηρᾷ καὶ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐπανάστασιν ποιήσῃ καὶ φάγῃ τοὺς ὄρκους ὡς λάχανα, οὓς πρὸ ὀλίγου μετ' αὐτοῦ ἐποίησεν· καὶ ταῦτα, τοῦ ἄλλου ἀγαθοῦ ἀνδρὸς Ἀσάνη Ματθαίου πρὸ ὀλίγου ἀπελθόντος καὶ ὄντος εἰς τὸν ἀμηρᾷ ἀποκρισιάρη διὰ τὴν δουλείαν δῆθεν τοῦ συνοικεσίου τῆς ἀνεψιᾶς αὐτοῦ. 39.2 Ἐξελθόντος οὖν τοῦ δεσπότης κυροῦ Θωμᾷ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπὸ τὴν Ἀρκαδίαν καὶ ἐνωθέντος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὰ κατ' αὐτοῦ ἢ καὶ τὰ κατ' αὐτῶν, ὡς ὁ λόγος προῖων δηλώσει, ἀπῆραν ἀπὸ μὲν τοὺς Τούρκους τὰ Καλάβρυτα καὶ μόνων ἐκ τῶν κάστρων, ὧν ἐθαῦρόυσαν λαβεῖν, ἐξ ὧν ἐκρατοῦσαν οἱ Τούρκοι, ἀπὸ δὲ τοῦ τόπου τοῦ δεσπότης κυροῦ Δημητρίου, ἄπερ αὐτοῖς οἱ ἐργάται τῶν κακῶν ἐκρατοῦσαν ὡς κεφαλαίικια, ἡγουν Καρύταιναν, Βορδόβιαν, Καστρίτζαν καὶ ἕτερα τινὰ· καὶ οὕτως, ἵνα πάλιν ἔχωσιν αὐτοῖς ταῦτα ὡς αὐθένται αὐτῶν, οὐχ ὡς κεφαλάδες. 39.3 Ἐκατόρθωσαν δὲ οὐδὲν ἄλλο οἱ φρόνιμοι καὶ πρακτικοὶ καὶ γενναῖοι ἄρχοντες, ἢ μόνον ὅτι ἀπῆραν κατ' αὐτῶν θεὸν τὸν τοῦ παντὸς ποιητὴν, αὐθέντην ἐπὶ γῆς ἰσχυρότερον καὶ ἀδελφὸν καὶ αὐθέντην ἐντὸς τοῦ τόπου, οὐκ ἐνθυμηθέντες οἱ ἄθλιοι οὔτε τοῦ ἀψευδοῦς τὸ λόγιον, ὅτι πᾶσα οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται οὔτε τὸν παροιμιώδη λόγον τὸν πρὸς τοὺς δύο οὐδ' Ἡρακλῆς, ἀλλ' ἐπανεστήσαν καὶ πρὸς τρεῖς καὶ τοιούτους. 39.4 Καὶ τούτων οὕτως προβάντων, πρῶτον μὲν θεὸς παρεῖδεν αὐτοὺς καὶ τί ἔπραττον, οὐκ ἐγίνωσκον, ἀλλ' ὡς τοὺς ἰχθύας τοὺς μέσον τῆς σαγῆνης ὄντας, οἱ ἀγνωοῦσιν, ὅτι πάντες ὁμοῦ ἔλκονται εἰς γῆν, ἐκεῖνοι δέ, ἕως τοῦτο γένηται, διώκουν καὶ διώκονται καὶ ἀλίσκονται καὶ φθειρόνται οἱ ἐλάττονες ὑπὸ τῶν μεγαλωτέρων, οὕτω καὶ οὗτοι. 39.5 Ὁ μὲν γάρ

δεσπότης κύρ Θωμάς παρέπιπτε καὶ ἐπολιόρκει τὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, Καλαμάταν καὶ Μαντίνειαν καὶ συνεργοὺς εὗρε πρω τοστράτορα τὸν ἄριστον, πρωτοστράτορα τὸν Σεβαστόπουλον Νικόλαον, μεσάζοντα καὶ σύγγαμβρον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ τὸν περιπόθητον γυ ναικοθεῖον, τὸν πλέον Κυδωνίδην ἢ Τζαμπλάκωνα. 39.6 Ὁ δὲ δεσπότης κύρ Δημήτριος πάλιν τὸ Λεοντάρι καὶ τὰ αὐτοῦ καὶ τὸ Πίδημα διὰ τοῦ Παλαιολόγου Γεωργίου, περιποθήτου ἐξαδέλφου καὶ μεσάζοντος τοῦ δεσπότης κυροῦ Θωμά καὶ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Μπο χάλη Μανουήλ, εἰ καὶ ὁ μὲν τάχα ἀπῆρε τὴν Καλαμάταν καὶ τὸ Λεῦ κτρον καὶ πολὺ τοῦ τῆς Μάνης ζυγοῦ. 39.7 Τοῦ δὲ δεσπότης κυροῦ Δημητρίου ἐρχομένου ἐμβῆναι ἐν τῷ Λεονταρίῳ, ὡς ἔμαθε τοῦτο ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἔδραμε καὶ προλαβὼν ἐσέ βη ἐν αὐτῷ· καὶ ἀπέμεινεν ἄπρακτος ὁ δεσπότης κύρ Δημήτριος, τοῦ Παλαιολόγου καὶ τῶν Μποχαλέων φυγόντων μόνον καὶ ἀπελθόντων εἰς αὐτὸν εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἐπαναστρέψαντα. 39.8 Ἔτι δὲ καὶ τὸ κάκιστον καὶ ἀφελέστατον γένος τῶν Ἀλβανιτῶν, καιροῦ λαβόμενον τῆς ὑπολήψεως καὶ ἀρπακτικῆς αὐτῶν γνώμης ἀρμο δίου, τί οὐκ ἔπραξαν ἢ τί οὐκ εἰργάσαντο κακόν; Ἀπιστοῦντες γὰρ δις τοῦ σαββάτου, ἀπὸ τὸν ἓνα τῶν αὐθεντῶν εἰς τὸν ἄλλον ἀπῆρχοντο· καὶ κάστρα, ὡς ἡ ἐκείνων γλῶσσα, εἰς κεφαλατίκια ἀπῆτουν, εἰ δ' οὖν, εἰς τὸν ἄλλον ἀπῆρχοντο καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τὸν ἕτερον τῶν δεσποτῶν ὁμοίως. Διὰ μέσου οὖν, εἴ τι ἄρα καὶ εὗρισκον τῶν ἀθλίων τάχα Ῥωμαίων, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν Ἀλβανιτῶν καὶ συγγενῶν πολλακίς καὶ οἰκείων αὐτῶν, πάντα διηρπάζοντο καὶ ἠφάνιζον. Ἐγένοντο δὲ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα, ὅτι τις ἀξίως αὐτὰ θρηνησίει; 39.9 Ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτοὶ οἱ Τοῦρκοι, οἱ εἰς τὴν Κόρινθον καὶ τὸ Μουχλὶν καὶ τὴν Πάτραν εὕρισκόμενοι, καιροῦ λαβόντες δικαίου, τοὺς μὲν αἰχμαλώτιζον, τοὺς δὲ ἀπέκτεινον, τοὺς δ' αὐθέντας καὶ τοὺς ἄρχον τας κατεγέλων, βλέποντες καθ' ἑαυτῶν τὰ ξίφη ὠθοῦντας. 39.10 Ταύτας δὴ τὰς ἐργασίας κάμου ἐννοήσαντος, εὕρισκομένου μου εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, ἔνθα δὴ καὶ ἐπράττοντο, καὶ τὰ αὐτῶν συμπεράσματα σκοπήσαντος, πρὸ τοῦ ἐξελθεῖν τὸν δεσπότην ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας, ἐξῆλθον κάγω, πλάσας αἰτίας τινάς, καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν Πίδασον, ἣν Μεθώνη καλεῖται, περὶ τὸ τέλος τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ χρήσιμος ἄρχων ἀπὸ τε γνώσεως καὶ πράξεως Γεώργιος ὁ Ῥα οὐλ, καὶ αὐτὸς ἀφείς καὶ αὐθέντην καὶ τὰ πλείω τῶν αὐτοῦ, ἦλθε καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Μεθώνῃ. 39.11 Καὶ καθήμενοι ἀμφοτέρω ἐν λιμένι ἐκαραδοκοῦμεν καθ' ὥραν τὸ τῆς τοιαύτης τρικυμίας τέλος, εἰ καὶ τοῦ θεοῦ μακροθυμήσαντος ἐμάκρυ νεν, ἵνα οἱ ἀσύνητοι ποτε συνήσωσι καὶ οἱ μωροὶ ποτε φρονήσωσι καὶ ὁμόνοα καὶ εἰρήνη γένηται μέσον αὐτῶν· καὶ τοῦ θεοῦ δεηθῶσιν, ἔτι δὲ καὶ τοῦ ἀμηρᾶ, καὶ ἐλεήσει μὲν αὐτοὺς ὡς ἐλεήμων θεός, προστάξει δὲ καὶ τὸν δήμιον αὐτοῦ ἀμηρᾶν καὶ ἀφήσει αὐτοὺς ζῆσαι πλείονα χρόνον. Τόπον γὰρ καὶ τάξιν ἔχει καὶ αὐτὸς εἰς θεόν, οἶαν οἱ αὐτοῦ δήμιοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες πληροῦσι μὲν τῷ θελήματι καὶ τῇ προστάξει αὐτοῦ, εἰσὶ δὲ μισητοὶ καὶ ἀποτρόπαιοι. 39.12 Καὶ τούτων δὴ τῶν προῤῥηθέντων κακῶν εἰς τὸν ἅπαντα τοῦ Μορέως ἀθλίου τόπον γινομένων, ἐλθόντος καὶ φωσάτου μερικοῦ ἔξωθεν, κατέδραμον τὸν τόπον ἅπαντα, ἵνα, ἅπερ κακὰ παρέλιπον οἱ οἰκήτορες καὶ κύριοι καὶ αὐθένται καὶ ἄρχοντες, οὐκ ἀπὸ προαιρέσεως, ἀλλ' ἀπὸ ἀδυναμίας, πράξωσιν αὐτοί, τοῦ μὲν ἑνὸς τῶν δεσποτῶν ἐχθροὶ ὄντες, τοῦ δ' ἄλλου τάχα φίλοι. 39.13 Ὅν δὴ δεσπότην καὶ ἐχθρὸν αὐτῶν κύρ Θωμᾶν εἰς τὰ περὶ τὸ Λεοντάρην εὐρόντες καὶ διώξαντες κακῶς εἰσέβαλον εἰς τὸ κάστρον, πολ λούς τῶν αὐτοῦ καὶ σκοτώσαντες καὶ αἰχμαλωτίσαντες· ἔπειτα φέροντες τὸ κατουνοτόπιον, ἦτοι τὰς τένδας αὐτῶν, πλησίον τῶν ὀσπιτίων τοῦ Λεονταρίου ἔθηκαν. Εἶτα ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὰ περὶ τὸν Μυζηθρᾶν καὶ τὸν φίλον αὐτῶν δεσπότην· καὶ ἀπ' ἐκεῖ διέβησαν νικηταὶ καὶ μετὰ πολλοῦ κέρδους ζῶων τε καὶ ἀνθρώπων. 39.14 Μόλις οὖν ποτε ἐννοήσαντες οἱ αὐθένται καὶ ἀδελφοὶ τὸ κακὸν τῆς ἑαυτῶν μάχης καὶ

συναχθέντες εἰς τὸ Καστρίτζιν, ἐποίησαν τάχα ὄρκους εἰρήνης. Καὶ τοῦ Λακεδαιμονίας μετὰ τοῦ σάκκου αὐτοῦ λειοφυγῆσαντος, ὁπότεν τοὺς Χριστιανούς μετὰ φόβου θεοῦ καὶ πίστεως προσελθόντων οἱ ἱερεῖς, προσελθόντες οἱ αὐθένται καὶ ἀδελφοὶ καὶ ὁμόσαντες, ἔμεινεν, ὡς ἠκούσαμεν, ὁ δεσπότης κύρ Δημήτριος ἐν τοῖς συμπεφωνημένοις μέχρι τινός. 39.15 Καὶ πάλιν ἦν ὁ αὐτός, ὡς οὐδενὸς καινοῦ γεγονότος, ὃ τῆς ἀνοχῆς καὶ μακροθυμίας σου, Χριστέ βασιλεῦ, καὶ εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς αἰτίους· καὶ ἤρξαντο πάλιν τὰ κακὰ καὶ ἔτι τῶν χθές τοιούτων φρικτῶν ὄρκων λυθέντων· καὶ ἔπραττεν ὁ καθεὶς κατὰ τοῦ ἑτέρου τὸ ἠδύνατο, τὰς ἐλπίδας ἔχοντες, ὁ μὲν εἰς τὴν φιλίαν τοῦ ἀμηνῶ καὶ βοήθειαν καὶ τὴν ἀδικίαν, ὁποῦ ἠδικήθη εἷς τε τοὺς ὑποχειρίους αὐτοῦ καὶ τὰ κάστρα, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐπιτορκίαν τοῦ ἄλλου καὶ εἰς τὸ κατὰ τῶν ἀσεβῶν τάχα μάχεσθαι. Τούτων οὖν οὕτω κακῶς πραττομένων διέβη καὶ ὁ χειμὼν τοῦ ξη-ου ἔτους.

40.1 Καὶ τὸν Μάϊον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἰδοὺ καὶ ὁ ἀμηνῶς ἦλθεν κατ' ἀμφοτέρων. Ἀπελθόντος δ' αὐτοῦ ἐξ ὀρθοῦ εἰς τὸν Μυζηθρᾶν, ἐπεὶ ἐκεῖ εὐρίσκετο ὁ δεσπότης, διὰ τὸ εὐρίσκεσθαι τὸν ἀδελφὸν καὶ ἐχθρὸν αὐτοῦ εἰς τὴν Καλαμάταν καὶ πολεμίζοντος τὴν Μαντίνειαν, κατῆλθε καὶ ἀκουσίως ἐκουσίως καὶ ἐδουλώθη εἰς αὐτόν. Λαβὼν δὲ ὁ ἀμηνῶς καὶ αὐτὸν καὶ τὸν Μυζηθρᾶν καὶ φυλακὴν περιθεὶς εἶπε πρὸς τὸν δεσπότην· Σὺ μὲν, ὃ δέσποτα, ἐπεὶ οὕτως ἦλθον εἰς σε τὰ πράγματα, τὸν τόπον τοῦτον πλέον οὐδὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸν ἄρχης· ἀλλ' ἐπεὶ πατέραν σε ἐστήσαμεν ἔχειν καὶ τὸ κορίτζι σου ἐστήσαμεν λαβεῖν εἰς γυναῖκα μας, τὸν τόπον τοῦτον δὸς ἡμῖν. Σὺ δὲ καὶ τὸ κορίτζι σου ἔλθετε μεθ' ἡμῶν καὶ θέλομέν σας δώσειν ἕτερον κόσμον, εἰς τὸ νὰ ἔχετε νὰ ζῆτε. 40.2 Ἄπερ στέρξας καὶ ἀκουσίως ἔπεμψε καὶ ἄρχοντας αὐτοῦ καὶ Τούρκους, ἵνα καὶ τὴν γυναῖκαν αὐτοῦ τὴν βασίλισσαν καὶ τὴν θυγατέραν λάβωσι καὶ φέρωσιν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν Μονεμβασιᾶν παραδώσωσιν, ἐκεῖσε γὰρ αὐταὶ εὐρίσκοντο. Ὡν τὸ μὲν ἐγένετο, ἐξῆλθον γὰρ καὶ ἦλθον ἐκουσίως, ἔνθα ἦσαν ὅ τε ἀμηνῶς καὶ ὁ δεσπότης. 40.3 Οἱ δὲ Μονεμβασιῶται καὶ ὁ εἰς κεφαλὴν εὐρίσκόμενος Μανουὴλ ὁ Παλαιολόγος κρατήσαντες τὸ κάστρον δεδώκασιν αὐτὸ τῷ δεσπότη κύρ Θωμᾶ μετὰ ταῦτα καὶ αὐτὸς τάχα τῷ πάπα. 40.4 Ὁ δ' ἀμηνῶς τὴν μὲν βασίλισσαν καὶ τὴν αὐτῆς θυγατέραν οἴκο νομήσας ἔστειλεν ἔξω μετὰ τινος τῶν αὐτοῦ καὶ αὐτῆς, τὸν δὲ δεσπότην ἤγε καὶ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ. 40.5 Ἐλθόντες οὖν εἰς τὴν Βορδώνιαν καὶ τὸ Καστρίτζι, οἱ μὲν εἰς τὴν Βορδώνιαν γενναῖοι ἄρχοντες αὐτῆς φοβηθέντες ἔφυγον ἀφέντες αὐτὴν, οἱ δὲ εἰς τὸ Καστρίτζι τάχα μέχρι τινός ἀντισταθέντες καὶ πολεμῆσαντες, τέλος προσεκύνησαν καὶ κατελθόντες στεφανωθῆναι ὑπὲρ τῶν ἀνδραγαθημάτων αὐτῶν, οὓς μὲν αὐτῶν ἐκαρτόμησεν, οὓς δὲ εἰς πάλους ἐκάθισεν, τὸν δὲ Προϊνοκοκοκᾶν ἐκδείρας ἐτελείωσεν, ἄξιον τέλος τῶν ἐργασιῶν καὶ πράξεων ἀπολαύσαντος. 40.6 Ἐλθόντος δ' αὐτοῦ δὴ τοῦ ἀμηνῶ καὶ εἰς τὰ περὶ τὸ Λεοντάρι καὶ αὐτὸ τὸ Λεοντάρι καὶ εὐρῶν αὐτὸ ἔρημον ἀνθρώπων, αὐτὸ μὲν ἀπῆρε. Εἰς δὲ τὸ Γαρδίκι, ἔνθα οἱ ἄνθρωποι ὡς ἰσχυρότερον ἀπῆλθον φυλαχθῆσόμενοι, ἀπελθὼν ἐπολεμήθη μέχρι τινός παρὰ τῶν Λεονταριτῶν. Τέλος δὲ ἐδουλώθησαν καὶ ἐγένοντο πάντες παρανάλωμα μαχαίρας σὺν γυναίξει καὶ παισὶ. 40.7 Τοῦτο ἂν καὶ οἱ ποτε ἀρχηγοὶ αὐτῶν Μποχαλαῖοι ἔπαθον, εἰ μὴ φθάσας ὁ μπεϊλαρμπεῖς Μαχουμούτης ἐξεζήτησεν αὐτούς, τῆς γυναικὸς Μανουὴλ τοῦ Μποχάλη δισεξαδέλφης οὔσης αὐτοῦ, εἰ καὶ κακὰ ἀνταπέδωκεν αὐτῷ ἀντὶ τούτου. Διδούς γὰρ αὐτοῖς ἀνθρώπους, ἵνα μετὰ ἀνέσεως καὶ ἀναπαύσεως ἀπέρχωνται τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὸν ἔξω τόπον, διερχόμενοι περὶ τὸν Ποντικὸν εὐρόντες πλεῦσιμον καὶ δολίως ἀποκτείναντες τοὺς ἀπάγοντας ἀνθρώπους τοῦ μπεϊλαρμπεῖ, ἐμβάντες ἔφυγον εἰς Κέρκυραν· καὶ αὐτοὶ μὲν ἠλευθερώθησαν τῆς δουλείας ὁπωσδὴ ποτε. 40.8 Ὁ δὲ πενθερὸς μὲν Μανουὴλ τοῦ Μποχάλη Γεώργιος ὁ Παλαιολόγος, πρωτεξάδελφος δέ, ὡς προεδηλώσαμεν, τῆς μητρὸς τοῦ μπεϊλαρμπεῖ, βληθεὶς εἰς

σίδηρα ἦγετο. Αὐτὸς γάρ, ὡς προείπομεν, φυγὼν ἀπὸ τὸ Λεοντάρι μετὰ καὶ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μυζηθρᾶν καὶ τὴν δουλοσύνην τοῦ δεσπότη κυροῦ Δημητρίου. Πολέμου δὲ γεγο νότος περὶ τὴν Βορδώνιαν καὶ τὴν Τρίπην, κακῶς λαβωθεὶς ἐάλω· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν δέσμιον εἰς τὸν ποτε αὐθέντην αὐτοῦ τὸν δεσπότην κύρ Θωμᾶν. Ὡς δὲ ἰάθη ἀπὸ τοῦ λαβώματος, περιωρισμένου δὲ ὄντος καὶ φυλαττομένου ὅπωςδῆποτε περὶ τὸ Δυρράχιον, ἀπατήσας τοὺς φυλάσσον τας ἔφυγε· καὶ πάλιν εὕρισκετο εἷς τε τὸν δεσπότην κύρ Δημήτριον καὶ εἰς τὸ Ἀνάπλι τὸν πλείονα καιρόν, τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν παίδων εὕρισκομένων εἰς τὰ Βενέτικα.

40.9 Τοῦ οὖν ἀμηρᾶ, ὡς δεδηλώκαμεν, δουλώσαντος τὸ Λεοντάρι καὶ τὰ περὶ αὐτό, ἐδούλωσεν ἔτι δὲ καὶ τὸν Ἅγιον Γεώργιον. Ταῦτα γὰρ ἰδὼν τος τοῦ Κροκοντύλου, ἢ μᾶλλον Κροκοδείλου εἰπεῖν οἰκειότερον, προ σεκύνησε καὶ αὐτὸς τὸν ἀμηρᾶν καὶ τὸ κάστρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ αὐτῷ δέδωκεν. Αὐτὸς δὲ ἔλαβε χάριν τούτων τοῦ Λωῖ, ἢ μᾶλλον τοῦ ἐ λωῖ ἐ λωῖ, τουτέστι, θεέ μου, θεέ μου, ἵνα τί μὴ καὶ αὐτὸν προεγκατέ λιπες, τῶν προλεχθέντων κακῶν πρωτεργάτην;

40.10 Τούτων οὖν ἐκεῖσε γενομένων, ἢ μᾶλλον γινομένων, ὁ δεσπότης κύρ Θωμᾶς, ἀφείς τὴν Καλαμάταν καὶ περάσας εἰς τὰ περὶ τὴν Κό σμεναν καὶ τὸ Πεταλίδι, ἦλθε καὶ ἐσέβη εἰς τὸν Ἀβαρῖνον κάκειθεν εἰς τὸ Μαράθι, προγενέστερον τῆς βασιλείσεως καταλειψάσης τὴν Ἀρκαδίαν κάκεισε ἀπελθούσης μετὰ καὶ τῶν παίδων αὐτῆς καὶ τῶν εὕρισκομένων ἐκεῖσε εἰς τὴν Ἀρκαδίαν ἀρχόντων.

40.11 Ὡς δὲ ὁ ἀμηρᾶς ἀπῆρεν αὐτά, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν Καρύταιναν παρὰ τοῦ Σγουρομάλλη Παλαιολόγου καὶ γυναικαδέλφου τοῦ μεγάλου Λουκάνη, ὃς προαπέθανεν εἰς ἀπόπατον διαβιάσας τὴν ψυχὴν ἀμ' ἐγκά τοις, κατῆλθεν εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀνδροῦσαν καὶ λαβῶν αὐτὴν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν πάντα ἀπῆλθε θεάσασθαι τὴν Κορώνην, εἶτ' ἀπ' ἐκεῖσε διέβη καὶ εἶδε καὶ τὴν Μεθώνην, εἶτα εἰς τὴν Πύλον καὶ τὸν Ἀβαρῖνον.

40.12 Καθ' ἣν ἡμέραν καὶ ὁ δεσπότης κύρ Θωμᾶς ἐξῆλθε, προητοί μασε γάρ τινα πλοιάρια· καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πόρτῳ Λόγγῳ ὀνομαζομένῳ, ἵνα ἀπ' ἐκεῖσε καιροῦ λαβόμενος εἰς τὴν Κέρκυραν ἀπέλθῃ, ὃ δὴ καὶ γέ γονε. Καὶ τῆ κη-η τοῦ Ἰουλίου μηνὸς ἀπεσώθη ἐκεῖσε, ἦγουν τοὺς Κορ φούς, ὡς νῦν ὀνομάζεται ἡ Κέρκυρα.

40.13 Ἐυρόντος δὲ κάμου πλεσίμου ἀπαγομένου ἐκεῖσε, ἐμβὰς τῆ ια-η Ἰουλίου διὰ τὸ ἐπιγενέσθαι μετὰ τῶν ἄλλων καὶ θανατικοῦ ἐν τῇ Μεθώνῃ, τῆ β-α τοῦ Αὐγούστου ἀπεσώθημεν, ἔχοντός μου τὸν σκοπόν, ἵνα εἰς τὴν Κρήτην ἀπέλθω ἢ εἰς τὴν περὶ τὴν Θεσσαλονίκην Βέρροϊαν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐκεῖ καλλίστην μονὴν εἰς ὄνομα τοῦ ἀγίου Νικολάου, ἣνπερ τῆς μητρός μου ὁ πατήρ ἀνήγειρεν ἐκ βάρων. Τοῦ δὲ Ῥαοῦλ Γεωργίου καὶ τοῦ γαμβροῦ καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ ἀπελθόντων, ἔτι δὲ καὶ τοῦ δεσπότη μετὰ καὶ τῶν ἄλλων πάντων, μετέπειτα καὶ ἐμὲ παρῶ τρυνον καὶ ἐβουλεύοντο ἐκεῖσε ἀπελθεῖν, ἀπῆλθον καγώ.

40.14 Τοῦ δὲ ἀμηρᾶ λαβόντος τὴν Ἀρκαδίαν καὶ ἀπ' ἐκεῖσε διερχο μένου εἰς τὰ κάτω μέρη τοῦ Μορέως καὶ λαμβάνοντος πάντα τὰ ἐκεῖσε, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ ἰσχυρότατον Χλουμουτζι καὶ Σανταμέρι τῶν μπεϊλαρμπε ἴδων ὅπου εἶχον αὐτά, ταῦτα ἀφέντων κούφων καὶ ἀπελθόντων καὶ αὐτῶν εἰς Κορφούς, ἦλθε μέχρι καὶ τῆς Πάτρας κάκεισε προσέμεινε.

40.15 Καὶ τὰ Καλάβρυτα λαβόντος παρὰ τοῦ οὐτ' εἰς δεσπότης, οὐτ' εἰς ἀμηρᾶν πιστοῦ Δόξα, ἀλλ' οὐδ' εἰς θεὸν νομίζω, αὐτὸς μὲν ἔδωκεν δίκην ἀξίαν ἐκδαρεῖς, οἱ δ' αὐτοῦ πάντες, οἱ μὲν ἀπετμήθησαν τὰς κε φαλάς, οἱ δὲ αἰχμάλωτοι ἀπήχθησαν.

40.16 Τὸ δὲ κάστρον ὁ ἀμηρᾶς καλῶς ἀσφαλισάμενος καὶ παντὶ τρό πῳ ἀφηρώσας, ἐγειρθεὶς ἀπὸ τὴν Πάτραν διέβη εἰς τὰ περὶ τὸ Σαλμενί κον καὶ Λίστραιναν καὶ Βοστίτζαν, ὧν τὴν μὲν Βοστίτζαν καὶ Λίστραιναν ἔλαβε, τὸ δὲ Σαλμενικὸν ἐκράτησε μέχρι τινὸς Παλαιολόγος ὁ τὸ ἐπί κλην Γρέτζα.

41.1 Τοῦ δὲ δεσπότη, ὡς εἶπομεν, πανοικὶ ἐλθόντος εἰς τοὺς Κορφούς, ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ γράμματα ἀπὸ τὸν σούμπασιν Ἀγγελο-κάστρου διαλαμβάνοντα, ὡς ὁ ἀμηρᾶς ἔχει ὀρέξεως ἀπελθεῖν εἰς ἐκεῖ νόν τις τῶν ἀρχόντων

σου καὶ γενήσεται συμβίβασις μέσον ὑμῶν ἀγά πης· καὶ δοθῆ παρ' ἐκείνου καὶ τόπος μετὰ τινων συμφωνιῶν πρὸς σε. 41.2 Συνδιασκεψάμενος οὖν μετὰ τοὺς αὐτοῦ ὁ δεσπότης ἔδοξε καλόν, ἵνα ὁ μὲν Ῥαοὺλ Γεώργιος ἀπέλθῃ εἰς τὸν ἀμηνῶν, ὁ δὲ γαμβρὸς αὐτοῦ Ῥάλης Ἰωάννης ἀπέλθῃ εἰς τὸν πάπαν, ἵνα ὁ μὲν καὶ ταῦτα καὶ τὴν εἰς τοὺς Κορφοὺς τοῦ δεσπότητος πλημμέλαιαν δηλώσῃ τῷ πάπα, ὁ δὲ ἴδῃ, τίς ὁ τοῦ ἀμηνῶ σκοπὸς τοῦ λόγου. Οἱ καὶ ἀπήλθον ὁ μὲν τῇ θ-ῃ, ὁ δὲ τῇ ια-ῃ Αὐγούστου. 41.3 Θανατικοῦ δ' ἐπιγεγονότος καὶ εἰς τὸ κάστρον τῶν Κορυφῶν, ὁ δεσπότης καὶ ἡμεῖς ἀπήλθομεν εἰς χωρία, ἐκδεχόμενοι καὶ τὰ τῶν ἀποκρισίων ἀποτελέσματα. 41.4 Ὁ μὲν οὖν Ῥαοὺλ Γεώργιος διελθὼν διὰ τοῦ Ἀγγελοκάστρου ἔφθασε τὸν ἀμηνῶν εἰς τὰ περὶ τὴν Βέρροϊαν· καὶ εὐθὺς προστάξαντος αὐτοῦ, ὅ τε Ῥαοὺλ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πάντες ἐδεσμεύθησαν καὶ οἱ πόδες αὐτῶν ἠσφαλίσθησαν σιδήροις. Διαβιβάσαντες οὖν οὕτως ἡμέρας τινὰς, ὡς ἐξῆλθεν ὁ ἀμηνῶν καὶ αὐτοὶ οὕτως δέσμοι, μετὰ τινὰς ὁδοὺς ἡμερῶν εἰς τὰ περὶ τοῦ Μαύρου Ὀρους βουνὰ ἐλευθέρωσεν αὐτοὺς εἰπὼν, ὅτι ἐγὼ ἐκδεχόμεν, ἵνα πλησίον τοῦ Μορέως εὐρισκομένου μου ἔλθῃ ὁ δεσπότης ἢ στείλῃ υἱὸν αὐτοῦ μετὰ ἀρχόντων καὶ γένηται χάρις πρὸς αὐτὸν καὶ κάθηται καὶ ζῆ. Ἐπεὶ οὖν οὐδὲν ἐγένετο, πάλιν λέγομεν, ἂν θέλῃ, ἅς γένη, καὶ ἀπελθόντος σοῦ, ἅς ἔλθῃ ὁ δεσπότης, ἢ ἅς στείλῃ ἀπὸ τὰ παιδιά αὐτοῦ καὶ θέλομεν ποιήσῃ εἰς ἐκεῖνον καλά. 41.5 Ἐπιστρεψάντος τοῦ Ῥαοὺλ ἀπράκτου τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ξθ-οὔτου, τῇ ι-ῃ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐμβὰς εἰς ἕν τῶν Κορυφιατικῶν καραβοπούλων ὁ δεσπότης κύρ Θωμᾶς μετὰ καὶ τῶν πλειόνων ἀρχόντων αὐτοῦ διέβη εἰς τὸν Ἀγκῶνα, ἵνα ἀπ' ἐκεῖσε εἴς τε τὸν πάπαν καὶ τὸν δούκαν Μιλάνας καὶ ἀλλαχοῦ ἀπέλθῃ, εἰς τοὺς Κορφοὺς καταλείψας τὴν τε βασιλίτισσαν καὶ τὰ παιδιά αὐτοῦ καὶ τινὰς τῶν ἀρχόντων, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰς φαμελίας τῶν ἐκείνῳ ἀκολουθούντων. 41.6 Οὐδὲν γὰρ πολλὰ διορισμένου καὶ ζητήσαντος, ἵνα μετ' αὐτοῦ ἀπέλθω, ἢ ἐνταῦθα μετὰ τῆς βασιλίτισσης, εὐρίσκωμαι καὶ ὡς ἀρχῶν τοῦ ὄσπιτιοῦ αὐτῆς, ἐγὼ ἀπὸ τε τοῦ ἐλέους τοῦ πάντα καλῶς οἰκονομοῦντος θεοῦ, ἀπὸ τε τῆς λύπης ὧν ἐγέννησα, ἀπὸ τε τῆς ἀταξίας πάντων τῶν τοῦ ὄσπιτιοῦ αὐτοῦ, ἀνήκουσ ἐγενόμην καὶ εἰς ἀμφοτέρα, ἀλλ' ἐπιμείνας καὶ ἕτερον καιρὸν εἰς αὐτὸ δὴ τὸ χωρίον τὰ Μολιβοτινά, ὅπερ εὐρισκόμην, ὅταν καὶ ὁ δεσπότης εἰς τὸν Χλομὸν διὰ τὸν φόβον τοῦ θανατικοῦ, ὡς δεδήλωται. 41.7 Ὡς εὔρον μετὰ καιρὸν κάθισμα τὸ εἰς ὄνομα τοῦ ἁγίου Ἡλίου, πλησίον τοῦ κάστρου, ἀπελθόντος μου ἐκεῖσε Σεπτεβρίου -ῃ του ο-ου ἔτους, κατέμεινον μετὰ τῶν ἐμῶν καὶ μόνου τοῦ θεοῦ δεόμενος, ἵνα ἢ μᾶς ἐλεήσῃ καὶ ἐξοικονομήσῃ ὑπὸ τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας καὶ ἀγαθότητος. Διαβιβάσαντός μου οὖν ἐκεῖσε μῆνας ε' καὶ μικρόν τι πρὸς, ὡς οὐδὲν ἐνοήσαμεν ἀναπαυθῆναί με τοὺς ἔχοντας τὸ τοιοῦτον κάθισμα, καὶ διὰ τὸ νὰ ἐξωμεν καὶ πλέον τὸν πλησιασμὸν τοῦ καλοῦ κάγαθοῦ φίλου καὶ πνευματικοῦ πατρὸς Δωροθέου, εὐρισκομένου αὐτοῦ εἰς τὴν μονὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου, εὐρόντες καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν λβ' ἱερέων τὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου κάθισμα τὸ ἐπονομαζόμενον τοῦ Ταρχανιώτου ἀπήραμεν αὐτὸ Μαρτίου ιε-ῃ τοῦ αὐτοῦ ο-οῦ ἔτους δηλονότι. 41.8 Ὁ δὲ δεσπότης κύρ Θωμᾶς φθάσας εἰς τὸν Ἀγκῶνα καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Ῥώμην οὐδὲν ἄλλο κατώρθωσεν, εἰ μὴ ὅτι δέδωκε τῷ πάπα Πίῳ τὴν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ πρωτοκλήτου Ἀνδρέου κάραν κάκεῖνος πρὸς αὐτὸν τὸ μόλις νὰ ζῆ με τοὺς αὐτοῦ αὐτὴν καὶ μόνην τὴν ἀναγκαίαν τροφήν. 41.9 Διαβιβάσαντος δὲ μερικὸν καιρὸν ἔδοξεν αὐτῷ καὶ ἐπανέστρεψεν εἰς τὴν αὐθεντίαν τῶν Βενετιῶν καὶ πάλιν ἀπ' ἐκεῖσε εἰς τὸν Ἀγκῶνα, τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ τῆς βασιλίτισσης Σερβίας ἐκεῖσε ἀπελθούσης· καὶ δια τριῶν ἡμέρας τινὰς εἰς θεωρίαν αὐτῆς, ἐκεῖνος μὲν διέβη πάλιν εἰς τὴν Ῥώμην, ἢ δὲ βασιλίτισσα εἰς τὸ Ῥαούζη ἐπέρασεν. 41.10 Ἡ δὲ εἰς τοὺς Κορφοὺς βασιλίτισσα καὶ μήτηρ αὐτῆς, κακῶς διαβιβάζουσα, ἐλεηθεῖσα ὑπὸ θεοῦ τῷ αὐτῷ ἔτει ο-ῷ Αὐγούστῳ

κ-η απέθανε και ἐτάφη ἐν τῇ τῶν ἀγίων ἀποστόλων μονῇ Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου.

42.1 Ὁ δὲ τῶν ἀσεβῶν ἐξάρχων τὸν αὐτὸν δὴ χρόνον ἀπελθὼν κατὰ τοῦ Σφεντιάρη ἀπῆρε τὸ ἐκείνου περιβόητον κάστρον Σινώπην ὄνομα ζόμενον, ὃ δὴ κἀγὼ ἔθεασάμην, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸν ἄλλον αὐτοῦ ἅπαντα τόπον. 42.2 Ἔτι δὲ καὶ παρέμπροσθεν ἀπελθόντος αὐτοῦ ἀπῆρε καὶ τὴν Κε ρασοῦντα καὶ τὴν Τραπεζοῦντα καὶ ἅπασαν τὴν περίχωρον αὐτῶν δὴ τῶν βασιλέων Τραπεζοῦντος καί, πάντας σχεδὸν τῶν ἐκεῖσε ἀτύχων αὐθιγῶν καὶ ἀρχόντων ἐκβαλὼν, εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν φέρων κατώκισεν, ἔνθα δὴ καὶ ὁ τοῦ Μορέως αὐθέντης· ὃ δὴ καὶ δέδωκεν ἔχειν εἰς ζωάρκειαν αὐτοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ τὴν μεγάλην Αἶνον, τὴν Λῆμμον, τὴν Ἰμβρον καὶ τὴν Σαμοθράκην, τὸν δὲ Τραπεζοῦντος βασιλέα τὸν Κομνηνὸν κύρ Δαβίδ χωρία περὶ τὸ Μαῦρον ὄρος. Ὅν δὴ καὶ μετὰ τινος χρόνου μικροῦ παραδρομῆν, εὐρὼν τάχα εἰς αὐτὸν ἀφορμῆν μικρὰν καὶ οὐκ ἀληθῆ, πάντα τὰ αὐτοῦ ἔλαβε κἀκεῖνον πνιγμῶ ἔτελείωσε. 42.3 Τὸ δὲ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ ο-οῦ ἔτους διέβη ὁ ἀμηνρᾶς εἰς τὴν Μεγάλην Βλαχίαν καὶ ἐδιόρθωσε τὰ κατ' αὐτοῦ ἐκεῖσε ἐνεργούμενα. 42.4 Καὶ ἐπιστρέψας ἐποίησεν ἀρμάτωμα καὶ πέμψας κατὰ τῆς Λέσβου ἀπῆρεν αὐτήν. 42.5 Τὸν δὲ Νοέμβριον τοῦ οα-ου ἔτους ἐπιδραμόντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Τουραχάνη, Ἀμάρη, ἀπῆρε πάντας τοὺς περὶ τὸν Ναύπακτον καὶ τὴν αὐτοῦ περιοχὴν τὸν Γαλατᾶν, οὕτω Βενετικούς, ὡς τάχα καὶ Χαρατζαρίους τοῦ τῆς Μικρᾶς Βλαχίας Φλαμπούλου αὐτοῦ. 42.6 Ὅπερ μαθὼν ὁ τῶν Βενετικῶν κατέργων καπετάνος καὶ πρὸς βοήθειαν δραμών, εἰς τὴν ἀντίπερα πόλιν τοῦ ἀμηνρᾶ Βοστίτζαν περάσας ἔκαυσε καὶ αἰχμαλώτευσεν πᾶσαν ἄνευ μόνον τοῦ κουλαῦ καὶ φέρων τοὺς Βοστίτζιάνους ἐν τῷ Ναυπάκτῳ μὲ τοὺς αὐτοῦ ἐναλλαγὴν ἐποίησατο, καὶ δὴ προμελετωμένης οὔσης μάχης τοῦ γενέσθαι μετὰ τοῦ ἀμηνρᾶ παρὰ τῆς αὐθεντίας τῶν Βενετικῶν, διὰ τὸ πᾶσι τρόποις χρήσασθαι τυχεῖν τῆς ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας τοῦ Μορέως. 42.7 Τοῦτο δὴ τὸ ἔργον ἀπεκάλυπεν αὐτήν καὶ ἀρχὴ κατέστη· καὶ ἐλθόντος τοῦ τζενεράλη καπετάνου Ἀλωῖζου Λορδᾶ ἐκείνου μετὰ πολλῆς ὅτι παρασκευῆς καὶ δυνάμεως, ἐπίασε τὸ Ἑξαμίλιον καὶ ἔκτισεν αὐτό, κακῶς δὲ ἀπὸ τῆς συντομίας. Οὐ γὰρ ἐν συντόμῳ τὰ ἀσφαλές, ὡς ὁ λόγος, ἀλλ' ὡς ἐπεὶ ἐπολέμησε τὴν Κόρινθον καὶ οὐκ ἔτυχε τοῦ ἐλπίζομένου, ἀφείκει καὶ τὸ Ἑξαμίλιον ἀπῆλθε. 42.8 Τὸ δὲ οβ-ον ἔτος ἀπῆραν τὴν Μονεμβασίαν οἱ Βενετικοὶ οὐ τοσοῦτον θελήσει καὶ χάριτι τῶν κυρίων αὐτῆς, ὅσον ἀφελεῖα τοῦ κρατοῦντος αὐτῆν ἄρχοντος, ὡς περὶ δὴ ὁμοίως ἀφελεῖα καὶ ἀποτυχία καὶ τοῦ κε φαλατικέοντος τὸ τῆς Λήμνου κάστρον, τὸ λεγόμενον Παλαιόκαστρον ἐκλάπη καὶ μᾶλλον ὁ τοιοῦτος κουλαῦς αὐτοῦ καὶ παρὰ ἐξωτερικοῦ τυχόντος καὶ ἐδόθη πρὸς τὴν αὐθεντίαν τῶν Βενετικῶν· καὶ ἐξ αὐτοῦ δηλοῦντι τοῦ κάστρου καὶ ἅπαν τὸ νησὶν ἐκκληρώσαντο. 42.9 Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Λέσβον ἀπελθόντος αὐτοῦ δὴ τοῦ καπετάνου καὶ πολεμήσαντος αὐτήν, οὐκ ἔπραξέ τι, ἀλλ' ἀπῆλθεν ἄπρακτος. 42.10 Τὸ δὲ ἔαρ τοῦ ογ-ου ἔτους ἀποστείλας ὁ δεσπότης κύρ Θωμᾶς ἐμύνησεν, ἵνα οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ θυγάτηρ ἐκεῖσε ἀπέλθωσιν, ὅπου κἀκεῖνος. Καὶ γενομένου καὶ ἀποσωθέντων μετὰ καραβίου εἰς τὸν Ἀγκῶνα καὶ μόνον ἀκούσαντος, ὅτι ἀπεσώθησαν, οὐ φθάνοντος δὲ ἰδεῖν αὐτά, ἀλλὰ Μαίω ιβ-η ἐν Ῥώμῃ εὐρισκόμενος τέθνηκεν, ὑπάρχοντος χρόνων ν' καὶ μικρόν τι πρὸς. 42.11 Αὐτὰ δὲ ὀλίγον καιρὸν διαβιβάσαντα εἰς τὸν Ἀγκῶνα, πέμψας ὁ πάπας ἐπιμελεῖα καὶ σπουδῆ καὶ βοηθεία τοῦ αἰδεσιμωτάτου καρδινάλιου τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Βησσαρίωνος, ἀπῆλθον εἰς τὴν Ῥώμην καὶ εἰς αὐτὴν ἐκείνην τὴν οἰκονομίαν πρὸς τὸ ζῆν, ἦν καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν εἶχε· καὶ τὸν πρῶτον υἱὸν τὸν κύρ Ἀνδρέαν τὸν Παλαιολόγον δεσπότην ὁ πάπας τετίμηκεν. 42.12 Τῷ δὲ οδ-ω ἔτει Ὀκτωβρίου ιε-η καὶ πνευματικὸς πατὴρ ἡμῶν καὶ ἀδελφὸς καὶ φίλος ἄριστος ὁ Δωρόθεος ἀπῆλθεν

ἀποθανῶν εὐφραι νόμενος ἐν οὐρανοῖς, ἡμᾶς δὲ καταλέλοιπε καὶ τὴν ἐκείνου λυπομένους στέρησιν.

43.1 Κάγῳ δ' ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῆς ἐνδείας Ἀπριλλίῳ ιη-η ἐξῆλθον καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸν Ἀγκῶνα τῆ ιζ-η Μαΐου. Καὶ τῆ α-η πάλιν Ἰουνίου ἐξελθόντος μου, ἀπῆλθον διὰ τῆς ὁδοῦ Βιτέλμου, ἐπεὶ κάκεῖσε εἰς τὰ θέρμα εὐρίσκεσθαι τὸν καρδηνάλιν μεμαθήκαμεν. Δι' ἡμέρας θ' εἰς τὴν Ῥώμην ἐφθάσαμεν καὶ ποιήσας εἰς τὸ ὄσπίτιον τῶν ἀθηνῶν ἡ μῶν, τοῦ δεσπότη κυροῦ Ἀνδρέου καὶ ἀθηντοπούλου κυροῦ Μανουὴλ τῶν Παλαιολόγων ἡμέρας λ', ἐν αἷς ἡμέραις καὶ τοὺς τάφους τῶν μακαρίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου προσεκύνησα καὶ πολλῶν ἄλλων ἀγίων ἐκεῖσε τεθαμμένων. 43.2 Καὶ ἱστορήσας τὰ ἐν τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ καὶ περιβοήτῳ καὶ παλαιᾷ, τῆ ι-η Ἰουλίου ἐξῆλθον καὶ ἦλθον διὰ τῆς εὐθείας ὁδοῦ εἰς τὸν Ἀγκῶνα καὶ μικρὸν τι προσμεῖνας διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Βενετιαν ἀπῆλθον τῆ κη-η τοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἐποίησα ἐκεῖσε εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Σταυροῦ ἡμέρας κ', ἕως Αὐγούστου δηλονότι κγ', ἐν ἧ ἄργα σὺν θεῷ ἐξελθόντες ἀπεσώθημεν ἐνταῦθα εἰς τοὺς Κορφοὺς τῆ ε-η τοῦ Σεπτεβρίου μηνὸς τοῦ οε-ου ἔτους. 43.3 Καθ' ὃν δὴ καιρὸν ἡμεῖς εἰς τὰ περὶ τὴν Ῥώμην καὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην διετρίβομεν, καὶ ὁ τῶν ἀσεβῶν ἐξάρχων ἀμηρᾶς ἐλθὼν κατὰ τῆς Ἀλβανιτίας καὶ διώξας τὸν ἀθέντην αὐτῆς τὸν Σκαντάρην καὶ αἰχμαλωτεύσας καὶ ἀφανίσας τὸν τόπον καὶ κτίσας κάστρον πλησίον τοῦ καθολικοῦ κάστρου αὐτῆς Κρούας ὀνομαζομένου, πρὸς τὸ ἀντιμάχεσθαι αὐτῷ, ἐπανέστρεψεν εἰς τὰ περὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν. 43.4 Καὶ τοῦ αὐτοῦ οδ-ου ἔτους τὸ θέρος γεγινώς Βίκτωρ Καπέλλος καπετάνιος τζενεράλης ἀπελθὼν εἰς τὴν νῆσον Ἰμβρον καὶ πολεμήσας, ἀπῆρεν αὐτήν. Καὶ πάλιν ἀπελθόντος αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀθήναν, πᾶσαν τὴν χώραν ἠχμαλώτευσεν· ἐλθόντος δ' αὐτοῦ εἰς τὴν Παλαιὰν Πάτραν περὶ τὸν Αὐγούστον ἀπῆρε τὴν χώραν. 43.5 Ἐπιδραμόντος οὖν τοῦ Ἀμάρη εἰς τὴν βοήθειαν αὐτῆς, ὁ προ-βεδοῦρος μετὰ τῶν τῆς ἀρμάτας καὶ Ῥαοὺλ Μιχαὴλ ὁ Ἰση μετὰ τῶν στρατιωτῶν πολλῶν καὶ καλῶν ἔτρεψαν αὐτὸν κατὰ κράτος καὶ πολλοὺς τῶν αὐτοῦ ἐσκότωσαν· καὶ διώξαντες μέχρι πολλοῦ, οὐκ ἐστράφησαν περὶ τὸ προκείμενον τοῦ ἔργου, καὶ μᾶλλον τοῦτο συμβουλευόντες οἱ Ῥωμαῖοι οἱ καὶ τοῦ τόπου καὶ τῶν τοιούτων πλέον εἰδήμονες. Ἄλλ' ἐπαρθεὶς ὁ προβεδοῦρος καὶ σκληρὸς μᾶλλον φανεὶς καὶ πρὸς αὐτούς, πῶς οὐ διώκουσιν, ἐξεδίωξαν καὶ μὴ γινώσκοντες τοῦτο καλὸν μέχρι καὶ τῶν μιλῶν καὶ τοῦ Σαραβαλλίου καὶ ἐπέκεινα πρὸς τὸ ἀνώφορον τοῦ Σιδηρο κάστρου. 43.6 Ὁ γοῦν Ἀμάρης ἰδὼν τὸν τούτων διωγμὸν ἄκαιρον καὶ ἄπρακτον καὶ ἄτακτον, καταλείψας εἰς τινὰς τόπους ἀνθρώπους, εἶτ' ἐπιστρέψας κατ' αὐτῶν, ἔτρεψε καὶ ἐδίωξεν αὐτούς καὶ φθάσας ἀνείλε τὸν προβεδοῦρον ἐπὶ μουλαρίου καθεζόμενον καὶ δις ἀπ' ἐκείνου πεσόντα. Καὶ ἄλλους ἀνείλον πολλοὺς καὶ αὐτὸν δὴ τὸν Ῥαοὺλ Μιχαὴλ ἀλώσαντες, τοῦ ἀλόγου αὐτῷ συμπεσόντος, ἐκάθισαν αὐτὸν εἰς τὸν πάλον. Καὶ τέλος ὡς νικηταὶ δραμόντες εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἔνθα τὰ κάτεργα, πολλοὺς εὐρόντες εἰς τὴν γῆν, ἀνείλον αὐτούς. 43.7 Ὑποπεύσαντες δὲ εἶναι αἴτιον καὶ τὸν μητροπολίτην τῆς αὐτῆς Παλαιᾶς Πάτρας τοῦ ἐλθεῖν κατ' αὐτῶν τὸ ἀρμάτωμα, λαβόντες εἰς τὸν πάλον ἐκάθισαν. 43.8 Ταῦτα δὲ παθόντες ἄπρακτοι καὶ ζημιωμένοι οἱ τῆς ἀρμάτας ἐπανάστρεψαν. Ἀφ' οὗ δὴ συμβεβηκὸς κακοῦ καὶ ὁ καπετάνιος λυπηθεὶς καὶ πολὺ ἀσθενήσας εἰς τὸν Εὐρίπτον εὐρισκόμενος ἀπέθανε καὶ γέγονε καπετάνιος Ἰάκωβος Λορδᾶς, ὁ τοῦ Πέτρου Λορδᾶ ἐκείνου υἱὸς καὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ Ἀλωῖζου Λορδᾶ καπετανίου πρωτεξάδελφος. 43.9 Ἄλλὰ ταῦτα μὲν τῷ τοῦ ἐνεστῶτος χρόνου χειμῶνι παρηκολούθησαν· τὸ δὲ τῆς Πάτρας τῷ πρὸ τοῦ φθινοπώρου Αὐγούστῳ.

44.1 Τῆ κθ-η τοῦ Μαρτίου μηνὸς τοῦ οε-ου ἔτους ἐν ἧ καὶ τὸ ἡμέτερον μέγα πάσχα γέγονεν, ἐναπέψυξεν ὁ τῶν κακῶν πάντων τοῦ Μορέως αἴτιος Ματθαῖος ὁ Ἀσάνης· καὶ ἰδοὺ καὶ τὸ τοῦ Δαβὶδ μελῶ-δημα καὶ ἔτι πεπλήρωται τὸ ἀναστήτω ὁ

θεός και διασκορπισθήτωσαν οί έχθροί αὐτοῦ και φυγέτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οί μισοῦντες αὐ τόν. 44.2 Καί τούτου γενομένου, ὡς ἠκούσαμεν παρά τινων, ἄπεμψε και ὁ δεσπότης τὴν τοῦ ἀμηρᾶ πρὸς αὐτὸν πρόσδοδον και τὸ χρέος τῆς δου λείας εἰς τὰ φωσάτα, εἰπόντος· Ἐγὼ εἰμι γέρων και ἀσθενής· ὁ ἐκπλη ρῶν τὴν δουλοσύνην ἀπέθανε. Λοιπὸν ἡ πολλὴ πρόσδοδος ἄς δοθῆ, ὅπου ὀρίσης· ἐμοὶ δὲ ἄς δοθῆ, ὅσον νὰ ζῶ, καθήμενος ἐνταῦθα μετὰ τινων ὀλίγων. Ἀπελογήσατο ὁ ἀμηρᾶς· Καλῶς λέγει· και ἄς χωρίση τοὺς θέλει. Καὶ ἐχώρισε· και δέδωκε πρὸς αὐτὸν ἄσπρα ἴνα, ἵνα ἔχη αὐτὰς ἀπὸ τὸ κουμέρκι τοῦ ἀλεύρου, τοὺς δὲ πλείονας τῶν ὑποχειρίων αὐτοῦ περιορίσας ἀπῆρην, ἵνα εὐρίσκωνται εἰς τὴν Πόλιν. Ἄλλοι δὲ εἶπον ἄλ λως γεγονέναι και μέλλομεν μαθεῖν και διηγῆσεσθην. 44.3 Τοῦ δ' αὐτοῦ χρόνου τὸ θέρος ἐγεγόνει τοσαύτη λοιμώδης νόσος εἷς τε τὴν Κωνσταντινούπολιν και τὴν Ἀνδριανούπολιν και τὴν Καλλί πολιν και τὰ πέριξ αὐτῶν κάστροι και κωμοπόλεις και χώρας, οἷα οὐ γέγονε παρόπισθε χρόνους πολλούς. Τεθνήκασιν γάρ, ὡς λέγουσι, μυριάδες πολλὰ ἀνθρώπων, οὐ χιλιάδες, σὺν αὐτοῖς δὲ και ἡ τοῦ δεσπότης θυγάτηρ.

45.1 Τοῦ δὲ ο -ου ἔτους Νοεμβρίῳ μηνὶ ἀπῆλθον κάγῳ εἰς τὴν Ἀγίαν Μαῦραν, παρακινήσει τῆς βασιλίσης κυρᾶς Ἐλένης και πενθε-ρᾶς τοῦ αὐθεντός τοῦ τόπου ἐκείνου κυροῦ Λεονάρδου, ἵνα και τὸν τόπον και τοὺς ἐκεῖσε ἀναθεωρήσω και ὡς δῆθεν ἀνεψιοῦ τοῦ μακαρίτου αὐθεντός μου τοῦ βασιλέως κυροῦ Κωνσταντίνου και ὑπὲρ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ παθόντος μου ζημίαν μεγίστην, ὡς προεδήλωσα ἐν τῷ λη-ω ἔτει, ἀπολαύσω τινὸς εὐεργεσίας ἐτησίου ὡς γέρων και ἀσθενής και πτωχὸς ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας. Ἐπανεστρεψα δὲ τῇ κβ-α τοῦ αὐτοῦ, εὐτελεῖ πάν τα και ἰδὼν και ἀπολαύσας ἄνευ τοῦ ὑπερέχειν ἐν τῷ μασταρδικῷ γέ νει τὴν πᾶσαν ἀρχὴν αὐτοῦ· δεῖ γὰρ τοῖς ἀρχομένοις ἐξομοιοῦσθαι τοῖς ἄρχουσι. 45.2 Καὶ τὸν Ἰαννουάριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους και ὁ τῆς Ἀλβανιτίας αὐθέντης Σκαντάρης τέθνηκε φυσικῶ θανάτῳ· και τὸ μὲν τοῦ τόπου και τῆς αὐθεντίας αὐτοῦ ἔλαβεν ἡ αὐθεντία τῶν Βενετιῶν, τὸ δὲ ὁ τῆς ἀδελ φῆς αὐτοῦ υἱός, Τοῦρκος ὢν και εἰς τὸν ἀμηρᾶν και σταλεῖς παρ' ἐκεῖ νου. 45.3 Ἀπὸ δὲ τοῦ ἡμίσεως ἔαρος τοῦ αὐτοῦ, δηλονότι ο -ου ἔτους και ὅλου τοῦ θέρους διαβιβάσαντός μου κακῶς ἀπὸ τῆς συνήθους ἀσθενείας τοῦ ρευματισμοῦ, ἀλλὰ δὴ και τῶν κοσμικῶν φορεμάτων μου διαλυθέντων, ἐρασσοφορέσαμεν τῇ α-η τοῦ Αὐγούστου μηνὸς και ἀντὶ Γεώργιος Γρη γορίου, ἀντὶ δὲ Ἐλένη Εὐπραξία ὠνομάσθημεν, διδόντες πρῶτον τὴν εἰς θεὸν τῆς πίστεως ὁμολογίαν ἡμῶν ἔχουσαν οὕτως· 45.4 Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ μὴ κτίσμα εἶναι οὐδ' ὑπὸ χρόνον κατὰ τὸν ἄφρονα Ἄρειον, ἀλλ' ὁμοούσιον και συναΐδιον τῷ θεῷ και πατρί, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, ποιητὴν χρόνων και τῶν κτισμάτων πάντων, ὕστερον δὲ σαρκωθέντα δι' ἡμᾶς ἐκ πνεύματος ἁγίου και Μα ρίας τῆς ἀειπαρθένου. Πιστεύω τὸ πνεῦμα ἅγιον μὴ κτίσμα εἶναι μηδὲ ἑτερούσιον τοῦ πατρὸς και τοῦ υἱοῦ, ὡς ὁ Μακεδόνιος ὁ κενὸς τῆς αὐτοῦ χάριτος ἐβλα σφήμει, ἀλλὰ θεὸν ἀληθινόν, ὁμοούσιον και συναΐδιον τῷ πατρί και τῷ υἱῷ, ἐκ τοῦ πατρὸς πρὸς υἱὸν ἐκπορευτῶς, ὡσπερ ὁ υἱὸς ἐξ αὐτοῦ γεν νητῶς. Πιστεύω μὴ ἄλλον εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν προαιώνιον, ἕτερον δὲ τὸν ἐκ τῆς παρθένου γεννηθέντα Ἰησοῦν Χριστόν, ὡς ὁ ἄφρων Νεστόριος ἐβλασφήμει, ἀλλὰ τὸν ἐξ αὐτῆς γεννηθέντα δύο μὲν εἶναι μετὰ τὴν ἔνωσιν φύσεις, ἕνα δὲ τῇ ὑποστάσει τῇ θεϊκῇ δηλονότι· διὸ και τὴν αὐτὸν τεκοῦσαν κυρίως και ἀληθῶς Θεοτόκον εἶναι και οὐ Χριστο τόκον κατ' ἐκεῖνον τὸν ἄφρονα. Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν μὴ εἰς μίαν φύσιν τὰς δύο συνάψαι κατὰ τοὺς ἄφρονας Διόσκορον και Εὐτυχῆ, οἱ τῇ θεότητι τὰ πάθη προσῆπτον, ἀλλ' ἐν δύο φύσεσι και μετὰ τὴν ἔνωσιν ἀσυγχύτως γνωριζόμενον, και μήτε προῦ πάρχειν τὰς ψυχὰς τῶν σωμάτων, μήτε τέλος εἶναι κολάσεως μήτε ἀποκατάστασιν δαιμόνων κατὰ τὸν ἄφρονα Ὠριγένην. Πιστεύω τὸν

υῖον τοῦ θεοῦ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν οὐχ ἔν θέλημα ἔχειν φυσικὸν καὶ μίαν ἐνέργειαν κατὰ τὸν Ῥώμης Ὀνώριον καὶ Πύρρον τὸν ἄφρονα, ἀλλὰ δύο θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας, θεϊκὴν δηλαδὴ καὶ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν καὶ θέλησιν καὶ μηδετέραν τῶν αὐτοῦ φύσεων ἀθέλητον εἶναι ἢ ἀνενέργητον. Πιστεύω τὰς εἰκονικὰς ἀνατυπώσεις, οὐ λατρευτικῶς, ἀλλὰ σχετικῶς ἀσπάζεσθαι τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ τιμᾶν, οὐ τῇ ὕλῃ τὸ σέβας, ἀλλὰ τῷ πρωτοτύπῳ ἀπονέμουσαν· ἡ γὰρ τιμὴ τῆς εἰκόνης ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει κατὰ τὸν μέγαν Βα σίλειον. Πιστεύω μῆτε ἀνενέργητον εἶναι τὴν θεϊαν φύσιν καὶ ἐνεργειῶν οὐσιωδῶν ἔρημον, μῆτε ταῦτόν εἶναι οὐσίαν καὶ ἐνέργειαν ἐπ' ἐκείνης, μῆτε κτιστὰς εἶναι ταύτας, κατὰ τοὺς ἄφρονας Βαρλαάμ καὶ Ἀκίν δυνον, ἀλλὰ καὶ ἐνεργείας θεϊκῆς οὐσιώδεις καὶ ἑτέρας εἶναι ταύτας παρ' αὐτὴν τὴν οὐσίαν καὶ ἀκτίστους εἶναι καὶ λεγομένας θεότητος. Ὅμο λογῶ βεβαίως τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον οὐκ ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι ἅμα κατὰ τοὺς Ἱταλούς, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς ὑποστάσεως τοῦ πατρὸς ἐνικῶς, ὡσπερ ἀμέλει καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ἐξ αὐτῆς τῆς ὑποστάσεως τοῦ πατρὸς ἐνικῶς γεννᾶται, πέμπεσθαι δὲ παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα, οἷον αὐτὴ ἡ χάρις καὶ ἡ δωρεὰ αὐτοῦ δίδωσιν.

46.1 Τὸ δὲ φθινόπωρον τοῦ οζ-ου ἔτους ἀπῆλθεν ἡ βασιλίς σα κυρὰ Ἑλένη ἡ Παλαιολογίνα, ἡ τοῦ δεσπότη Σερβίας γυνή, εἰς τὴν αὐθεντίαν τῆς Βενετίας, ἐγκαλοῦσα τοὺς τὸν βίον αὐτῆς κλέψαντας εἰς τοὺς Κορυφούς. 46.2 Καὶ τὸ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγένοντο σεισμοὶ πολλοὶ καὶ μεγάλοι εἰς τε τὴν Ἁγίαν Μαύραν καὶ τὴν Κεφαλονίαν καὶ τὴν Ζάκυνθον καὶ ἐχάλασαν πολλὰ τῶν αὐτῶν· τὸ δὲ τῆς Κεφαλονίας κάστρον τελείως ἅπαν ἐχάλασε καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων τεθνήκασι. 46.3 Τὸ δὲ θέρος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπῆλθεν ὁ τῶν Βενετικῶν κατέργων καπετάνιος Νικολὸ ντὲ Καναλίας καὶ ἠχμαλώτευσεν τὴν μεγάλην Αἴνον· καὶ ἐπιστρέψας καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν Μορέαν, ἔκτισε τὴν Βοστίτζαν τῷ τοῦ θέρους καιρῷ τοῦ αὐτοῦ ἔτους. 46.4 Τὸν δὲ χειμῶνα τοῦ οη-ου ἔτους Ἰαννουαρίῳ κε-η ἔπεσεν εἰς τὸ καθόλον νησίων χιῶν τοσαύτη, ὅσην οὐδὲν εἶδον οἱ τῶν Κορυφῶν ἄνθρωποι ἄλλοτε, ὥστε καὶ ἀλώπεκας καὶ λαγωὺς διὰ τῶν οἰκείων χειρῶν θηρεύειν, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς τὸν τῆς δύσεως τόπον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τῆς ἀνατολῆς πολλῶν γε μᾶλλον. 46.5 Περί δὲ τὸ τέλος τοῦ ἔαρος ἐκστρατεύσας κατὰ τοῦ Εὐρίπου ὁ τῶν ἀσεβῶν ἄρχων ἦλθεν εἰς αὐτὸν περὶ τὸ τέλος τοῦ Ἰουνίου μηνός. Τὸ δὲ ἀρμάτωμα αὐτοῦ τὸ διὰ θαλάσσης, πρὸ τοῦ ἐξελεῖν ἅπαν τὸ εὐρίσκομενον εἰς τὴν Καλλιούπολιν, ἀπελθὼν εἰς τὴν Λῆμνον ἀπῆρε τὸν Κότζινον καὶ τὰ εἰς ἅπαν τὸ νησίων εὐρισκόμενα χωρία ἄνευ τοῦ Παλαίου κάστρου καὶ τῆς σκάλας καὶ ὑπέστρεψεν. 46.6 Ἐπελθὼν δὲ τὸ τῆς Πόλεως καὶ Νικομηδείας καὶ ὅποθεν ἂν ἦν, ὁμοῦ ἐξῆλθον καὶ ἦλθε καὶ αὐτὸ εἰς τὸν Εὐρίπον, ὁποῖον ἰδὼν ὁ ἐξάρχων τοῦ ἄρματος τῶν Βενετικῶν ἀνεχώρησεν, ἴσως καλῶς ποιήσας, καὶ ὡς δέ, ὅτι οὐκ ἦλθε βαλλεῖν δύνάμιν εἰς τὸν Εὐρίπον. Ἐρχόμενον δὲ τὸ τοῦ ἀμυρᾶ ἀρμάτωμα καθ' ὁδὸν ἀπῆρε τὴν Ἰμβρον. Εἶτα ἦλθεν εἰς τὸν Εὐρίπον, καθ' ὃν δὴ μῆνα καὶ ὁ ἀμυρᾶς καὶ πολεμήσαντες σφοδρῶς ἀπὸ τε τῆς γῆς καὶ θαλάσσης, τῇ ιβ-ῃ τοῦ Ἰουλίου μηνός ἀπῆραν τὸ κάστρον πολέμῳ. Καὶ τούτου γενομένου πάντα τὰ περὶ αὐτὸν νησίδρια καὶ καστέλλια ἐδουλώθησαν ἐκουσίως ἀκουσίως. Ὁ δὲ ἀμυρᾶς προσκαρτερήσας μικρὸν τι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Αὐγούστου ἐξῆλθε καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. 46.7 Τὸν δὲ μπεϊλαρμπεῖν αὐτοῦ ἐπαφῆκε καὶ ἦλθεν εἰς τὸν Μορέαν· ἦλθε δὲ τὸ δεξιὸν μέρος παρὰ θάλασσαν καὶ διερχόμενος, οἱ περὶ τὴν Βοστίτζαν, οἱ μὲν ἀφέντες αὐτὴν ἔφυγον, οἱ δὲ προσεκύνησαν καὶ παρέδωκαν αὐτῷ ταύτην. Διερχόμενος δὲ παρέμπροσθεν, ὁμοίως ἐποίησαν καὶ οἱ ἐν τῷ Βουμέρῳ καὶ τῇ Ὠλαίνα καὶ τῷ Χελιδόνι καὶ οἱ ἐν τῷ Ποντικῷ· ὅπερ ὡς εἶναι εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἐχάλασαν μέχρι καὶ θεμηλίων, τὰ δὲ ἄλλα ἔχουσι. Διελθόντος δὲ αὐτοῦ μέχρι καὶ τοῦ Πριγκιπάτου, ἐπιστρέψας ἐξῆλθε τοῦ Μορέως. 46.8 Τὸν δὲ

ρήθέντα καπετάνιον Νικολò ντὲ Καναλία, στείλαντες ἔτε-ρον καπετάνιον τὸν Θωμᾶν Μουτζενίγον, ἐπίασαν αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ τὸν γραμματικὸν καὶ σιδήροισι δεσμεύσαντες ἔστειλαν εἰς τὸν αὐθέντην αὐτῶν, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ φθινοπώρου τοῦ οθ-ου ἔτους. 46.9 Ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ τῇ ...τοῦ ... μηνὸς καὶ ὁ εἰς τὴν Ἀνδριανούπο-λιν δεσπότης κύρ Δημήτριος τέθνηκε, γεγονῶς καὶ καλόγηρος καὶ Δαβιδ ἐπονομασθεῖς, πρὸ αὐτοῦ χρόνων ὀλίγων ἀποθανούσης τῆς θυγατρὸς αὐ-τοῦ· ἔτι δὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡ βασίλισσα τέθνηκε μετὰ τινα καιρὸν ὀλί-γον τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 46.10 Τῇ δὲ κ-ῃ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ π-οῦ ἔτους περιέπεσον ἐγὼ εἰς ἀσθένειαν τοιαύτην, ὥστε καὶ ἐποίησάν με καὶ τέλειον καλόγηρον καὶ μεγαλόσχημον, μὴ ἐννοήσαντος μου τὸ τυχόν. 46.11 Περὶ δὲ τὸ φθινόπωρον τοῦ πα-ου ἔτους ἐπαναστρέφοντος ἀπὸ τὸν ῥήγαν τῆς Φράντζας καὶ τὸν δοῦκαν τῆς Μπεργωνίας, ὁ καρδηνάλιος κύρ Βησσαρίων, ἀπεστάλη γὰρ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν πρὸς τὸ εἰρηνεῦσαι αὐτούς, καθ' ὁδὸν τῇ ιε-ῃ Νοεμβρίου ἀπέθανε· καὶ φέροντες αὐτὸν εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ τιμῆς ὅτι πλείστης ἔθαψαν εἰς τὸν ναὸν τῶν ἀγίων ἀπο-στόλων, ἔνθα δὴ καὶ προκατέμενε καὶ τὸν τάφον αὐτοῦ προετοίμασε πλη-σίον τοῦ τάφου τῆς ἀγίας ὀσιομάρτηρος Εὐγενείας.

47.1 Περὶ δὲ τὸ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐξῆλθε καὶ ὁ Ζουχασά-νης κατὰ τοῦ τόπου ἀμηρᾶ τοῦ Μεχεμέτη καὶ διέδραμε τόπους αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀνατολήν· καὶ ἐξῆλθε οὕτως ὁ ἀμηρᾶς ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπό-λεως καὶ ἀπῆλθε κατ' ἐκείνου μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Καὶ πλη-σιάσαντες εἰς τὴν ἀρχὴν ἐνίκησεν ἐκεῖνος φωσάτον τοῦ ἀμηρᾶ, ὅπερ ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν κατ' ἐκείνου· ἐν ᾧ ἐσκότωσε καὶ τὸν μπεϊλαρπεῖν τῆς Δύσεως, υἱὸν τοῦ ποτε Παλαιολόγου Θωμᾶ τοῦ Γίδου ἐκείνου καὶ πολλοὺς ἄλλους τῶν ὄντων εἰς τὴν Δύσιν ἀρχόντων καὶ κεφαλάδων. Εἶτα ἀπελθόντος καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀμηρᾶ ἐνίκηθη καὶ ἐπιστρέψας ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· ὁμοίως καὶ ὁ ἀμηρᾶς ἐπιστρέψας ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν. 47.2 Περὶ δὲ τὸ τέλος τοῦ Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπῆρην καὶ ἡ αὐθεντία τῶν Βενετῶν τὸ πλησίον τῶν Κορυφῶν καστέλιν Στροφύλιν ὀνομαζόμενον. 47.3 Τῇ δὲ ζ-ῃ τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς τοῦ πβ-ου ἔτους τέθνηκεν εἰς τὴν Ἀγίαν Μαύραν καὶ ἡ βασίλισσα κυρὰ ἡ Παλαιολογῖνα, καὶ μοναχὴ γενομένη καὶ Ὑπομονὴ μετονομασθεῖσα. 47.4 Τῇ δὲ θ-ῃ τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς τέθνηκε καὶ ὁ μεθ' ἡμῶν εὐρισκόμενος ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς κύρ Ἰερόθεος, ὁ καὶ διὰ τοῦ μεγάλου σχήματος μετονομασθεῖς Ἰωσήφ, ὃς ἦν ἐκ νεότητος μεθ' ἡμῶν καὶ συσχολίτης καὶ φίλος μέχρι καὶ τοῦ τέλους αὐτοῦ. 47.5 Τὸ δὲ θέρος τοῦ πγ-ου ἔτους ποιήσας ὁ τῶν ἀσεβῶν ἄρχων ἀρμά-τωμα μέγα καὶ πέμψας αὐτὸ εἰς τὰ ἄνω μέρη τῆς Μαύρης Θαλάσσης ἀ-πῆρε τὸ μέγα κάστρον, τὸν Καφᾶν γεγόμενον. 47.6 Τὸ δὲ θέρος τοῦ πδ-ου ἔτους ἀπῆλθε κατὰ Βλαχίας μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως αὐτοῦ τὸν δὲ Σεπτέβριον τοῦ πε-ου ἔτους ἐπέστρεψε πλέον νικηθεῖς ἢ νικήσας. Καὶ τὸν μὲν μπεϊλερπεῖν ἀφήκεν εἰς τὴν Σοφίαν, αὐ-τὸς δὲ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν· καὶ ποιήσας ἡμέρας τινὰς ἐξελ-θὼν ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

48.1 Τοῦ δ' αὐτοῦ χρόνου τῇ α-ῃ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἐπῆλ-θεν ἐμοὶ ῥευματισμὸς εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ γόνατα καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ στόματός μου καὶ τῆς ῥινὸς καὶ τῶν ὠτίων τοσαύτη ὑγρασία, ὅτι ἀπέλπισάν με· καὶ τρὶς τῶν ἀχράντων μυστηρίων με ἐκοινώνησαν τὸν ἀνάξιον, ὅπερ καὶ εἶθε μοι ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, ἡ θεραπεία πάντων τῶν ἐν ἐμοὶ δυσχερῶν, καὶ τοῦ γέρους λέγω καὶ τῆς ἀσθενείας καὶ τῆς ἐνδείας οὐ τῶν πολλῶν καλῶν καὶ συνήθων ἀπὸ νεότητος, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν τῶν ἀναγκαίων, εἰ μὴ ὅτι ἡ ὑπομονὴ τῶν τοιούτων καὶ εὐχαριστία πρὸς θεόν, θεοῦ χάριτι, αἰτία μέλλει εἶναι εἰς τὸ συγχωρῆσαι αὐτὸν πολλὰ τῶν ὧν πρὸς αὐτὸν ἔπαισα. οὐ γὰρ γέγονεν ἐν τῷ βίῳ ἀμάρτημα, οὐδὲ πρᾶξις, οὐδὲ κακία, ἦν ἐγὼ οὐκ ἐπλημμέλησα ὁ ἄθλιος κατὰ νοῦν καὶ λόγον καὶ προαίρεσιν, καὶ θέσει καὶ

γνώμη καὶ πράξει ἐξαμαρτήσας ὡς ἄλλος οὐδεὶς πώποτε. 48.2 Ὅμως λυτρωθεὶς τοῦ θανάτου ἀπέμεινα κωφὸς μέχρι πολλοῦ, ὡς οὐδὲ τὰ πλησίον μου σήμανδρα ἀκούειν, ἔτι δὲ καὶ κατάκοιτος ἀπὸ τῶν ποδῶν τὰς ὀδύνας· ἀπέμεινε δὲ εἰς τὴν ἄνω πρόνοιαν, ἢ νὰ ἀπαλλαγῶ τῶν τοιούτων, ἡμερῶν παρελθουσῶν, ἢ ἐπελθόντος μοι τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναπαύσεως τῶν ἀνδρῶν, ὡς ὁ θεῖος Ἰὼβ προηγόρευσεν. 48.3 Ἄλλ' ἐγὼ δέομαι τοῦ θεοῦ οὕτως· Ἄλλ' εἴ με, σῶτερ, ἀνάγκη παθεῖν, τίς γὰρ οἶδε τὸ βάθος τῶν σῶν κριμάτων; τῆς μὲν σῆς φι-λανθρωπίας οἶονεῖ μου τὰ πάθη βδελυττομένης, τῆς δ' αὖ δικαιοσύνης δρώσης τὸ ἑαυτῆς, εἰς γοῦν τὸν ἐκδεχόμενον λῆξιν τόνδε χρόνον τὸ δοῦ-ναι δίκην ἐμοὶ παράσχου, ἀλλὰ μὴ εἰς τὸν μέλλοντα τὸν ἀπέραντον, ἔνθα οὐκ ἔστι μετασπείσθαι τὰ πράγματα. Ἐνταῦθά με τοίνυν ἀνακαθάρας, ἅπασι χρησάμενος τοῖς εἰς τοῦτο φέρουσιν, οὕτω τῶν τῆδε μεταστήσας ἄξιον τοῦ μὴ τῶν σῶν ἐκπεσεῖν οἰκτιρμῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ φρικτῇ παρου-σίᾳ σου. 48.4 Τὸ δὲ θέρος τοῦ αὐτοῦ ἔτους πε-ου ἔστειλε <ὁ τῶν ἀσεβῶν ἄρχων> πολὺ φωσάτον κατὰ τοῦ Ναυπάκτου, ἵνα ἐπάρῃ αὐτόν, εἶτα εἰς τὴν Ἀ-γίαν Μαύραν ἔλθη, ὅπερ βοηθεῖα θεοῦ οὔτε τὸν Ναύπακτον ἀπῆρεν, οὔτε κατὰ τῆς ἀγίας Μαύρας ἦλθεν, ἀλλ' ὑπέστρεψεν ἄπρακτος.